

Capitala patriei găzduiește în aceste zile
un înalt forum al democrației noastre socialiste

CONFERINȚA PE ȚARĂ A PREȘEDINȚILOR CONSILIILOR POPULARE

„Îmi exprim convingerea că debaterile Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare, hotărârile ce vor fi adoptate vor determina o schimbare profundă în metodele și stilul de muncă, în creșterea eficienței întregii activități a consiliilor populare, în întărirea legăturilor acestora cu masele largi de oameni ai muncii, cu toți cetățenii, în întărirea continuă a unității întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea partidului nostru comunist – forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste!“

În prima zi, participanții au urmărit cu viu interes, cu unanimă aprobare

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

De Ziua Femeii

An de an, la început de martie, ne vin în minte gândurile și cuvintele cele mai calde prin care dorim să omagiem, cu toată sinceritatea, pe omul harnic și sensibil de lângă noi – FEMEIA dătătoare de viață și crescătoare de prunci, femeia pe care o aflăm, în toate eforturile de fiecare zi ale țării, gata de fapte îndrăznețe, de sacrificii chiar.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, femeile din patria noastră reprezintă o importantă forță socială, și toate condițiile care le-au fost create – condiții optime de muncă și viață – le oferă posibilitatea unei afirmări plene, garanția împlinirii umane, sociale și profesionale, a unei împliniri active, nemijlocite și responsabile în luarea tuturor deciziilor, în transpunerea lor în viață precum și certitudinea că

promovarea în muncă de înaltă răspundere depinde numai și numai de calitatea activității pe care o desfășoară. Răspunzând cu entuziasm și abnegație acestor aprecieri, precum și mobilizatoarelor indemnuri ce le-au fost adresate cu diferite prilejuri de către președintele țării, femeile se află angajate, cu toată priceperea, competența și puterea lor de muncă, în procesul de continuă înnoire a societății noastre, dându-și toate eforturile pentru ca România să atingă înaltele țeluri propuse.

Este o realitate indeobște cunoscută pentru oricine privește cu realism patria de azi accesul neîngrădit al femeilor la toate cuceririle cunoașterii omenești, ale civilizației contemporane. De aici pornind, posibilitatea lor de

(Continuare în pag. 5)

DAN MUCENIC ■

Opinii

Pîinea țării

Din cuprinsul recenteii cuvîntări rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii și Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor se poate desprinde cu limpezime o idee centrală, idee-fortă de largă cuprindere și de interes major pentru întreaga suflare a țării. În condițiile actuale, a ținut să sublinieze secretarul general al partidului nostru, producerea hranei este un subiect ce trebuie să stea nu numai în atenția agriculturii; pentru îndeplinirea acestui obiectiv concură numeroase alte sectoare ale economiei naționale, este o acțiune pluridisciplinară dependentă de realizări din toate domeniile de activitate umană.

În acest context se înscrie și sarcina de continuă perfecționare a învățămîntului agricol de toate gradele, precum și profunda implicare a studenților și cadrelor didactice în munca de cercetare științifică, forță nemijlocită de producție și progres economico-social. Referindu-ne strict la ceea ce

înseamnă în meseria noastră dificilă dar nobila misiune de formare a omului nou, înzestrat în egală măsură cu știință, conștiință, dragoste, pasiune și respect pentru această profesie de producător de hrană, trebuie să avem în vedere, din nou, un adevăr inexorabil al civilizației actuale: cercetătorul, savantul, omul de știință, în accepție contemporană, nu se justifică decît în calitatea lui de luptător pentru binele oamenilor, militant activ pentru valorificarea științei pe plan social; el nu mai este pustnicul închis în turnul de filde, ci aparține cetății, problemelor sale. Revoluția în știință înseamnă ca și cei ce o slujesc să fie oameni cu înaltă conștiință revoluționară. Este ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să reamintească atunci cînd, subliniind că „realizarea obligațiilor mari

(Continuare în pag. 2)

Prof. univ. GEORGETA NICHITA
Institutul Agronomic Timișoara

Întrebare
în trei primării
din Gorj:

Am străbătut, săptămîna trecută (săptămîna în care au fost pregătite și s-au desfășurat lucrările Conferinței județene a deputaților consiliilor populare) cîteva localități gorjene. Am avut de văzut și de aflat multe. Interlocutorii — oameni cu munci de răspundere la nivelul unor consilii populare comunale, orașenești și municipale — mi-au oferit o imagine plină de concretețe a marilor transformări petrecute în ultimii douăzeci de ani pe aceste meleaguri, fără a ocoli, însă, problemele de fiecare zi cu care se confruntă consiliile populare, rezolvările aflate și proiectele ce vor prinde viață în viitor.

Altfel spus, întîmpinînd cu noi și noi fapte de muncă exemplare Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, marele prin noi și noi realizări împlinirea a două decenii de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării (de-

cenile înfloririi plenare a Gorjului) — locuitorii așezărilor acestui județ cu o intensă viață economică și spirituală își privesc cu deplin realism înfăptuirile și gîndesc în profunzime la cele (multe, foarte multe) pe care le mai au de făcut spre a răspunde așa cum se cuvine îndemnațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, propriilor angajamente asumate în urma Conferinței Naționale a partidului.

Convorbirile pe care le consemnăm în continuare constituie dovezi ale fermității și lucidității de gînd și acțiune ale unor edili care, alături de oamenii localităților în care trăiesc, consideră că lucrul bine făcut — cu toții și pentru toți — reprezintă proba decisivă a justetii modului în care se transpun în faptă obiectivele îndrăznețe ale României acestei epoci.

TRIFON BLIDARU,

secretar
al Consiliului popular
comunal Scoarța:

„Cînd se ivesc,
problemele, trebuie
rezolvate,
nu ignorate“

— Cum se vede primăvara de la Scoarța, tovarășe secretar?
— Noi o primim cu optimism, cum altfel? Dar cu optimismul celor ce știu că au în față un drum lung și nu tocmai lesne de parcurs.

— Fitiți, vă rog, mai explicit!
— Comuna noastră este, v-o spune un om care lucrează de 32 de ani în această primărie, una în care, pentru a ajunge la rezultatele pe care îi le-am propus, trebuie să muncești serios. De ce zice asta? În primul rînd pentru că e o comună întinsă pe vreo 92 de kilometri pătrați, avînd, oficial, 11 sate aparținătoare, în realitate vreo treizeci de cătune. E greu și numai s-o străbăți dintr-un capăt în altul, dar să mai și zăbovești sau să pui mina la treabă. Bine, nu spun asta ca o justificare, ci pentru a prezenta o realitate. Realitate de la care trebuie să pornim atunci cînd trecem la transpunerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului. Să vă mai dau o cifră — 60 la sută din casele comunei se află în afara perimetrului constructibil, astfel încît sistematizarea comunei reprezintă o problemă nu tocmai ușoară. Dar noi avem o vorbă — cînd se ivesc, problemele trebuie rezolvate, nu ignorate.

— Si cum le rezolvați?
— Cu mintea noastră, a celor aproape șase mii de locuitori ai comunei. Și le mai rezolvăm privindu-le drept în față, spre acțiunea în funcție de ele. Media de vîrstă a locuitorilor e cam ridicată. Patru centre muncitorești din jur au nevoie de brate tinere. Nu putem trece cu vederea aceste evidente. Ele ne spun ce trebuie să facem. În primul rînd, să întărim C.A.P.-ul și asociațiile intercooperatis-

te. Una dintre ele, aceea de îngrășare a tineretului taurin, s-a pus bine pe picioare, depășind, anul trecut, planul de livrări la fondul de stat. La aceleași bune rezultate dorim să ajungă și asociația pomi-viticolă. Apoi, pentru a trăi mai bine, se cuvine să muncim mai mult. Contractele stabilite pentru acest an ne fac să credem într-o creștere substanțială a contribuției cetățenilor, prin depășirea prevederilor de plan la o serie de produse, în special carne de pasăre și ouă. Anul trecut am depășit planul la carne de bovine. Facem pas după pas: în două luni, am realizat deja jumătate din planul stabilit privind stringerea de materiale re folosibile. Mai avem și alte rezultate bune. Am terminat construirea unui bloc și, curînd, va fi gata și noul dispensar. Într-o lună, cel mult, va începe să producă și brutăria. Dar, sincer vorbind, se poate mai mult.

— Dacă se poate, de ce nu se și face?

— Asta e marea întrebare! Răspunsul drept este acela că noi, oamenii primăriei, trebuie să fim mai aproape de oamenii comunei. Să ne adaptăm stilul de muncă cerințelor realității din jur. Ziceam că trebuie să întărim C.A.P.-ul, nu? Păi, atunci, să pregătim ca lumea campania. Griul și porumbul nu cresc din justificări, angajamente și lamentări. În momentul de față, reparațiile de la S.M.A. sînt gata în totalitate. Timpul ne-a ajutat și la fertilizare. Sperăm, deci, în producții foarte bune pe întreaga suprafață, de aproape patru mii de hectare. Numai prin producții superioare celor din anii trecuți putem rezolva așa cum trebuie autoaprovizionarea comunei. Deputații trebuie să fie în primele rînduri, așa cum e, de pildă, Maria Ganea, brigadier la C.A.P., sau Natalia Albăstroiu. Dar, atunci cînd mă simt obligat să dau un exemplu-două, înseamnă că nu toți deputații își înțeleg pe deplin sarcinile ce le revin. Vorbești de primăvară. Cu o floare, chiar si cu un buchețel. Avem, însă, convingerea că Scoarța poate deveni o comună de frunte a Gorjului. Am discutat acest lucru cu prilejul adunării cetățenesti. Oamenii vor să pună umărul. Știm bine că o comună puternică și frumoasă își poate chema fiii înapoi. Îi poate face pe cei foarte tineri să rămînă acasă. Pentru că nu-

mai prin ei, prin cei tineri și puternici, un sat ca al nostru își poate respecta vechile și noile sale rosturi.

VICTOR DIȚOIU,

vicepreședinte
al Consiliului popular
orașenesc
Tirgu Cărbunești:

„Hotărîrea
adunării generale
s-a arătat decisivă“

— Puteți caracteriza, într-o singură frază, orașul Tirgu Cărbunești?

— Chiar și într-o propoziție. Iată-o: la 1 iunie 1988, orașul nostru va împlini 20 de ani.

— Asta spune tot?

— Spune esențialul. Tirgu Cărbunești e un oraș tînar, ajuns acum la deplina maturitate, un oraș care a avut privilegiul de-a se naște în Epoca Nicolae Ceaușescu. Ce a însemnat acest lucru? O puternică dezvoltare industrială, 800 de apartamente, asfaltarea tuturor străzilor, alimentare cu apă, canalizare etc.

— Cum intervine consiliul popular orașenesc în acest complex proces care este urbanizarea?
— Pornind de la adevărul că vigoarea unui oraș depinde de forța lui economică. La Tirgu Cărbunești, o industrie locală de nivel rațional s-a transformat — firește, nu dintr-o dată într-o industrie puternică, la ale cărei rezultate cit mai bune aspirăm continuu.

— Concret...

— Două sînt unitățile industriale importante ale orașului: Secția de utilaj minier (componentă a I.U.M. Rogojelu) și Schela de foraj. La sfîrșitul anului trecut se putea vorbi de o mare diferență între modul în care se înțelegeau aceste două unități obligatiile de îndeplinire a indicatorilor economici. În timp ce secția de utilaj minier a reușit, lună de lună, depășirea planului, Schela se număra printre codase. Am trecut la o analiză temeinică a realităților. Și am constatat că diferența era de fapt între stilul de muncă al celor două conducători și între felul în care unitățile coordonatoare înțelegeau să sprijine activitatea din aceste două locuri. La secția de utilaj — veritabil mecanic-sef al mineritului din zonă, asigurînd asistență tehnică de calitate, executînd piese și reparații pentru care n-a primit decît felicitări din partea întreprinderilor miniere — domnea o atmosferă sănătoasă de muncă, întreținută atît de comunistii celor cinci organizații de bază, cit și de O.D.U.S. Apoi, conducerea secției, în frunte cu inginerul Petre Dogaru, acționează aici de douăzeci de ani, de cînd s-a bătut primul țaruș, cu aceeași exigență constantă, cu multă energie. I.U.M. Rogojelu, pe de altă parte, asigură tot ce e necesar pentru bunul mers al activității. Schela de foraj se găsea pînă de curînd într-o situație de cu totul altă natură. Lipsită de sprijin din partea Trustului foraj-extracție Tirgu

Jiu, această unitate a bijbilit multă vreme. Noua conducere însă, noul director (fost inginer-sef la Schela Stoina, mereu fruntaș), a reușit — desigur, cu ajutorul Trustului — să remedieze din mers, chiar în primele luni ale acestui an, nedorita situație. Decisivă a fost, pentru a se ajunge la o asemenea cotitură în activitatea Schelei, adunarea generală a oamenilor muncii, unde s-a discutat într-un spirit cu adevărat revoluționar, luîndu-se hotărîri care și-au vădit, în scurt timp, eficiența. Cred că acest exemplu spune foarte mult cu privire la modul în care conducerea Consiliului popular orașenesc a înțeles să se implice, să acționeze pentru aducerea pe făgașul firească a unei întreprinderi, ca și pentru menținerea altelea printre fruntașele județului.

— Aici era vorba, înțeleg, de o situație deosebită, care cerea imperios rezolvări. Dar nu sînt doar acestea două unitățile economice ale orașului.

— În privința Cooperativei de producție meșteșugărească „Înainte“, nu se pot spune decît cuvinte de laudă. Și nu le spunem doar noi, ci mai ales beneficiarii produselor și prestațiilor sale de servicii, fie că e vorba de cetățenii orașului ori de marile unități cu care colaborează — I.V. Arad, Uzina de vagoane, Caracal sau I.U.G. Craiova. Secția de exploatare și industrializare a lemnului merge și ea foarte bine. Noi spunem că e firesc să fie așa, alina vreme cit atmosfera de lucru din toate aceste unități este una marcată de seriozitate, de dorința de-a face, așa cum se cuvine într-un oraș tînar și ambițios ca al nostru.

PAULINA POPESCU,

prim-vicepreședinte
al Consiliului popular
municipal
Tirgu Jiu:

„Un mare oraș
trebuie
să-și regîndească
permanent
înfățișarea“

— Am colindat o zi întreagă prin Tirgu Jiu, astfel încît am a vă adresa o sumedenie de întrebări. Înainte de a începe, vreau să vă comunic o impresie de simplu trecător — orașul pare, de la un an la altul, tot mai îngrijit, mai așezat. S-a construit foarte mult...

— ...19 mii de apartamente.

— ...și constat că se construiește în continuare.

— Se va definitiva înfățișarea noului centru. Aceasta va fi, pentru trecătorul de peste un an-doi, noutatea principală pe care i-o oferă orașul. Dar dincolo de ea, mai există și o altă, de mai mare amploare — regîndirea înfățișării întregului municipiu.

— Nu e prea mult spus?

— Nu. Formularea este riguroasă exactă. Considerăm că un mare oraș — așa cum este azi Tirgu Jiu, cu cei peste 85.000 de locuitori ai săi — trebuie să-și revadă continuu înfățișarea. Să se uite permanent în oglindă, dar nu din simplă cochetărie, ci din nevoia intimă de a se ști mereu frumos. Sau mereu mai frumos. Arhitecții, întregul Consiliu popular privesc cu deplină seriozitate îndeplinirea acestui obiectiv. Nu mai e suficient, acum, să construiești, ci e necesar ca tot ceea ce ai făcut să se poată adapta la noile situații, determinate de continua dezvoltare a așezării. Fiecare colț de oraș este cercetat cu atenție, remăsurat. Atît pentru găsirea de soluții pentru o circulație cit mai fluidă și mai civilizată, cit și pentru aflarea de noi locuri de parcare, de noi locuri de joacă pentru copii, pentru rezolvarea problemelor ridicate de intrările în municipiu, de zonele verzi etc. E o muncă foarte migăloasă, pentru că dorim să mergem la detalii. Desigur, aceste lucruri nu se pot realiza într-o săptămîna, nici chiar într-un an. E vorba de un studiu de perspectivă care va face din Tirgu Jiu, la începutul cincinalului viitor, un oraș cu adevărat modern, am spune chiar, fără a fi lipsiți de modestie, un oraș model.

— Cum? prin ce?

— Prin cit mai buna zonă a orașului, prin realizarea unor necesar echilibrul al cartierelor, prin ingeniozitate. Cred că numai exemplele pot să sugereze ceea ce ne-am propus. Iată, în afara noului centru al municipiului, ne gîndim și la două centre de cartier, în nordul și sudul orașului. Apoi, zonele din jurul blocurilor vor fi atent proiectate, astfel încît ambianța să fie plăcută, relaxantă. Vom crea o frumoasă bază de agrement pentru tineret, un alt parc, în continuarea grădinii publice, în lungul lacului. Apoi un parc de agrement pentru copii. La asta trebuie adăugate și restaurările unor veritabile monumente de arhitectură. Mă gîndesc în primul rînd la Casa Cartianu, din cartierul Turcinești, cu o valoare arhitectonică aparte, și la Casa Brăiloiu, vechi de peste două secole și foarte frumoasă. Problemele sistematizării localităților, ridicate adesea de secretarul general al partidului și impuse atenției noastre de documentele Conferinței Naționale a partidului, sînt cu mult mai complexe decît par la prima vedere. În vederile noastre, ale Consiliului popular, intră creșterea reală a gradului de confort și civilizație al locuitorilor. Omul acestui sfîrșit de mileniu nu mai poate trăi oricum. O listă completă a celor ce dorim să întreprindem ar necesita o foarte lungă discuție, (poate la fel de lungă precum lista de întrebări pe care ați vrut să ni le adresați, și la care cred că am și început să vă răspund. Ceea ce aș dori să subliniez acum este că noul oraș Tirgu Jiu se va înfățișa privitorilor așa cum au dorit-o cetățenii săi. Am adunat toate propunerile făcute în adunările cetățenesti, avem, bilunar, întîlniri cu administratorii și președinții celor 96 de asociații de locatari, cu deputații, astfel încît tot ceea ce întreprindem și vom întreprinde în continuare de la ea ei pornește, cu ei le vom analiza și tot ei le vor fi beneficiarii.

Pagină realizată de
DAN MUCENIC

Pîinea țării

(Urmare din pag. 1)

pe care le avem în agricultură, necesită oameni cu înalte cunoștințe în toate domeniile pentru a ști să obțină, în condiții climatice mai bune sau mai grele, cele mai bune rezultate, a definit în fapt rolul și locul specialistului în agricultură, profilul său profesional-cetățenesc.

În lumina acestor adevăruri și în consens cu munca și ade-

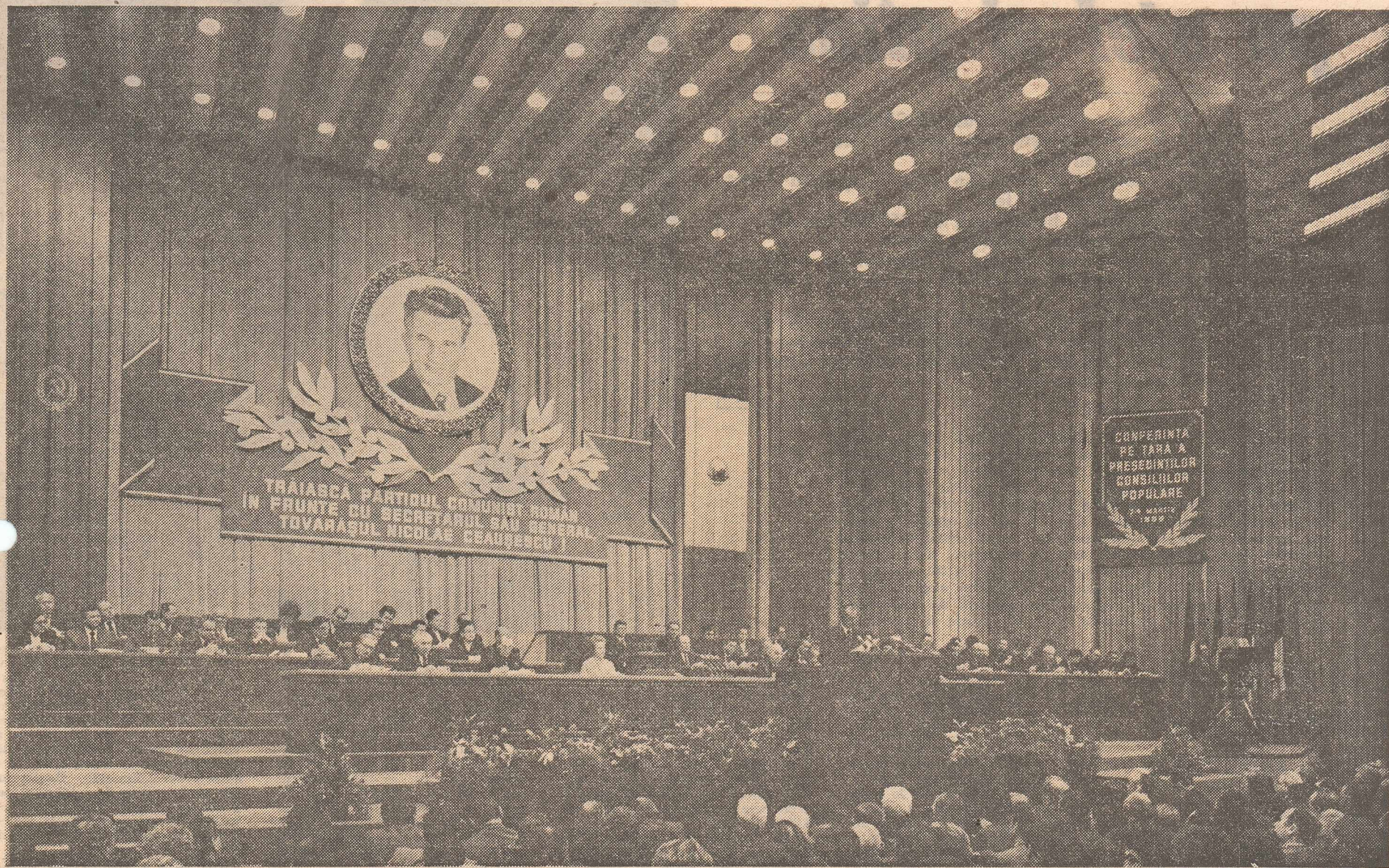
ziunea întregului nostru popor — cadrele didactice de la Institutul Agronomic din Timișoara și-au reunit și reîmpropătat forțele, directionînd întreaga energie pentru desfășurarea unei ample și eficiente activități instructiv-educative, activitate ce-și propune, în esență formarea specialistului de înaltă clasă, competent, activ, onest, responsabil, legat trup și suflet de ozorul românesc. Un om care să-și dezvolte în per-

manentă aptitudinile profesionale, să contribuie efectiv și activ la utilizarea optimă a fondului funciar și uman, să fie capabil să armonizeze permanent posibilitățile cu cerințele agriculturii moderne, industrializate, să se preocupe mereu de autoperfecționare și de aplicarea celor mai noi cunoștințe în marea producție. Să fie un bun activist, implicat în lărgirea democrației socialiste, să dea noi dimensiuni omului ca măsură a tuturor lucrurilor și să dovedească prin fapte contribuția sa la realizarea noii revoluții agrare, de rentabilizare

a potențialului agrozootehnic în condițiile menținerii echilibrului biologic, ecologic în lanțul trofic sol-apă-plantă-animal-om. Sîntem hotărîți să producem știință prin cercetare științifică fundamentală și aplicativă modernă și să reducem la minimum timpul dintre finalizarea cercetării și extinderea celor mai bune rezultate în producție. Să ne angajăm direct în producție prin realizarea programelor concrete de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția în cele patru județe din zona de est a României, să îndrumăm cu compe-

tență și răspundere pregătirea elevilor din cele 14 licee agro-industriale care ne-au fost afectate, astfel încît absolvenții acestora să se poată integra cu rapiditate și eficiență în producția agrozootehnică. Sînt cîteva din gîndurile ce ne animă în aceste zile, idei și observații laborioase, desprînse din practica nemîlîcitată, pe care le-am revăzut și revizuit cu ochii minții și ai sufletului și în lumina recentului dialog dintre țară și conducerea partidului nostru, a indicațiilor și recomandărilor formulate de conducătorul partidului și statului nostru.

CONFERINȚA PE ȚARĂ A PREȘEDINȚILOR CONSILIILOR POPULARE

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a deschis în Capitală, lucrările celei de-a IV-a Conferințe pe țară a președinților consiliilor populare, înalt forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, care-și datorează existența și afirmarea inspiratei politici a secretarului general al partidului de creare a unui cadru unic, original de participare a maselor la conducerea societății.

La sosirea în Sala Palatului Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați cu deosebită căldură de participanți, care au aplaudat și aclamat îndelung pentru partid și secretarul său general.

Participanții la cea de-a IV-a Conferință pe țară a președinților consiliilor populare au adus un călduros salut împreună cu cel mai vibrant omagiu, cu aleasă stimă și adâncă recunoștință, celui mai stimat și iubit fiu al poporului, Erou între eroii neamului, conducător încercat și clarvăzător al partidului și statului nostru, personalitate proeminentă a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, luptător consecvent pentru pace și progres, pentru înțelegere și colaborare între toate națiunile lumii, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cu profundă stimă și înaltă prețuire a fost salutată prezența la lucrările conferinței a tovarășei Elena Ceaușescu, militant de seamă al partidului și statului nostru, eminente

tă personalitate a vieții științifice românești, savant de înalt prestigiu internațional.

S-a relevat cu profundă recunoștință meritul istoric al secretarului general al partidului de a fi făurit atotcuprinzătorul edificiu al democrației muncitorești-revoluționare, de a fi elaborat conceptul și teza construirii socialismului cu poporul și pentru popor, asigurând astfel cadrul optim pentru afirmarea deplină a personalității și demnității umane, participarea directă și nemijlocită a maselor largi de oameni al muncii la viața social-politică și economică a țării. O expresie elocventă a acestor profunde realități o constituie și Conferința pe țară a președinților consiliilor populare.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarășa Elena Ceaușescu, în prezidiul conferinței, ales în unanimitate de participanți, au luat loc membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, președinți ai consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale.

La lucrări iau parte, ca invitați, cadre de conducere din ministere, instituții centrale, activiști de partid, al organizațiilor de masă și obștești, prim-vicepreședinții comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București.

Participanții la conferință au adoptat, în unanimitate, următoarea ordine de zi:

1. Raportul cu privire la sarcinile ce revin consiliilor populare în lumina hotărârilor Conferinței Naționale a parti-

dului, a indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, pentru realizarea planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial pe anul 1988 și pe întregul cincinal, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

2. Sarcinile ce revin consiliilor populare pentru îndeplinirea Programului de sistematizare și modernizare a localităților urbane și rurale, în vederea folosirii cu maximă eficiență a terenurilor și restringerea perimetrelor construite; ridicarea continuă a nivelului edilitar-gospodăresc al tuturor localităților.

3. Cu privire la activitatea desfășurată de consiliile populare pentru îndeplinirea sarcinilor noii revoluții agrare, realizarea planului de dezvoltare a agriculturii și asigurarea aplicării cu fermitate a programelor de autoaprovizionare teritorială.

4. Sarcinile ce revin consiliilor populare din hotărârile de partid și de stat cu privire la activitatea cultural-educativă și de asistență sanitară a populației.

5. Perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale consiliilor populare, organizarea temeinică a activității acestora pentru realizarea în cele mai bune condiții a tuturor atribuțiilor încredințate; folosirea cadrului democratic de participare a cetățenilor la îndeplinirea sarcinilor ce revin organelor locale ale puterii și administrației de stat.

Lucrările Conferinței au fost deschise de tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Dându-se glas dorinței fierbinți a tuturor participanților, a fost adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu profund respect, înaltă stimă și aleasă prețuire, rugămintea de a lua cuvântul în cadrul Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare.

Primit cu deosebită însuflețire, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a rostit o amplă-cuvîntare, care a fost urmărită cu deosebit interes și deplină aprobare, fiind subliniată, în repetate rânduri, cu puternice și îndelungi aplauze. Cei prezenți au ovacionat cu înflăcărare, au scandat minute în șir numele partidului și al secretarului său general.

Un grup de pionieri a urcat la prezidiu și a oferit cu dragoste tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu buchete de flori.

Într-o atmosferă de puternică vibrație patriotică, revoluționară au fost exprimate încă odată sentimentele de profundă și statornică recunoștință ale tuturor participanților la Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, vii mulțumiri pentru magistrala Expunere rostită la acest înalt forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, care jalonează în mod strălucit direcțiile și căile de acțiune ale organelor locale ale puterii de stat, ale întregului popor în vederea îndeplinirii exemplare a istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale Partidului.

De asemenea, în cadrul dezbaterii problemelor înscrise pe ordinea de zi, s-a expri-

mat cu putere angajamentul solemn ca toate consiliile populare județene, municipale, orașenești și comunale, toate organele și organizațiile noastre de partid să acționeze în spirit revoluționar, pentru aplicarea cu toată fermitatea în viață a indicațiilor și orientărilor de inestimabilă valoare teoretică și practică pe care le-a formulat și cu acest prilej conducătorul iubit al partidului și statului, pentru instaurarea peste tot a unui climat de înaltă ordine și disciplină, de intransigență și fermitate față de lipsuri și neajunsuri, pentru perfecționarea continuă a conducerii întregii activități economico-sociale în profil teritorial și mobilizarea maselor de oameni ai muncii, a întregului nostru popor la realizarea exemplară a planului pe acest an și pe întregul cincinal, contribuind astfel la îndeplinirea neabătută a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Prin dezbaterile sale, prin hotărârile ce le va adopta, acest larg forum al democrației noastre socialiste, ale cărui lucrări au coincis cu împlinirea a două decenii de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării — act de mare însemnătate al epocii inaugurate de Congresul al IX-lea — se va înscrie ca un moment de referință în cronica nouă a patriei, impulsiv și mai mult îndeplinirea programelor de dezvoltare multilaterală, armonioasă, intensă a tuturor localităților și județelor, a întregii țări.

CĂLĂRAȘI

Județ clădit pe oțel și pîine

- În acest cincinal, în județul Călărași va spori cu 21,7 la sută productivitatea muncii și cu 19 la sută producția marfă industrială.
- În anul 1987 producția globală agricolă a fost de aproape 8 miliarde lei.
- Agricultura beneficiază de 350 000 hectare irigate, 8 000 tractoare și 3 500 combine.
- În județ funcționează 77 dispensare medicale, 5 spitale teritoriale și două de specialitate, 7 dispensare-policlinici.
- Față de 1965, veniturile reale ale populației au crescut de peste 3 ori. În ultimii 10 ani aproape jumătate din locuitorii municipiului Călărași s-au mutat în apartamente noi.

Mai nou venit în rândurile celorlalte, județul Călărași este înecă o dovadă a politicii consecvente promovate de partidul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de dezvoltare echilibrată, armonioasă a tuturor zonelor țării. Prin înființarea, în ianuarie 1981, a județului, s-a creat un cadru fertil pentru afirmarea puterii de muncă și creație a tuturor locuitorilor acestor meleaguri. Încă de la constituire, prin alocarea unui impresionant fond de investiții, prin amplasarea pe teritoriu a unor industrii de vîrf, prin crearea de noi locuri de muncă li s-a acordat oamenilor acestor locuri șansa de a beneficia de remarcabile condiții de dezvoltare și afirmare în toate domeniile vieții materiale și spirituale.

Ce nu se vede la prima vedere

Dialog cu ADRIAN LASCĂR,
arhitectul șef al județului
Călărași

— Prin darea în folosință a segmentului de autostradă Fețești — Cernavodă, drumul bucureștenilor și al majorității celor care se îndreaptă spre litoral va trece prin județul Călărași, acesta fiind sensibil mai scurt decît vechiul traseu. Invitîndu-i să facă un popas în reședința celui mai tânăr județ al țării, ce le putem recomanda vizitatorilor să refină?

— Fără îndoială, mai întîi marea platformă siderurgică. Nu atît pentru că ea este chiar la poartă municipiului venind dinspre București și poate nici pentru dimensiunile ei impresionante, echivalînd în ansamblu cu suprafața a două orașe de mărime mijlocie, ci referindu-ne în primul rînd la capacitatea de a produce, într-un viitor foarte apropiat, în flux integrat aproape două milioane de tone oțel, și mai ales pentru că, datorită acestei cetăți de oțel se ridică din toate punctele de vedere, hai să-i spunem, și cetatea de scaun a Bărăganului, cum, fără nici o exagerare, se va putea numi municipiul nostru.

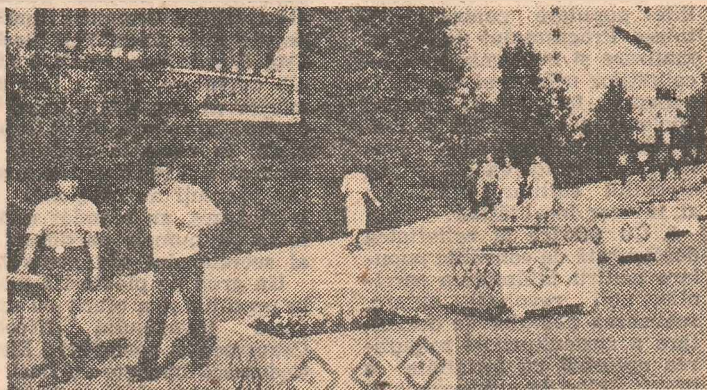
Față de imensa desfășurare de inteligență românească și de forță constructivă reprezentată de această platformă industrială modernă, ctitorie a marelui bărbat al epocii noastre, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, celelalte realizări par mici, dar ele reprezintă totuși peste 17 mii apartamente, spitale județene cu aproape o mie de paturi, policlinici, școli, cinematografe, spații comerciale și de prestări de servicii, precum și multe alte unități industriale intrate în producție în ultimii douăzeci de ani, și al căror proces productiv se află într-o continuă modernizare.

— Spuneți-ne atunci ce nu se vede la prima vedere?

— Un oraș modern, așa cum va fi Călărașul în scurt timp și care susțin că va avea aceeași evoluție urbană precum fratele lui mai mare intru siderurgie — Galațiul — pentru a oferi locuitorilor săi toată gama confortului urban. Avem rezolvată în prezent, în totalitate, alimentarea cu apă potabilă și industrială; s-a pus în funcțiune parțial, pentru circa 70 la sută din

apartamentele existente, rețeaua de termoficare; sînt în curs de soluționare canalizarea menajeră și pluvială. Aceste lucrări, mai puțin vizibile, au însemnat și înseamnă în continuare angajarea unor forțe importante; atît materiale cît și umane. În acest an, avem de realizat peste 4 000 apartamente, din care o bună parte vor contribui la construirea zonei centrale a municipiului; vor continua lucrările la Casa de cultură cu capacitate de 800 locuri; se va definitiva primul tronson din artera reprezentativă a orașului, Bulevardul Siderurgistilor.

În afară de municipiul Călărași și orașul Oltenița, județul are în componența sa 157 localități rurale, grupate în 51 de comune. Conform schiței de sistematizare, unele sate, mici, fără posibilități de dezvoltare urmează a fi regrupate, în timp, în centrele de comună care vor oferi în următorii ani, prin construcțiile de locuințe, productive și tehnico-edilitare, condiții apropiate de urban. În

acest cincinal, se vor construi din fondurile statului aproape 1 000 de apartamente destinate specialiștilor și altor locuitori de la sate.

Vrednici pentru ei, vrednici pentru țară

În registrul gros, completat cu meticulozitate, al contabilului șef al C.A.P. Dor Mărunt, Teofil Puclici, este cuprinsă întreaga istorie a unității. Am putea cita din aceste pagini o multime de cifre, care de care mai edificatoare. Să spunem doar că față de anul 1965, averea obștească a crescut de 10 ori. În 1965, pentru o normă se dădeau cooperativilor 8 lei. Astăzi valoarea

unei norme este de 60 lei. La această se mai adaugă cele aproape 3 milioane lei beneficii, ceea ce ridică valoarea unei zile muncă la aproape 80 lei. În plus, o familie a primit în jur de 500 kilograme grîu și 1 500 kilograme porumb. Și nu ca pe o curiozitate, să amintim că retribuția unui cioban, la care se mai adaugă beneficiul în bani și produsele cuvenite, se ridică la 4 800 lei lunar.

Dor Mărunt a încheiat anul care a trecut cu cele mai bune rezultate din istoria sa: grîu — 3 870, orz — 9 127, porumb știuleți — 25 210 și sfeclă — 86 120 kilograme la hectar, toate depășind baremurile pentru acordarea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare. Pentru aceste recolte C.A.P. a încasat primele maxime de la stat, dublîndu-și astfel beneficiul. Și la lină s-au obținut rezultate excelente — 13,3 kilograme lină de la o oaie tunsă.

Să mai amintim că președintele ei, Constantin Popa, este Erou al Muncii Socialiste, că

porumb. Organizarea bună a muncii, disciplina în muncă au dus la lucrări de calitate. La porumb s-au efectuat 3 prașile. la floarea-soarelui două, la sfeclă — 3. Recoltatul și transportul porumbului a fost făcut în 30 de zile. Sfecla de zahăr a fost culeasă și transportată în 20 de zile. Mai în toate aceste zile a plouat și oamenii au lucrat „cu sacul în cap”, cum se spune, dar asta e agricultura. Recoltele mari și beneficiile corespunzătoare se obțin numai prin muncă.

Unitatea este profilată pe loturi semincere. Se lucrează în strînsă legătură cu Institutul de Cercetări de la Fundulea, cu Stațiunea de la Mărculești. Tot aici se află un Centru de încercare și omologare a soiurilor căruia i s-au dat pentru experimentare 50 hectare. Pe 200 hectare s-au organizat loturi experimentale și demonstrative. Spunem noi, toată unitatea este un mare lot demonstrativ. Oile, o rasă adusă tocmai din Australia, dau producții record de lină. Unitatea crește și 4 000 de porci, ceea ce nu e chiar ușor.

Harnici pe ogoarele cooperativilor, țărani din Dor Mărunt sînt bineînțeles la fel și la ei acasă. Numărul de animale din gospodăriile individuale sînt de la an la an în creștere. Comuna s-a dezvoltat și ea. Aportul gospodărilor la fondul de stat este an de an mai substanțial. Pentru anul acesta, gospodării din Dor Mărunt au contractat cu statul 600 porci.

Să nu uităm de cunoscuta herghelie Dor Mărunt. Trăpașul de Dor Mărunt este cunoscut pe multe din hipodromurile din Europa.

Pentru anul acesta, C.A.P. Dor Mărunt a lansat chemarea la întrecere către cooperativele agricole de producție din toată țara. Obiectivele propuse depășesc chiar producțiile record obținute în anul care a trecut. Auto-depășirea este o lege pe care cei de aici și-au însușit-o tîmbeinic. Iar vrednicia acestor oameni se răsfrînge asupra traiului lor în primul rînd, asupra țării.

Șarje de Oltenița

La început, actuala Întreprindere de piese turnate era o fabrică din cadrul Șantierelor Navale Oltenița. De doi ani, e de sine stătătoare.

— În Oltenița, ne spune inginerul șef Gheorghe Stan, nu s-a turnat niciodată pînă la noi oțel și fontă. Pe locul în care ne aflăm era o baltă cu stuf. S-au ridicat halele, am asimilat o serie de repere, tot ce înseamnă

capace și scuturi pentru motoare electrice, cămăși cilindri pentru tractoare, pentru motoarele Savem, distribuitor hidraulice. Acestea din urmă îndeosebi sînt piese de finețe în turnătorie. Sîntem în curs de asimilare a chiulașei pentru motoarele 23 August, piesă la care puține turnătorii se încumetă. Realizăm din oțel piese de tehnicitate deosebită, pentru vagonaj și naval, piese care concurează la siguranța circulației și au condiții de calitate deosebite.

Tot ce s-a realizat la I.P.T. Oltenița a fost munca unui colectiv tînăr, fără tradiție. Media de vîrstă a turnătorilor-formatori este de 21 de ani. Șefii de secție sînt ingineri care abia și-au terminat stagiul. Șefii de schimb, șefii atelierelor de elaborare sînt încă în stagiul „Căpîi”, cum le spune și ingine. Stroe Ionescu, directorul întreprinderii, au făcut ca în ultimii 3 ani producția marfă, producția globală și producția finită să crească de mai bine de două ori, iar productivitatea muncii să crească cu 50 la sută, urmînd ca la sfîrșitul anului acestuia să se dubleze.

Și tot acest colectiv foarte tînăr a reușit în cadrul programului de modernizare cîteva măsuri cu efecte economice spectaculoase. Trecerea la formarea cu ciment și nisip de riu a podurilor de turnare și a lingotierelor a dus la micșorarea prețului de cost cu 1 000 lei pe bucată. Construirea la dimensiuni reduse a ramelor de la liniile automate AFA 30 și turnarea pe acestea a cămășilor de cilindru, reper de bază în producția de fontă, a avut ca urmare creșterea producției marfă cu 1,5 milioane lei pe lună. Modificarea și punerea în funcțiune a conveierului din linia 1 oțel și trecerea la formarea cu amestec clasic a unor repere pentru export a dus la micșorarea prețului de producție cu aproximativ 25 la sută.

Și tot aici, la această turnătorie care-și numără vechimea pe degetele unei miini, s-au găsit forțe tehnice care să experimenteze rețete care au dus la mărirea duratei de exploatare a cuptoarelor de la 6 săptămîni la 5 luni. S-a înlocuit nisipul de Arghirești cu altul luat de la doi pași, din Dunăre, se caută soluții pentru mărirea duratei de exploatare a căpușelii cuptoarelor și pentru prelungirea vieții electrozilor.

În paralel cu tînăra industrie care s-a afirmat aici în ultimele două decenii, orașul este într-o continuă ascensiune, dobindește noi și îndrăznețe contururi.

OPREA GEORGESCU

Cu 15 ani în urmă, am întâlnit la Bacău o tânără arhitectă abia ieșită de pe băncile școlii, dar, cu toate acestea și în contrast cu statura și chipul său delicate, fragile, adolescente, susținea cu o inepuizabilă forță, cu o puternică stăpânire de sine, cu siguranță și profesionalism în fața edililor județului și a unei „comisii în deplasare” a Uniunii Arhitecților ideii majore și soluții îndrăznețe pentru dezvoltarea și înfățișarea în perspectiva timpului a orașului-stațiune turistică Slănic-Moldova. Scriam atunci un reportaj ce ilustra impresia extraordinară pe care mi-o lăsase — „Camil Petrescu vedea idei, Le Corbusier, Marsilia modernă iar arhitecta Viorica Novac, Slănicul anului 2000”. Într-o recentă deplasare la Bacău aflu că începătoarea speranță de atunci și-a desăvîrit traiectoria, a ajuns o veritabilă specialistă în sistematizarea teritoriului județului din centrul Moldovei. Este șefa secției de profil din Institutul județean de proiectări Bacău. Prin mintea, ochii și minile sale au trecut toate proiectele și schițele de sistematizare ale celor 7 orașe și câteva zeci de comune, un spațiu geografic și social ce reprezintă 3 la sută din suprafața României.

O caut. O regăsesc aplecată asupra unei planșete.

— Deci, sistematizarea ca pasiune! De ce? Cum? Prin ce? Pentru ce?

— Cum să mă explic?! Din facultate mi-a plăcut urbanismul, m-a fascinat datorită profesională și morală a sistematizatorului de a fi un vizionar. El parcurge un drum laborios de compunere și analiză a tuturor factorilor, fenomenelor, interdependențelor, elementelor componente ale vieții omului într-un spațiu geografic determinat, dar într-o durată cit mai lungă de timp. Fără să fi-llozofăm, sistematizarea implică problemele de sinteză ale dezvoltării generale ale unei localități, ale unui sistem de localități, ale unui județ în relație cu Programul național de organizare a teritoriului întregii țări. Poate mulți își pun întrebarea de ce discutăm azi atât de insistent despre această ramură a arhitecturii ajunsă preocupare majoră de stat?! Răspunsurile au fost date la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1986, când s-au elaborat norme clare și principii fundamentale privind sistematizarea mediului rural și urban. Sintem într-o etapă de creștere foarte rapidă a orașelor românești, când noi localități urbane iau ființă, când este evidentă creșterea acestora în ele însele și „iesind din ele”, cum definea fenomenul expansiunii orașelor „lozoful Arnold Toynbee, și a intr-o etapă de ascensiune a satului spre condițiile de urbanizare. Dacă „rus în urbe”, ruralul în oraș, suburbiile, „mahalaie” dispar, în schimb „urbs în rure”, orașul în rural, este un fenomen în explozie. Pentru noua forță de muncă ce a acaparat orașele în ultimii 20 de ani, pentru toți cei care s-au născut în acest interval, pentru toți oamenii de la orașe și sate s-a construit — vedem, și în, trăim cu toții —, se construiește enorm. Acest fenomen social grandios are nevoie de o logică interioară extrem de riguroasă. Nici orașele, nici satele nu se pot întinde oriunde, în infinit în spațiu, nu se pot întinde „pe jos”, căci ar devasta pământul pentru pline, terenurile agricole. Principiul esen-

tial pus în fața sistematizatorului este astăzi tocmai acesta, de a oferi soluții și proiecte menite să restrângă perimetrele construibile fără a închide perspectivele localității, de evoluție și dezvoltare.

— Iată-l pe sistematizator ca om politic.

— Nu se poate altfel. E o activitate care te pune în relație cu foarte multe domenii și cu întreaga viață socială și politică a țării. Ca să exemplific, pot să vă spun că, în cadrul colectivului nostru de sistematizare am terminat, de curind, studiul de sistematizare teritorială a județului Bacău, studiu ce a coroborat toate problemele dezvoltării județului, punând

în baza cărora comitetele executive aprobă sau nu terenuri pentru construcții noi de locuințe, pentru activități economice și prestări de servicii etc.?

— Am mers pe o formulă nouă, de zonificare a funcțiunilor localităților, ceea ce ne-a permis stabilirea de noi perimetre construibile în vetrele comunelor și astfel de redare a unor terenuri spre folosință agricolă. Cu grijă, cu atenție, putem modela și modula satul tradițional, nu mai putem trăi la sfîrșitul secolului ca la începutul lui. Zonificarea s-a făcut la numărul de populație prevăzută și cu multă grijă spre a oferi locuitorilor întreaga ca-

ționale bine conturate prinde viață.

— Da, probabil știți, probabil ați aflat că am prezentat la conducerea superioară de partid, în fața secretarului general al partidului personal, care își găsește timp și se preocupă cu multă atenție de această problemă cardinală a progresului și civilizației țării, sistematizarea întregului teritoriu, 3 schițe pentru 3 comune model în cadrul studiului privind dezvoltarea mediului rural din județul Bacău, ce ne-a fost aprobat, fără nici o obiecție, chiar cu felicitări. Este vorba de comunele Hemeiș, Secuieni și Nicolae Bălcescu, reprezentînd 3 tipuri de localități rurale

și asupra mediului rural, a sistemului de localități. Bacăul a intrat în categoria orașelor mari, se va dezvolta până la 200 000 locuitori, cu toate dotările adecvate. Schița a fost studiată până la zonele de polarizare, așa cum am procedat, de altfel, pentru toate cele 7 orașe, și chiar pentru comune. Cine studiază mecanismul social al mediului rural de azi va observa cu siguranță că el nu mai funcționează în nucleu, ci în sistem deschis, în intercondiționare, interferență și reciprocitate cu așezările adiacente, vecine. Se intercondiționează în probleme de muncă, de deservire, de ocrotire a sănătății, de învățămînt, de recreere și desfășurare... Noi am sesizat aceste interrelații iar în baza lor am prevăzut dotarea centrului de sistem la întreaga populație ce polarizează în jurul lui. De fapt, am sesizat și ridicat la noi valori tradiții preexistente. De exemplu, pe Valea Trotușului, pe Valea Ghimeșului, fără voia noastră funcționează un asemenea sistem comunal, la rîndul lui subordonat unui sistem orașenesc. În județ avem 3 asemenea sisteme orașenești. Bacăul cu 4 subsisteme comunale, Onești cu 2, Moinești-Comănești tot cu 2. Mă opresc un moment, să vă spun că, de la început, de cînd am venit la I.P.J. Bacău și m-am axat pe sistematizare, am promovat această idee a cuplării celor 2 orașe industriale vecine Moinești-Comănești într-un sistem. Ea a găsit și multă audiență la multe cadre de conducere ale județului și ale celor două urbe, dar și multe reticente, părerii contradictorii și opoziții, dar viața mi-a dat dreptate. Ele funcționează de atunci astfel și încă foarte bine. Au, de pildă, o singură întreprindere comercială, una singură de gospodărire comunală, ca și rețeaua cooperatiei... și multe altele. Conlucrează ca un singur organism, deși au două primării. Prin abordarea aceasta în sistem a localităților, județul va avea certe avantaje.

— Și anume?

— Repartizarea judicioasă a forței de muncă, a dotărilor de orice fel, a zonelor de agrement. De exemplu, localitățile Tulovei n-au avut spații verzi pentru odihnă, pentru petrecerea timpului liber. Ca să ajungă în regiunea Slănicului, locuitorii aveau un drum lung și greoi de făcut. Am folosit, în noile schițe de sistematizare, sugerînd amenajări prin autogospodărire și muncă obștească, salba de lacuri apărută în ultimii ani prin construcțiile hidrotehnice de pe Siret. Peste tot există niste posibilități, peste tot unde există natură și trăiesc oameni se pot organiza locuri agreabile pentru odihnă. Prin sistemul de localități se elimină în toate sensurile migrația în interiorul județului, legîndu-l mai mult, mai solid, pe om de locul unde își are casa, familia, viața.

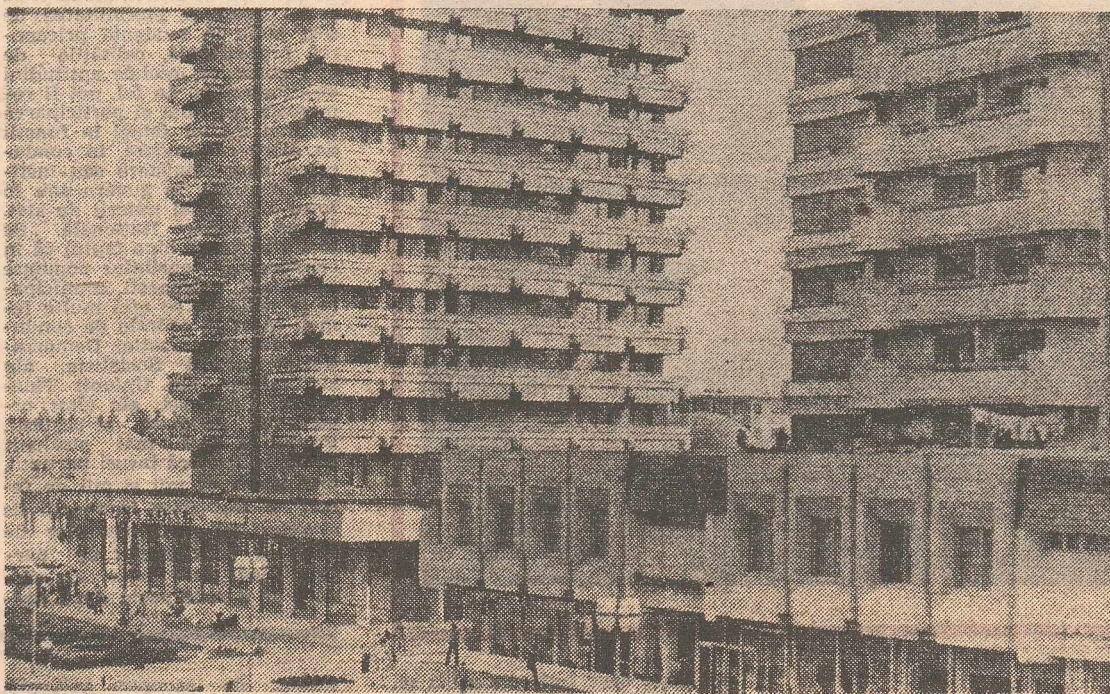
— Asadar, în sistematizare, normele și principiile generale, nu îngrădese nicidecum originalitatea, gîndirea creatoare, valorificarea novatoare a tradițiilor locale, diversitatea și individualitatea orașelor și satelor noastre.

— Fără nici o îndoială, dacă sistematizatorul este sincer și demn în fața profesiei sale. Asta înseamnă, în primul rînd, să fie bine pregătit.

CICI IORDACHE ADAM

Arhitecta Viorica Novac și temeul de frumusețe al profesiei sale:

„A gîndi în perspectivă și în folosul oamenilor”

Fotografie de ELENA GHERA

accent pe dezvoltarea rețelei de localități.

— Ați reușit să restrîngeți numărul acestora?

— Numărul lor a fost analizat foarte atent, pornind de la posibilitățile și resursele economice ale fiecăreia, de la aportul în cadrul județului la perspectivele ce le poate oferi spre a se dezvolta. Să privim cîteva planșe din studiul nostru. Județul Bacău ocupă, ca număr de localități, locul 4 pe țară, ca producție globală industrială — locul 6, iar ca producție agricolă totală ne situăm pe locul 19. Ritmul anual de creștere industrială a fost în cincinalul trecut de 7,8 la sută, superior deci, ritmului pe țară. De aici am tras anumite concluzii; s-a prevăzut restrîngerea numărului de localități, prin comasarea acestor sate ce nu au condiții de dezvoltare și sînt promovate cele care dispun de posibilități și tradiții la acest sens.

— Cum? Ce soluții ați oferit, de pildă, primărilor pentru defînilitivarea schițelor de sistema-

pacitate a unei vieți normale, corecte. Să aibă, pe lîngă spațiul necesar gospodăriei și participării la autogospodărirea localității, pe lîngă zona de muncă, de satisfacere a nevoilor social-culturale, zone de agrement, ca și arterele, căile de circulație corespunzătoare. Multe schițe au avut inițial carențe în ceea ce privește zonele verzi sau, sub acest aspect al circulației, au necesitat revederi, regîndiri, reluări și reevaluări de soluții. Dacă nu ești atent, viața nu iartă, în desfășurarea ei pune în evidență orice omisiune care poate zdruncina tot echilibrul. Munca de sistematizator nu este ușoară, ești responsabil de întreaga viață și angrenajul unei comunități umane pentru un răstimp poate chiar de cîteva sute de ani. A fi actual înseamnă pentru un sistematizator a gîndi mereu în perspectivă și în folosul oamenilor.

— Conduceți-mă undeva, în județul Bacău, într-o localitate rurală, unde o asemenea schiță de sistematizare cu zone func-

din județ, ce vor deveni centre agro-industriale. V-aș invita la Hemeiș, de care am fost desemnată, de către Comitetul executiv al Consiliului popular județean, să răspund pentru înfăptuirea schiței de sistematizare aprobate.

— Cunoște bine comuna, cum va arăta conform noii formule?

— Zona cu unități economice este deja conturată, se păstrează acolo unde a fost concepută. Zona de locuit, mult comasată, va cuprinde locuințe individuale cu regim de înălțime de parter plus 1, 2 și 3 etaje, păstrînd forma integrată în relieful localității și păstrînd numeroase elemente din casa tradițională locală.

— Dar orașele? Bacăul este un județ fericit, are multe orașe, între care unul, Onești, ridicat, cum spuneți dumneavoastră, arhitecții, de la scara zero, înălțat în anii socialismului.

— Firește, se vor dezvolta, însă cu aceeași economie de spațiu construibil și în aceeași concepție pe care am extins-o

tuturii județului Tulcea, a reprezentat și răstimpul atragerii în sfera muncii creatoare de bunuri materiale a unei importante forțe sociale, condamnată pînă atunci, din lipsa unor locuri de muncă adecvate, la o evasinactivitate, sau la ipostaza de casnice. Este vorba, fi-

dustriale aparținînd aceleiași ramuri economice: întreprinderea de confecții din Tulcea și Filatura de bumbac de la Isaaccea) în care lucrează un personal majoritar feminin, cu o medie de vîrstă de 19 ani!

Prin produsele specifice realizate, alte două unități de pro-

bărbați, etc., încît, practic, fiecare locuitor adult al acestui oraș este cuprins într-o activitate productivă.

Pentru creșterea nivelului de viață al măcinenilor, s-au construit aproape 1 000 de apartamente noi, care configurază un

Este evident pentru oricine că puterea de cumpărare se explică numai prin dezvoltarea economică, posibilă datorită politicii consecvente a partidului și statului nostru de amplasare și dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei.

La Măcin se realizează acum, în numai 29 de zile, întreaga producție a anului 1965 și în doar 6 zile (!) producția obținută în primul an de după eliberare.

Angajați cu toate forțele în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea și a Conferinței Naționale ale partidului, oamenii muncii din Măcin — afirma primarul orașului, tovarășul ION SIMION — doresc să întărească pe emblema orașului, o emblema sentimentală, desigur, însemnele hărniciei și ale abnegației — decisive pentru înnoirile viitoare.

CONSTANTIN ISMAILEANU

Destinul nou al unei localități dunărene

rește, de femeile și fetele din Măcin, care astăzi își aduc o substanțială contribuție la realizarea unui volum de producție marfă industrială ce depășește o jumătate miliard de lei.

Cu cîteva ani în urmă, aici și-a deschis porțile o modernă întreprindere de tricotaje (de altfel, se cuvine să menționăm că, în județul Tulcea au fost create în ultimul deceniu alte două puternice unități in-

ducție industrială din Măcin, cooperativele „Arrubium” și „Metalul” (cu o producție anuală de peste 6 milioane lei) sînt cunoscute de-acum nu numai în țară, ci și dincolo de hotarele ei.

Valorificîndu-se superior materia primă și, mai ales, resursele locale, la Măcin se realizează, de asemenea, mase plastice, împletituri, mobilier mic, accesorii auto, confecții pentru

frumos centru, un spital și o policlinică, (implinindu-se astfel un vechi deziderat al populației din zonă), noi spații comerciale, alte numeroase elemente ale confortului urban. De altfel, este sugestiv pentru standardul de viață al locuitorilor acestui oraș și faptul că, numai în anul care a trecut, volumul mărfurilor achiziționate prin magazinele comerțului de stat a ajuns la aproape 600 milioane lei.

Vrednicelor femei ale țării,

Matricea vieții

Timpul scapă printre degete și se reface. Tinăra cu chip grațios are un copil, urcă treptele profesionale, e matură, încărunește, nici nu știe cînd, fără să simtă adierea bătrîneții, e bu-nică, deapănă povești în care amestecă Creangă și viața ei de femeie...

Timpul scapă printre degete, dar exemplar se transformă în vieți obișnuite. Pentru că ce altceva, decît exemplară și obiș-nuită, e biografia oricărei tăr- rānci care a vrut să rămînă slujitoare devotată a pămîntu- lui, dar nu cu rudimente de cu- noștințe ancestrale, ci asimilînd cărți și experiență...

Pe care drum, al ambiției sau al datoriei, se înscrie fiica unor oameni simpli care ajunge la catedre universitare sau în pre- zidiile conferințelor interna- ționale?!

Cîtă nobilă dorință de a fi „un om între oameni“, dovedește fe- meia medic care uită că are viață personală și-și trece fră- gezimea în gărzi cu nopți albe și intervenții de prim ajutor...

Azi, mîine și poimîine, fe- meia deputat, femeia director, femeia primar, femeia ministru acționează și veghează ca dreap- ta cîrmă să nu se abată, ca transpunerea hotărîrilor de partid și de stat să se impli- nească întocmai în colțul nos- tru de viață. Este schematic să mă opresc doar la unele profesii, citeva din mîile care sînt claviatura de lucru a celor care alcătuiesc 51 la sută din popu- lația țării. Unde nu a pătruns, pe scara capacităților, prin in- teligență, dăruire, consecvență, perseverență, femeia? Ce vir- tuiți li sînt inaccesibile? Cău- tați-le dumneavoastră, eu nu le găsesc...

Este stăpînă pe calculator și pe maneta avionului, pune în mișcare macarale și desenează orase, este bard inspirat în ate- lierul făuritorilor de fantasmе, actriță de seducție și talent, numără stelele și explorează a- dîncurile, conduce taxiul prin hățișul orașului, descoperă for- mula tineretii și a longevității, reține din cavalcada timpului experiența istoriei, se luptă cu birocrația și nu mai este sexul slab cînd are de apărut convin- geri și virtuți, se imparte cu grație și fără echivoc între via-

ța publică și cea particulară. Judecătoare imparțială în roba dreptății și activistă neabătută a politicii partidului, creatoare de școală și mamă duioasă care se îngrijește de ambianța fami- liei sale, compozitoare de renu- me și sudorită de clasă, dese- natoare cu imaginație și repor- teră frenetică în goană după viață, nu se desparte de inefa- bilul suris cînd decizia ei este dură. Trăiește conștientă că are doar o viață, din 24 de ore își alege, într-un program dră- cesc, multe ceasuri de muncă și citeva de somn. Nu uită, ori- cît de aglomerată ar fi, că în casa ei trebuie să fie și flori, că fulgarul se asortează cu umbrela, că soțul, de ziua naș- terii, are invitați care trebuie

să guste ceva ieșit din mina ei, că puștii învață la școală, dar și cu mama. Toate le împacă cu o dăruire de sine, fără să mi- jească o cit de mică dorință de a trece pe umerii altora ceva din răspunderile ei.

Familia se stringe în jurul ei, viața se perpetuează de la ea, lumina se stinge și se aprinde o dată cu ea. Veți spune că așa gîndește o femeie despre milioa- nele ei de prietene. Deschideți ușa unei clase, intrați într-un magazin, furișați-vă într-o sală de spectacol, urcați pe o schelă, urmăriți ziua de audiență a di- rectoarei, puneți-vă ochelarii care vă feresc de razele rînt- gen. Veți constata că nu e nici o exagerare, nici o dilatare a adevărului, nici o preschimbare a realității. Femeia este și va fi matricea vieții.

CARMEN DUMITRESCU ■

O femeie și un munte de calcar

Plouă primăvăratec în nord și muntele de calcar de la Pro- dănești, județul Sălaj, se mută din loc. Muntele înseamnă ci- ment, muntele înseamnă var, muntele înseamnă durabile te- melii pentru construcții. Nu da- torită ploii se mută, ci datorită trudei a sute de brațe care-l dislocă, îl fărîmîtează, îl trimit spre marile centre industriale ale țării.

Cariera de calcar din Prodă- nești aparține întreprinderii miniere Cluj și a fost condusă de cînd e lumea lume doar de bărbați.

Iată că într-o bună zi la se- diul ei s-a prezentat o tinăra absolventă a institutului poli- tehnic, subingineră Elena Sa- bău, pentru a-i prelua destinele. Cei mai mulți dintre mineri o priveau cu rețineră, întrebîndu-se între ei: „ce-o fi știind fata asta despre dinamită și morile de măcinat calcar, des- pre perforatoare ori benzi ru- lante?“. Și a știut multe. A reușit să cîștige încrederea muncitorilor. „Dar lucrul cel mai greu nu e să cîștigi încrede- rea oamenilor, îmi zice într-un firziu subingineră Elena Sa- bău, trăgîndu-și pelerina de pinză cauciucată peste umerii parcă prea fragezi să o poată purta, mai greu e să păstrezi această

încredere, acest bun de mare preț.

— Și ai reușit?

— Eu zic că da. Altfel cum m-ar fi ascultat oamenii, piatra, muntele, cum am fi reușit să depășim planul lună de lună?

Nu-i ușor pentru o femeie să conducă o carieră în care lu- crează aproape 100 de bărbați. Să o conducă nu oricum, ci în așa fel încît să o situeze me- reu printre fruntasele întrep- rinderii, iar beneficiarii să-i adreseze în repetate rînduri scrisori de mulțumire pentru calitatea produselor; nu-i ușor, mai ales că tinăra subingineră și-a întemeiat și o familie. „Iare ca piatra“, cu un soț și el subinginer la aceeași unitate și doi copii încă în clasele pri- mare, dar visînd de pe acum să mute muntii din loc. Nu-i ușor să te bați cu muntele pe ploaie ori vînt, pe arșiță ori ger; unii spun că trebuie să fii dur pen- tru a-l învinge. Dar Elena Sa- bău seamănă pe unde trece doar blîndețe. Oamenii o ascultă, o înțeleg și împreună pun la cale producția de zi cu zi în așa fel încît angajamentele asumate să fie duse la bun sfîrșit.

Dacă ajungeți prin Sălaj și, la Prodănești, veți vedea o fe- meie în costumație mai aparte

(Urmare din pagina 1)

a-și perfecționa neconținut pre- gătirea profesională, de-a ocu- pa funcții politice și sociale de înaltă răspundere este, la rîndul său, nelimitată. Într-un cuvînt, femeile țării noastre dețin, în toate domeniile de activitate, locul meritat, conferindu-li-se rolul activ de constructori con- știenți și entuziaști ai noii noas- tre orînduirii. Argumentele ce atestă existența unei depline și reale egalități în drepturi între bărbații și femeile României de azi sînt de domeniul evidenței, al faptelor cotidiene. Este un lucru obișnuit, acum, ca un mare număr de întreprinderi, cooperative agricole, centre in- dustriale, institute de cercetare și proiectare, instituții de învă- țămînt culturale sau sociale să fie conduse de femei, dîndu-li-se astfel acestora posibilitatea de a-și pune în evidență pricepe- rea profesională, calitățile de bun gospodar, realele aptitudini de conducător. La fel, pot fi re- marcate prezența și participarea tot mai multor femei în funcții de mare răspundere, în condu- cerea unor ministere sau insti- tuții centrale, în guvern sau în forul suprem al puterii de stat, Marea Adunare Națională. Se mai știe foarte bine faptul că în conducerea consiliilor populare comunale, orășenești, municipa- le și județene se află multe fe- mei, ca și în cadrele de condu- cere ale Organizației Democra-ției și Unității Socialiste, ale sindicatelor, ale Uniunii Tine- retului Comunist, ale altor or- ganizații de masă și obștești. Primul și cel mai strălucit exemplu îl oferă însuși partidul, prin aceea că mii și mii de fe- mei au fost alese în funcții de secretari ai organizațiilor de bază, ai comitetelor de par- tid, pînă la înalta răspun- dere de a face parte din Comi-

tetul Central al Partidului Co- munist Român și din Comitetul Politic Executiv.

În această zi sărbătorească, gîndurile noastre se îndreaptă cu mîndrie, dragoste, ales respect și fierbinte recunoștință spre tovarăsa Elena Ceaușescu, model de urmat pentru toate fe- meile țării — exemplu luminos, unanim apreciat, de om politic și militant revoluționar, de om de știință de renume mondial, de soție și mamă, personalitate de seamă a lumii contemporane, ce se bucură de o deplină și me- ritată apreciere internațională, grație rezultatelor cercetărilor sale științifice, precum și modu- lui activ în care participă, în fruntea savanților români, la acțiunile puse în slujba păcii.

Față de aceste luminoase rea- lități prezente, se cuvine expri- mată întreaga recunoștință a fe- meilor țării față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru posibilitatea de a-și exercita efectiv drepturile în- scrise în Constituția și legile țării, de a învăța, de a se califica, de a-și spori neconținut gradul de pregătire generală, profesională și politică, de-a fi promovate potrivit capaci- tăților și aptitudinilor lor.

Femeile — această mare forță a progresului multilateral al patriei noastre socialiste — își concentrează, în aceste momen- te de însemnătate istorică pen- tru destinul țării, întreaga pu- tere de muncă, întreaga învî- tătate, întregul elan pentru a dovedi că viitorul patriei a fost clădit și prin contribuția lor. Toate visurile și aspirațiile ce- lor ce muncesc, femei fiind, pe largul și pașnicul front al înăl- țării continue a României so- cialiste, se îndreaptă către ză- rile societății de mîine, la a că- rei edificare își aduc întreaga contribuție, cu sentimentul tonic de a-și fi făcut pe deplin da- toria.

(cizme de cauciuc, salopetă, cască de protecție) dirijînd au- tobasculante, controlînd conca- soare, ori cățărîndu-se pe stînci, să știți că este subingineră

Elena Sabău, care nu face alt- ceva decît meseria pe care a învățat-o. Și o face bine.

VIOREL VARGA ■

Artist de excepție, generație de excepție

De regulă, obiectele create de ceramisti, oricît de modernă le-ar fi alcătuirea, acoperă fo- losințe tradiționale. Un bol e făcut să conțină ceva, indiferent din ce materiale e fasonat și ce forme ajunge să ia. Chiar și lu- crările ce par să fie date spre incintarea privirii și delicii tac- tile trimit într-un trecut unde funcționea condiționa înfățișă- rea în chip decisiv. Tot frumu- sul are un trecut!

Asigurarea funcțiunii primor- diale nu e, cum s-ar crede, o servitute. E mai curînd un a- vantaj al artei ceramicii. Cînd vorbim de capacitatea unui ar- tist de a esențializa, numim, de fapt, darul său de a pătrunde înțelesul tradițional al clasei de obiecte în care se manifestă. Un ceramist cu talentul esen- țializării este Lucia Teodorescu Maftei. În tot ce a expus pînă azi, Lucia Teodorescu Maftei a dovedit nu numai un rafinat in- stinct al formelor, ci și cultură. Cred că e unul din acei artiști ce știu să filozofeze cu adevăr și farmec despre meșteșugul său, despre plăcerile situații în esențial.

Un vas semnat de ea sochează prin simplitate. La o contem- plare îndelungată, descoperim că simplitatea e o realitate foar- te complexă. Sfera e corpul geometric ce fascinează intrucît dă ideea concomitenței într-un singur corp a două realități ex- tremе. O sferă e, deodată, un maximum și un minimum. M. C. Escher reprezenta în gra- vurile sale lucruri ce aminteau insistent geometrii fundamen- tale fiindcă intuițiile sale ma- tematice îl deslușeau și în spați- ul estetic al realităților antino- mice. O sferă de sticlă e un cu- mul de situații antinomice. Ori- ce om care ține în mînă o sferă de cristal se simte îndemnat să cugete asupra ei. Chiar și oa- menii puțin deprinși să cugete

la abstracțiuni. Lucia Teodor- scu Maftei a observat la obiec- tele de ceramică păstrate peste milenii în muzee că perfecți- nea geometrică rănită, deterio- rată de timp adaugă creației un ce uman. Misterul unei forme sporește cînd asupra ei lucrează forțe potrivnice. Un vas restau- rat, cu multe accidente, ce nu pot fi cu totul reparate, emoțio- nează și pentru că dă sugestia unei victorii obținute într-o luptă, într-o confruntare impor- tantă. Lucia Teodorescu Maftei a surprins pe multă lume a- tunci cînd a început să expună forme perfecte stricate, adică obiecte asupra cărora a aplicat o forță ce macula frumusețea arhitecturală a primei etape. Cu alte cuvînte, fiecare lucrare era o lăcrimare la faptul că nimic nu durează. O dovadă că Lucia Teodorescu Maftei a creat în sensul unei nevoi de frumos populare e că bizarele sale per- fecțiuni alterate au aflat un pu- blic pe cît de numeros, pe atît de divers. Ideile operei sînt pe potrivă unor sentimente profund omenеști. Ele contin și dorința absolutului și teama de absolut.

În ultima vreme, Lucia Teo- dorescu Maftei a desenat — în tus negru — și a expus ființe fantastice, făpturi de mitologie care, în imagine, devin, de ase- menea, o realitate antinomică: un urît grațios. Principiul scri- lor e unul comun și operei în ceramică: perfecțiunea are în ea germenele autodistrucției. Să decî în putîna omului să discearnă răul de bine, e un dat al omenescului să opteze, să se- pare contrariile, să le defineas- că și să le stăpînească.

Un ceramist, astăzi, rămîne rareori omul unei unice indelet- niciri. Cultura plastică sustinu- tă, activitatea expozițională, contactele sistematice cu artiștii altor domenii îl îndeamnă pe artistul specializat să se mani-

stima, dragostea și prețuirea țării

feste și pe alte țărâni, să-și explice opera, să și-o susțină și prin cuvânt. Lucia Teodorescu Maței scrie poezie ironică și fantastă, și când va decide să-și tipărească în plachete — ilustrate cu propria-i mină — versurile vom avea concluzia unei vieți de creație complexe, în

Blindețea care nu se uită niciodată

Învățătoarea Petra Bădescu de la Școala generală nr. 167, București, mai are un an până la pensie. Când actuala clasă a III-a B va ajunge într-o patra, în ultima oră a anului școlar viitor, va spune „La revedere” ultimei promoții de copii din multe pe care le-a învățat în cei cîțiva zeci de ani de catedră, va pune catalogul cu ultimele medii încheiate cu cerneală roșie pe masa din sala profesorală și când va ieși în aerul după-amiezii, ușa pe care va trage-o eziind, cu inelul în mână, va închide de fapt nu numai un spațiu, ci și o etapă din viața sa, dintr-o viață împilnită sub semnul dăruirii de sine, al zilnicei dăruiri de sine.

Dar mă întreb dacă un învățător poate ieși vreodată cu adevărat la pensie, dacă te poți vreodată pensiona cu adevărat din suflul unui om, cu atât mai mult din suflul a sute de oameni care într-o anumită fază a biografiei lor s-au numit circumstanțial copii? E greu să ieși, să veghezi și să-ți supraveghezi copiii din propria casă, de aceea poate ar trebui cinstiți, mai mult decît o facem în mod obișnuit, harul unui învățător care este în același timp părinte și pentru copiii săi și pentru cei 36 de copii ai altor familii atât de diverse.

Un învățător are în preajma științei sale didactice și a conștiinței sale umane cîteva zeci de copii cel puțin patru ore zilnice, patru ore în care Petra Bădescu este și mamă și tată și soră și frate, dar în același timp își face și meseria sa de educator, de tutore sufletească al viitorilor oameni care vor ieși mine din copiii de azi. Dar un părinte actual stă cu copilul său cel puțin patru ore pe zi, patru ore pline de învățură didactică și sufletească așa cum stă învățătorul său? Vom spune desigur că aceasta e meseria învățătorului, pentru aceasta își ia retribuția. Dar a fi părinte nu e mai mult decît o meserie, o obligație de conștiință și de statut uman, ar trebui să ne lătmăscă cineva și să ne pună zilnic să semnăm condica la intrarea în propria familie ca să ne aducem aminte că trebuie să avem nu altă obligație morală — stăm cu propriii copii cel puțin cîte ore stă zilnic învățătorul, cît dragostea și nerăbdarea de a le fi în preajmă pentru că noi sintem aerul zborului lor și un copil fără zilnică dragoste părintească, mingiere și înțelegere nu poate crește nici cît un fir de iarbă în desert?

De aceea nimeni nu va ști niciodată cît de adînc se întipărește în destinul și biografia unui copil gestul cu care învățătoarea deschide ușa și intră în prima oră de la începutul abecedarului limbii române, arcul lin cu care mina așază catalo-

căutarea unui sens major. Fiindcă eforturile Luciei Teodorescu Maței sint emblematice pentru generația căreia îi aparține. Probabil cea mai bună generație de ceramisti din artele plastice românești.

TUDOR OCTAVIAN ■

gul pe masă sau îi deschide, timbrul cu care glasul ei îi pronunță numele cînd el abia atunci descoperă corespondența secretă dintre numele lui de familie, atît de străin pînă atunci și propria lui ființă mărunț și speriată, cît de adînc urcă în abisurile încrederii umane mina uriasă a învățătoarei purtînd mina de ginganie speriată a copilului aplecat pe volutele imense și ele ale primelor cîrțișe și befigașe, ale primului a mic de mină și A mare de tipar de la intrarea în imperiul limbii materne scrise, primele spaime și neîncredere în sine, primele greșeli, primele încurări și aspre admonestări, la fel cum niciodată nu va putea răsplăti vreodată cineva timpul cît o învățătoare stă zilnic cu copiii în cele patru ore ale școlii, care nu sint doar timp

didactic dăruit învățămîntului românesc și educației unei noi generații, ci timp propriu, trăit, biografie și destin, pentru că spre deosebire de alte domenii, învățămîntul este meseria care prelucurează și modelează cea mai de preț materie primă a unui popor, viitorul său potențial de inteligență, frumusețe și moralitate umană, viitorul integral al poporului și limbii române ca identități unice în istorie și în univers.

Și atunci n-ar fi absolut de loc întîmplător dacă unul din cei 36 de copii ai învățătoarei Petra Bădescu de la Școala generală nr. 167, unul din sutele de copii care au stat în bancă în locul celor de acum, în timpul zecilor de ani de profesie, într-o succesiune de cascada umană vîrsîndu-se mereu dinspre viitorul neamului spre conștiința sa, spre locul său neclintit de la catedră, de o viață de dascăl, de o viață de om, unul din mărunții copii de acum, numai ochi și zbîdălnicie, deveniți peste ani oameni cu posturi de răspundere în societate, sau muncitori cu greutate la locurile lor de muncă, o va opri într-o bună zi pe stradă și-i va spune firesc cu ochii plini de recunoștință: **Vă mulțumesc tovarășă învățătoare, sîruti mină.** Pentru Petra Bădescu, pentru învățătorii noștri și ai copiilor noștri e destul și atît. Puținul acesta e nemărginit și înseamnă de fapt totul!

ION ZUBAȘCU ■

Să trăiești ca un învingător

Am întîlnit-o la Focșani, într-un dispensar de cartier, consultînd cu o mare atenție copiii. Prescria rețete, oferea mamelor detalii cum să le administreze, cum să le prepare hrana, cum să-i îngrijească. Mi s-a părut exagerat de meticuloasă. Poate, fiindcă este stagiară, mi-am zis. Unul dintre cei mai buni dintre cei peste 100 de medici stagiați cîți se aflau în toamna trecută la Spitalul județean Vrancea. De aceea am și fost îndrumată s-o cunosc, s-o ascult, s-o văd lucrînd.

Dincolo de convingerile sale despre profesiunea în care a pătruns, descopăr că această grijă vecină cu pedanteria vine dintr-o experiență de viață cu totul exemplară și excepțională. Doctorița Ana Zafiu, la 33 de ani, este mama a 5 copii, dar nu acest fapt este starea sa de curaj. De fel, este ardeleană, din Nadeș, o comună aflată între Sighișoara și Tg. Mureș, iar prima sa profesie a fost tot în universul copilăriei, a fost educatoare. Ca orice tină, s-a îndrăgostit, s-a căsătorit, a avut primul copil. Copil care, ca mulți copii, la un moment dat a răcit și a făcut o otită, dar, în ciuda tuturor tratamentelor, a rămas surd. Ce alt părinte n-ar fi trăit cu asemenea această dureroasă dramă? ! Ana Zafiu însă n-a acceptat-o. Firea ei e tenace, a fost educată să lupte, să nu creadă în ireversibilitate născută măcar a timpului. Trebuia să-i dea o șansă fiului ei. A început să citească manuale și tratate de logopedie și

de medicină, i-a făcut singură un joc electric ca, prin tot soiul de lecții și metode, prin asociații vizuale, să-l învețe cuvintele, să ia în stăpînire limba lui. La 4 ani, știa să citească cursiv, citea fraților mai mici cărți de povești. Între timp, Ana Zafiu a adus pe lume alți 3 copii. Între timp, a devenit studentă la medicină, la Facultatea de pediatrie din Tg. Mureș. La gîndul că nu poate să nu existe, să nu mai existe o soluție pentru sănătatea deplină a băiatului lor, își obligă soțul, mai întîi, să dea la Medicină, „să-l tratăm noi”, „să știm noi dacă se mai poate face ceva, ori nu”. Îi procură cărți, îl încuie în casă și-l obligă să învețe. Forța și puterea ei de convingere sint de neînvinși, tinărul tată renunță la profesia sa, învață, dă examen, reușește și devine student medicinist. Pe ascuns, nopțile, cu copiii în brațe, cu copiii pe genunchi, lingă leagăne și pătuțuri, între două biberone, învață și ea. În vara următoare, concurează la rîndu-i, tot la Medicină. Reușește. Studentă în anul întîi cu 4 copii! În timpul studenției îl aduce pe lume pe al cincilea. Pentru a-i fi mai ușor cu gospodăria și a se dedica mai mult învățării, lichidează apartamentul, se mută la căminul de familisti al I.M.F.-ului, îi încredințează pe micuți, după vîrstă, creșei și căminului de zi al facultății. „Cînd am învățat fiziologia urechii, mi-am dat seama ce e cu băiatul meu. Cu o simplă manevră de desfundare a urechilor, și-a recă-

pătat auzul. Deci, nu era surd, avea timpanul întreg”. Un medic mai atent ar fi descoperit adevărata boală a micuțului ei. De atunci, a declarat război superficialității și mediocrității.

Doctorul Ion Zafiu, absolvent în promoția 1983, este medic de circumscripție într-o comună din județul Vaslui, doctorița Ana Zafiu, cum spuneam, în Vrancea. Își fac datoria la locurile lor de muncă așa cum au fost educați și așa cum și-au format convingerile de viață — cu exemplaritate. Cu firescul

lor optimism, speră că, într-o zi vor fi împreună. Viața cere luptă, iar lupta nu este o cauză egoistă și nici meschină, este generozitate și dăruire semenilor tăi. Ei sint medici, iar medicina înseamnă dăruire fără rezerve oamenilor, sănătății, vieții.

Doctorița Ana Zafiu consultă, o văd, (și o voi revedea multă vreme în memorie) consultă cu grijă, cu meticulozitate, cu pedanterie copiii.

Ca o creangă de pom

Întotdeauna m-a fascinat biografia acelor oameni care au avut șansa de a se naște la răscrucea unor evenimente, la hotare de istorie. Și cu atît mai mult, cînd este o femeie dintr-un sat, unde străvechi orînduiri i-ar fi pretins, altădată, să coboare în genunchi să spele picioarele bărbatului, să meargă pe ulița mare în urma lui, iar în noaptea nunții, cînd devenea nevastă, să-și înfășoare capul în basma, pe care nu mai avea voie s-o dea jos toată viața.

Ecaterina Fătu s-a născut pe 4 februarie 1945, într-un sat din Bărgăan, unde, ca pretutindeni în țară, atunci, țărani abia veniți de pe front, urmăreau în-

lucra aici din 1964, de la absolvirea școlii tehnice de horticultură — că multe lucruri nu mergeau cum trebuia, că oamenii și pămîntul Movilei puteau produce mai mult, cu o organizare mai bună și o echipă de conducere mai alecată spre treburile obștii. Singura barieră, de suflet, pe care o resimțea, era în fața inginerului șef Nicolae Iorga, căruia îl devenise, cum s-ar zice, șef, cel care o întîmpinase cu încredere, cînd a sosit ca stagiară și i-a acordat din primul an răspunderea fermei legumicole. Dar, două inteligențe și două cumpene de bine pentru redresarea cooperativei au pus umărul la treabă și nimic mai mult. În toamna aceluiași an 1982, unitatea a fost distinsă cu Ordinul „Meritul Agricol” clasa I pentru cultura porumbului, obținînd 8 000 kg. boabe la hectar, cu peste 3 000 kg mai mult față de anul anterior. Toate recoltele au fost cel puțin duble, depășind chiar cele mai îndrăznețe gînduri. Într-un singur an au lichidat datoritiile și au rămas cu bani în cont la bancă, iar „cînd ești solvabil, nu-ți închide nimeni ușa în nas și nu te amină, ca să-ți procuri tot ce-ți trebuie pentru recolta viitoare. Seminte bune, îngrășăminte, erbicide ori materiale pentru a-ți moderniza toate sectoarele de producție”. De atunci, încheie fiecare an cu beneficii. Avînd beneficii poți să-ți plătești bine și oamenii, să-ți permanentizezi forța de muncă, să le rezolvi problemele lor sociale. Iată, țărani din Movila — 50—60 pe an — pleacă în stațiuni de odihnă și tratament, pleacă gratuit, cu bilete plătite de C.A.P., așa cum s-a hotărit, cum se hotărăște în adunarea generală a cooperativelor. Zilnic în brutăria C.A.P.-ului se coace piine albă și se livrează fierbinte oamenilor, din griul ce li se cuvine pentru munca lor.

cordați evenimentele revoluționare ce se derulau vertiginos, așteptau reforma agrară, ce urma să le redea pămîntul pe care au trudit cu sudoare dintotdeauna.

Care a fost, care este traectoria vieții sale?

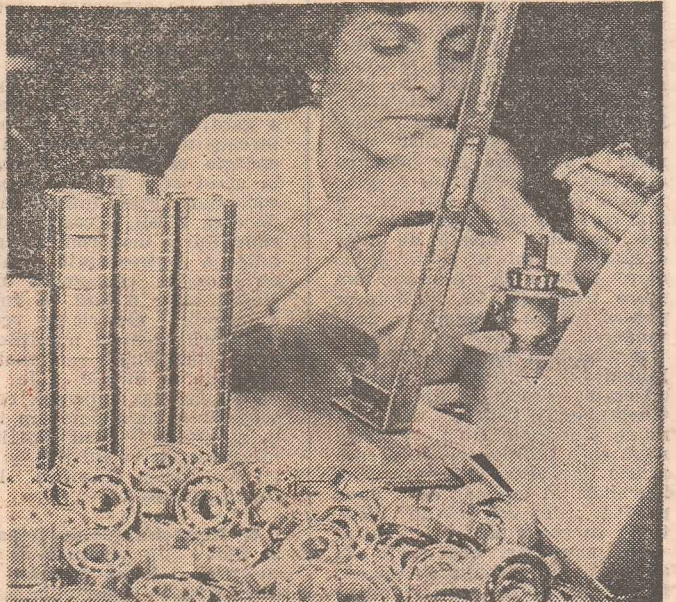
Să ne oprim la prezent, propune, cu un desăvîrșit simț al timpului și al măsurii, cîrma sa dintotdeauna, resimțită în tot ceea ce face.

Este, din 1982, președinta cooperativei agricole de producție din comuna Movila, jud. Ialomița. Acel sat ce ținește șoseaua cu case-vile, oprindu-ne privirile, în trecerea spre Litoral.

Cînd i s-a încredințat conducerea C.A.P.-ului nu s-a speriat nimic, deși prea bine știa —

Președinta Ecaterina Fătu este mereu alături de suferințele și problemele lor. Cînd răsar griul, cînd se umplu hambarele, în tot timpul anului, în toate campaniile, „Este un om ca o creangă de pom”, îmi spune un țărăn pe care îl întîlnesc în poarta sediului, întrebîndu-l anume, „ce fel de om este președinta?”. „Cum adică?”, îi cer lămuriri. „Adică a noastră, a satului. Și ce este un sat decît un pom roditor?”

CICI I. ADAM ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Mă numesc Marin Dragomir, locuiesc în Tirgoviște, Aleea Muzelor nr. 7, și împreună cu Mihai Ioniță (Craiova, Valea Roșie, blocul 110, apartamentul 6), Elena Nae (București, strada Vedea nr. 6, blocul B. 6, apartament 66), Marin Voica (Craiova, Valea Roșie, blocul M. 5, apartament 8), și alții cu care călătoream nu de mult în acceleratul 432 la vagonul de dormit pe ruta Sîngeorz — București, am avut neplăcuta surpriză de a nu ne putea odihni în cușeta datorită fumului de țigară pătruns de pe coridorul vagonului, unde mai multe persoane fumau. Ținând cont că veneam de la tratament iar fumul de țigară — s-a dovedit medical — este mai nociv pentru nefumători, i-am rugat pe fumători, precum și pe conductorul vagonului de dormit, să ne scutească de acest chin, ni s-a răspuns însă că, din moment ce pe coridor sînt instalate scrumiere, fumătorii își pot vedea de treabă. Propunem în acest sens organelor de resort, referindu-ne totodată la campania ce se duce pe plan mondial împotriva fumatului să analizeze desființarea acestor scrumiere sau, pentru început, să despartă acest tip de vagon în două — pentru fumători și nefumători — așa cum se procedează, frecvent, în cadrul vagoanelor obișnuite, compartimentate.”

■ **Consiliul popular județean Iași:** „Referitor la scrisoarea Angelică Popa, om al muncii la ITRD Pașani, prin care solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe corespunzătoare, vă comunicăm: din cercetările efectuate rezultă că aceasta se achită conștiincios de sarcinile trasate în cadrul întreprinderii în care muncește, iar în prezent, locuiește în condiții improprii; în acest sens, conducerea întreprinderii i-a repartizat numitei un apartament corespunzător nevoilor familiei sale, în blocul D. 10, scara A, apartamentul 16.”

■ **Consiliul popular județean Mureș:** „La scrisoarea numitei Maria Balai din Tg. Mureș, Bd. Pandurilor, blocul 32, apartamentul 21, vă informăm că aceasta a fost încadrată în muncă la ICAPPA ca dactilografă, cererea sa fiind astfel rezolvată favorabil.”

■ „Mă numesc Rodica Sandu, domiciliu în Focșani, Bulevardul București nr. 19, blocul a. 3, scara I, apartamentul 19, județul Vrancea. Am trei fete, de 6, 4 și 2 ani, de care sînt mîndră, și pentru care primesc o indemnizație de 400 lei lunar; mai corect spus ar trebui să-i primesc, pentru că aici e necazul meu cel mare: pină în ianuarie 1987, am ridicat acești bani din orașul Săcele, județul Brașov, unde am locuit cu familia. Apoi ne-am mutat în Focșani și, nemaiprimind indemnizația, în luna august am fost la DPMOS — Brașov, pentru a-mi face transferul dosarului. Funcționara de la ghișeu — imi pare rău că nu i-am reținut numele, dar atunci nu m-am gândit ce greutate birocratică mă așteaptă! — a spus să-i dau adresa actuală la care domiciliu, urmînd ca după o lună să mă intereseze la DPMOS Focșani dacă dosarul a ajuns sau nu. Au trecut de atunci mai bine de 6 luni, am dat ne-numerate telefoane, aceeași funcționară mi-a spus că dosarul a plecat, că trebuie să ajungă ba săptămîna asta, ba cea-laltă, vă dați seama că de atîtea luni acesta ar fi ajuns chiar dacă poștașul ar fi fost un... mele! Ca să mă duc personal din nou la Brașov mi-e greu, trebuie să merg la serviciu, și lată cum din luna februarie 1987 sînt, practic, lipsită de niște drepturi ce mi se cuvin și de care, trebuie să recunosc, am mare trebuință. Vă mulțumesc pentru sprijin și aștept cu convingerea că... etc.”

■ **Consiliul popular județean Ialomița:** „Urmare scrisorii adresate redacției de către Gheorghe T. Tudose din comuna Gheorghe Doja, trimisă nouă spre soluționare, prin care acesta sesizează că întîmpină dificultăți în cumpărarea unor produse: din verificările efectuate se constată că numitul este pensionar, are peste 72 ani și are o situație deosebită, fiind neajutorat atît el cît și soția. Confirmîndu-se faptul că

i s-a condiționat eliberarea unor produse alimentare de la magazin, gestionarul acestuia a fost atenționat să nu se mai repete astfel de situații.

■ **Primim, din partea Ministerului Sănătății:** „În legătură cu scrisoarea tovarășului Leonid Boldeanu din Alexandria, privind rezultatele obținute cu produsele dr. Elthes, vă comunicăm că substanțele extrase din plante au fost tablete pentru a fi experimentate în trei clinici universitare din țară. În momentul obținerii avizului favorabil, acestea vor fi puse la dispoziția farmaciilor pentru a putea fi prescrise de medici.”

■ **Rodica Broșu din București** (strada C. Aricescu nr. 37, A, sectorul 1), ne aduce la cunoștință următorul aspect care — în cazul confirmării — cade, evident, sub incidența legii: între locuința acesteia și blocul vecin de la nr. 21, exista o alee de trecere spre str. G. Călinescu, alee utilă pentru toți locatarii din această zonă. Tovarășul Lukec din acest bloc (B/20, scara 4), a binevoit să execute cu meseriași care lucrează la piața agro-alimentară „Floreasca” și trimiși în timpul programului — în jurul orei 9,30 — de către tov. ing. Schuster de la A.C.M.-2, un gard din plasă și stâlpi de fier, închizînd astfel complet accesul pe această alee spre străzile C. Aricescu și G. Călinescu, obligîndu-i pe cei care vor să treacă să facă un mare ocol. Pe bună dreptate, cititoarea noastră se întreabă: „acest gard, dacă era în proiectul constructorului, se făcea la toate blocurile străzii, sau nu se mai creeau respectivelor alee de trecere dintre blocuri, de la o stradă la alta?”. Întrebarea ni se pare întemeiată și așteptăm clarificarea acestei probleme din partea celor în drept.

■ **Consiliul popular municipal Făgăraș:** „Referitor la scrisoarea adresată de către Ioan Fița, domiciliat pe Strada Oxigenului nr. 8, om al muncii la Combinatul chimic Făgăraș, secția C.F.U.: cele relatate în scrisoare sînt reale și, avîndu-se în vedere condițiile în care locuiește familia Fița, conducerea combinatului i-a atribuit apartamentul nr. 6 din blocul 6, scara D, etajul II, strada Tudor Vladimirescu.”

■ **Ministerul de Interne — Inspectoratul Miliției municipiului București:**

„La scrisoarea înregistrată la redacție cu nr. 6913/1987, vă comunicăm următoarele: cu ocazia controlului efectuat la garajul IDEB din București, strada Emil Bodnăraș nr. 150, Sectorul 6, s-a stabilit că numitul Eftenie Gheorghe, mecanic auto, a amenajat în incinta parcului două barăci ca-sate pentru creșterea a doi porci și 17 purcei, despre care a declarat că un porc și 7 purcei îi aparțin, iar celălalt porc și 10 purcei aparțin numitului Gheorghe Arsene, șeful Auto-bazei IDEB, care a avut și inițiativa în amenajarea locului și cumpărarea porcilor; hrana acestora a fost asigurată de cei doi prin transportul acestora cu autoturismele proprietate personală. De asemenea, tot cu ocazia controlului a fost găsit în stare de funcționare un reșou electric improvizat, folosit pentru prepararea hranei porcilor și conectat la rețeaua electrică a garajului, fără contor pentru înregistrarea consumului de energie electrică, încheindu-se în acest sens proces verbal de constatare. Fiind informată conducerea IDEB, aceasta a dispus constituirea unei comisii de stabilire a contravaloarelor cantității de energie consumată în perioada celor 6 luni de folosire a reșoului electric în vederea imputării acestuia numiților. În urma controlului efectuat de organele de miliție cele două barăci au fost eliberate, cei doi scoțîndu-și animalele din incinta garajului. Pentru faptele comise, împotriva lui E.G. și G.A. au fost luate măsurile legale corespunzătoare.”

■ **Inspectoratul municipal Iași al M.I.:** „În legătură cu scrisoarea lui Aurel Petrescu din Iași, strada Tudor Vladimirescu nr. 6, b., vă aducem la cu-

Scrisoare comentată

„Dacă nu era sîmbătă — trăia!”

Autorul rîndurilor precizează din capul locului că în loc de scrisoare comentată veti citi comentarii pe marginea unui răspuns trimis la redacție de către organele competente să rezolve un caz.

„**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII — DIRECTIA ASISTENȚEI MEDICALE, OCROPIREA MAMEI, COPILULUI ȘI TINERETULUI:**”

„Referitor la scrisoarea tov. RIZAN RADU, din Cimpia Turzii, prin care relatează unele aspecte legate de îmbolnăvirea și decesul fiului său, vă comunicăm:

Analiza cazului a fost efectuată de către Direcția sanitară Cluj și seful Clinicii Pediatrie Cluj II, care are în îndrumare metodică, teritoriul Spitalului orășenesc Cimpia Turzii. Din cercetările efectuate, s-au desprins următoarele: în primele 2 1/2 luni de viață sugarul a fost supravegheat corespunzător de cadrele medico-sanitare din teren. În 5.IX.1987, pentru stare subfebrilă și tuse, familia se prezintă cu copilul la spital, unde medicul de gardă MARIA RUSU stabilește diagnosticul de Bronșită acută și indică tratament ambulatoriu cu ampicilină per os, simptomatice și recomandă familiei să revină, în cazul agravării simptomatologiei. În 6.IX.1987 copilul devine febril, aparținătorii nu consultă din nou medicul, pentru ca în 7.IX. orele 7,00 să vină cu sugarul, în stare foarte gravă, la secția de pediatrie a spitalului unde, cu toate măsurile terapeutice aplicate, copilul decedează după aproximativ două ore de la internare, cu diagnosticul: Insuficiență cardio-respiratorie în cadrul unei pneumonii interstițiale. Cu ocazia analizei deceselor 0-1 an efectuată în 6.X a.c. în cadrul B.E.C.O.M.-ului Direcției sanitare, tov. dr. M. RUSU a fost sancționată cu avertisment pentru neinternarea sugarului cu atît mai mult cu cît 5.IX fiind o zi de sîmbătă, copilul nu a putut fi urmărit pe teren de către dispensarul teritorial. Restituim originalul scrisorii... etc.

Nu acuzăm pe nimeni: ne mai naștem, mai murim etc.

Nu dăm credit nici autorului scrisorii, pe următoarea replică: „...mă deranjezi pentru o simplă tuse banală?!” (așa i s-a răspuns de către doctorită l).

Ne iuliește însă — ținem s-o mărturisim — finalul răspunsului: „...Cu atît mai mult cu cît 5.IX fiind o zi de sîmbătă, copilul nu a putut fi urmărit pe teren de către dispensarul teritorial.”

Oameni buni, — dacă era JOI, trăia?!

noștință că acestuia i s-a aprobat stabilirea definitivă a domiciliului în municipiul nostru, strada Tudor Vladimirescu nr. 6. A., urmînd a se încadra la I.P.P.S. — Iași, ca lăcătuș mecanic.”

■ „Din trotuarul de pe strada Împăratul Traian, Sectorul 4 — în dreptul numărului 42 — de mai multe luni de zile, țîșnește — cristalin și vesel am spune, dacă n-ar fi trist! — în voie, un izvor de apă potabilă. Prin acest punct trec zilnic sute de oameni ce locuiesc în zonă, este de neînțeles cum acestia sînt indiferenți la enorma risipă de apă ce se produce aici; și mai de neînțeles este cum nici cei de la ICAB, care au obligația de a face controale periodice, nu au văzut, nu au auzit nimic de felul în care se împrăstie în van acest bun al nostru, al tuturor!” — ne scrie corespondentul nostru Nicolae Tokacek din București.

■ **Consiliul popular municipal Timișoara:** „Privind scrisoarea trimisă redacției de către Erno Bakai din Timișoara, Strada Metalurgiei nr. 6: în urma verificărilor făcute, s-a discutat cu conducerea Întreprinderii — de autoturisme Timișoara care s-a declarat de acord cu încadrarea în muncă a acestuia, eliberîndu-i-se repartiția nr. 4582/1987. Prin încadrarea la această întreprindere, numitul își poate continua astfel cursurile la Facultatea de electrotehnică, cursul seral.”

■ **Consiliul popular județean Iași:** „Referitor la scrisoarea numitei Maria Drincanu din comuna Tîbănești, județul Iași. Aspectele semnalate în scrisoarea acesteia se confirmă, fapt pentru care, prin Întreprinderea județeană de industrie mică Iași și Direcția sanitară, în municipiul nostru se va înființa un cabinet-atelier pentru confecționarea de proteze oculare.”

■ **Consiliul popular județean Bistrița Năsăud:** „La scrisoarea tov. Ștefan Mureșan, hidrolog principal la Oficiul de gospodărire a apelor — Bistrița Năsăud, vă comunicăm: pină la

data de 1.01.1988 în cadrul oficiului, în baza structurii organizatorice aprobate de C.N.A., funcționa compartimentul de gospodărire a apelor, ce nu avea prevăzută funcție de conducere retribuită; sarcinile de coordonare a activității compartimentului au fost încredințate tov. Ștefan Mureșan în cadrul sarcinilor de serviciu ca hidrolog principal.

Începînd cu data de 1.01.1988, în noua structură organizatorică, a fost prevăzută „biroul de gospodărire a apelor”, numitul fiind încadrat ca șef al acestui birou, cu o retribuție tarifară corespunzătoare clasei 25, gradul 1, în baza Dispoziției nr. 10/1988, emisă de Oficiul de gospodărire a apelor Bistrița Năsăud.”

■ **Consiliul popular municipal Birlad:** „La scrisoarea adresată redacției, prin care Rodica Fieraru, domiciliată în municipiul nostru, Strada Primăverii nr. 24, solicită repartizarea unui spațiu de locuit din fondul de stat, vă relatăm următoarele: din verificările făcute rezultă că numita locuiește în imobilul proprietate personală la adresa sau menționată, împreună cu familia sa compusă din 5 persoane. În urma eedării terenului fără construcții din strada Primăverii nr. 24, acesteia i s-a repartizat apartamentul nr. 39 cu trei camere din blocul D. 17, strada Sterian Dumbravă nr. 17.”

■ **Consiliul popular al județului Dimbovița — D.P.M.O.S.:** „Urmare scrisorii adresate redacției prin care Lueta St. Ungureanu din comuna Răzvad, sat Gorgota, solicită sprijin pentru încadrarea în muncă: din discuțiile purtate rezultă că numita este în vîrstă de 20 ani, avînd studii teoretice, este necăsătorită, tatăl angajat și mama casnică, avînd doi frați și fiind necalificată; analizîndu-se cele relatate, Oficiul forțelor de muncă Dimbovița a repartizat-o în muncă la Întreprinderea „ROMLUX” — Tirgoviște, în funcția de muncitor.”

■ **Consiliul popular al județului Buzău:** „Privind modul de rezolvare a scrisorii lui Con-

stantin Iorga din comuna Pîrloagele: luîndu-se legătura cu unitatea unde a lucrat numitul, respectiv I.M.C. Buzău, s-a constatat că nu s-au plătit diferențele de pensie de invaliditate gradul III, de la 1 august 1984.

În vederea soluționării scrisorii s-a comunicat unității cuantumul pensiei de invaliditate gradul III majorată de la data de 1 august 1984, indicîndu-se să se plătească diferențele respective.”

Pagină realizată de
HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Toma Maria — loc. Mihail Kogălniceanu (Constanța): Aveți dreptul la ajutor de maternitate indiferent de felul încadrării (temporar sau permanent), dacă la data nașterii aveți calitatea de persoană încadrată în muncă (H.C.M. 880/1985). ■ **Măcsim Aurica** — Botoșani: Art. 24 din aceeași reglementare stabilește că femeile ale căror contracte de muncă au fost desființate cu art. 129 din Codul Muncii nu beneficiază de indemnizație pentru maternitate. ■ **Hociung Iuliana** — Roman: În conformitate cu art. 12 din H.C.M. 2105/1969, modificat prin H.C.M. 713/1974, dacă elevul părăsește locul de muncă, cu consecința încetării raporturilor de muncă pentru motive ce-i sînt imputabile, sumele ce se vor restitui se stabilesc proporțional cu perioada rămasă neprestată față de contract. În situația în care, după obținerea titlului executoriu, cel în cauză prestează muncă în contul contractului, termenul de prescriere a dreptului de a cere executarea silită se întreprinde pe timpul cît lucrează, cuantumul sumei datorate urmînd a fi recalculat în raport de timpul rămas nelucrat după obținerea titlului (Decizia Plenumului Tribunalului Suprem nr. 1/1976). ■ **Stănescu Florentina** — București: Înnescirile acordate personalului muncitor care urmează cursurile serale sau fără frecvență ale învățămîntului liceal și superior, între care și concediile fără plată acordate pentru pregătirea examenelor de admitere, pentru fiecare an de studii și de diplomă, sînt reglementate de H.C.M. 1052/1962, republicată în Buletinul Oficial nr. 58/27.06.1967. ■ **Tăscău Ion** — satul Pojogeni, Tg. Cărbunestii (Gorj): În ca de deces al titularului, date informative în legătură cu depunerile pe librete de economii se dau de către organele C.E.C., cu condiția prezentării libretului sau indicării numărului acestuia, moștenitorilor legali sau testamentari, pe baza atestării acestei calități de către organele notariale sau instanțele de judecată, numai pentru soldul existent la data decesului titularului (art. 170 din Legea finanțelor nr. 2/1979 și punctul 5 din Statutul C.E.C., aprobat prin Decretul 371/1958). ■ **Coteș Nicolae Cătălin** — Iași: Persoanele care doresc să continue activitatea și după împlinirea vîrstei de pensionare pot cere înainte cu 3 luni ca unitatea să le mențină în muncă pe o perioadă de cel mult 3 ani. Dacă unitatea nu aprobă, persoana interesată se poate adresa organelor ierarhice superioare care poate decide menținerea în muncă, în aceeași unitate ori într-o altă unitate subordonată sau înscrierea la pensie (art. 8 (3) din Legea 3/1977). ■ **Olaru Ștefan** (Galați): Vînzarea imobilului nu este legală. Vă sfătuim să vă adresați unui avocat pentru asistență juridică, care vă poate îndruma pentru definitivarea dosarului succesoral prin intermediul instanței de judecată și apoi pentru anularea actului de vînzare a casei.

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

Primăvară

Freacă cimpia precum o limbă de cîntec
de zici că aștrii toți au coborît la cină;
din brazda roditoare ca al fecioarei pintec
peste amurgul reavăn cresc nori grei de lumină.

E-atîta cer sub mine, nădejdie-nfloresc
și noaptea se dezbracă de vechile-i veșminte,
nu-s stavile s-oprească alaiul pămîntesc
și nici fecunda nuntă a sfîntelor semințe.

Parcă aud culesul zbătîndu-se în care
ca piinea să dospească în tîhnă și iubire,
curg proaspete cîntări spre-ogor-n sărbătoare
întru slava patriei și-ntru a ei cînstire.

VIOREL VARGA ■

Lucrare de Brăduț Covaliu

— Stimată Zoe Dumitrescu-Buşulenga, întâmplarea face ca interviul nostru să premeargă zilei de 8 Martie. El se vrea, înii de toate, un omagiu pe care vi-l aducem cu acest prilej, dar și — fie-ne îngăduit — un omagiu adus tuturor femeilor care au slujit și slujesc cultura română. Dincolo de această însă, ați fost desemnată în aceste zile drept laureată a premiului Herder pe anul 1988 distincție de mare valoare în planul culturii europene și care, îndeobște, marchează un ciclu de activitate coerent, încheiat, apt să suscite concluzii și valorizări. Cum se definește acest moment, acest eveniment, în cariera dumneavoastră?

— Dacă este vorba de incidența timpului într-o existență, atunci sigur că o astfel de „întimplare” poate căpăta, la vîrsta mea, un aspect de încheiere... Dar să zicem că e vorba numai de o „bucură”. Sînt la vremea bilanțurilor și a planurilor timide, zvîrlite în viitor cu precauția necesară. Nivelul evenimential poate zădărnici oricînd orice proiect. Acest premiu Herder, pe care l-am primit cu bucurie amestecată cu umire, mărturisesc, mi-a dat cumva o conștiință mai acută a unui moment ca acel despre care am vorbit mai înainte. Nu știu dacă acest premiu e dintre cele care consacra. Și de fapt, ce înseamnă consacrare pentru un intelectual care continuă să-și facă datoria interioară față de propria-i cultură națională?...

— Vă gîndiți la o consacrare internațională, firește. Ce vă spune ea în legătură cu sansa universalității pentru cultura noastră?

— Desigur, la o consacrare internațională mă refeream. Din punctul de vedere al țării mele, independent de persoana mea, am trăit o deosebită satisfacție. Aș dori pentru literatura română, pentru arta românească

că o recunoaștere mult mai largă, potrivită cu resursele reale ale creativității românești. Atîtea talente, atîtea virtualități creatoare se ascund în poporul acesta mic dar așa de înzestrat, încît as vrea să văd intelectuali și artiști români din toate generațiile intrînd în arena internațională, pentru că am convingerea că în competiții vom fi întotdeauna în stare să ocupăm locurile cele dintîi. Nu sînt excesivă în opinii știți că evit

întotdeauna hiperbolele, dar ceea ce văd în atelierele plasticienilor, ceea ce ascult în sălile de concert, ceea ce citesc scris de vîrstnici și de tineri, totul mă întărește în credința unei creativități românești care izvorăște dintr-un preaplin. E păcat însă că nu ne angajăm mai deplin în competiții, că nu sîntem mai prezenți în arenele a ceea ce consacra și că, în general, nu știm să facem suficient caz de propriile noastre valori. După cum regret că marea poezie română n-a primit pînă acum nici un premiu Nobel, de pildă.

— Ce anume din scrisul dumneavoastră, din întreaga dumneavoastră activitate — sintetiz

cum se știe, o personalitate plurivocă, istoria literaturii române și comparatistica, munca universitară și cea de coordonare a cercetării în singurul institut de profil din țară, Institutul de istorie și teorie literară „G. Călinescu”, eșul la confluența artelor își dispută locul în viața dumneavoastră creatoare — ce anume deci credeți că a stabilit mai direct contactul cu orizontul de interes al Europei?

Scritorul — conștiință a vremii sale

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA:

„Sufletul omenesc nu trăiește decît prin cultură”

— Cred că hotărîtoare în acordarea premiului a fost totuși cartea mea despre Eminescu și romanticismul german, care a fost foarte bine primită în câteva țări europene, mai cu seamă în cele de limbă germană, cum era și de așteptat, dar și în Spania și Italia. A fost probabil puntea definitiv încheiată între culturile răsăritene și occident care a determinat această decizie. Sensul ei are în vedere, firește, eforturile de colaborare ale oamenilor de cultură din țările sud-estului și centrului Europei cu cei din țările apusene.

— Vorbeați de importanța competiției, a spiritului de competiție care dinamizează creați-

vitaea. Cum funcționează el în interiorul culturii noastre? Care sînt, care trebuie să fie formele lui în prezent?

— N-am făcut nici o descoperire spunînd ce am spus despre necesitatea competiției. Ea funcționează, în general, în mod natural, mai ales pe plan intern. Fiecare timp își are însă accentuate sale specifice. Ceea ce cred eu că trebuie apăsător în acest sens, în momentul de față este necesitatea de a elimina orice

diviziune subiectivă și personală din cîmpul creației, dar mai cu seamă al criticii. Prea mult au agitat ideile „de grup” lumea literară a deceniilor din urmă ca să nu fi descoperit în tre timp că ele nu duc nicăieri și că nu pe această cale accedem la o reală, fertilă, unitate a culturii române. Încercăm, în ceea ce ne privește, de ani și ani, să păstrăm o justă dar vai, cit de dificilă balanță între grupurile de scriitori și artiști, atunci cînd acestea ajung în incidența activității noastre. Ca un singur exemplu, vă pot cita tentativa de a face loc în coloanele revistei Institutului „G. Călinescu” tuturor valorilor românești deopotrivă: de toate vîrstele, de toate formați-

(aproape toate documentele capitale, revelatoare, ale trecutului nostru medieval sînt descoperite și publicate, aici, de el) și de izvoare, cit și a... însemnătății românilor în istoria universală. Demonstrată, aceasta, după o strategie proprie, valabilă și astăzi, mult mai valabilă decît aceea ce s-a urmat după N. Iorga și în orice caz mult mai accesibilă celor ce nu pot încorda arcul uriașului!

Ce face, în definitiv, tînrul Hasdeu? El caută sistematic și descoperă dovezile prezenței românești în istoriografia universală. În loc să dizerteze despre noi înșine, Hasdeu dă cuvîntul istoricilor Europei, ca să vedem că acest colț de Europă nu era de loc ocolit de interesul lumii în care trăia. El demonstrează valoarea militară a românilor editînd și traducînd mărturiile cronicilor polone. El scoate și traduce din Paolo Giovio, unul din cei mai însemnați istorici ai vremii sale, peripectivile lui Petru Rareș, ca să se vadă cit loc putea ocupa, într-una din cele mai însemnate istorii universale ale veacului său, domnul moldovean. Nimic nu este la împlinare, nimic nu e haotic, toate izvoarele culese în multe limbi ce le stăpînea se adună într-un tablou impunător și elocvent ale acelei „prezențe românești” pe scena lumii, dovedită de ecourile lor multiple.

Drumul deschis de Hasdeu se cere curățit de mărăcinisul adunat, iar lucrarea trebuie întreprinsă, de la capăt. Este suficient să amintim pe singurul

(Continuare în pagina 14)

DAN ZAMFIRESCU ■

fle. Și, datorită modernei aspirații a domeniilor cunoașterii unul către altul, ne folosim de interdisciplinaritate pentru a lărgi cîmpul din care să culegem valorile.

— Revista de istorie și teorie literară a Institutului se află în ultimii ani într-un real reviriment, poate cel mai spectaculos din această perioadă. Cred că nu e prematur să exprimăm o idee care circula deja, aceea că aparițiile ei sînt cotate ca evenimente, ca niste corpusuri științifice de referință pentru domeniul larg al literaturii și interreferențelor ei cu celelalte domenii ale spiritului. Care este ideea directoare a acestei întreprinderi?

— Tocmai cea expusă mai sus. La o primă lectură poate părea curios că în revista Institutului nostru figurează pagini de filosofie pură sau de filosofie a culturii, de etnografie și antropologie, de dialog al artelor. Dar este tocmai ceea ce urmărim, ceea ce convine dorinței noastre de a ridica la suprafață nume și valori, capacități reale din care să se constituie, să se refacă permanent scara de valori a culturii naționale.

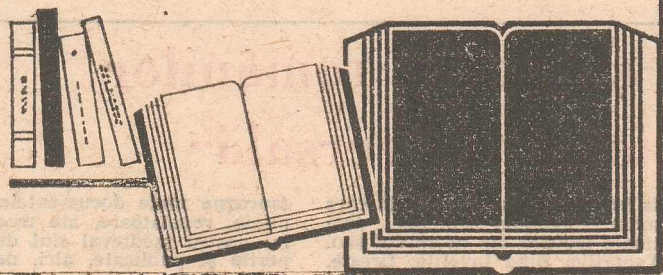
— Această întreprindere de a cerna valorile nu este oare de apanajul gazetăriei? V-a cercetat cîndva demonul acestei meserii și înainte de postura despre care ne vorbiți?

— Nu în sensul pe care-l presupune întrebarea. În schimb as vrea să amintesc despre anumite atitudini ale mele — deși știți că nu pot să sufăr să vorbesc despre mine. Ceea ce am să spun mai este poate în amintirea studenților mei din anii '50. Am fost primul asistent al Facultății de filologie care l-a socotit pe Maiorescu așa cum îl socotea, cu fruntea sus, și astăzi, adică unul dintre cei mai mari deschizători de drumuri în

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

VITRINA CARTILOR

Cîntece în martie

de Al. Andrișoiu

Acasă

soției

Femeia primenită și primenind o lume,
femeia mămă, soră, logodnică, mireasă,
iubită și soție cu dragoste-n prenume,
în ochi desmiardă veacul sub gene de mătăsă.

Ea, munca și odihna și somnul lin și veghea
și lacrima-nflorită și praful ce ne-asteaptă,
ca aripa și visla ne e, prin ani, perechea
și-n turlile de vise, călăuzind, ni-e treaptă.

Ca ploaia de mănăstire, ca huma de fecundă,
afundă ca suspinul, înaltă ca ideea,
ea leagă generații cu cîntece de nuntă,
ca, din femei, să nască, neplăsmuind, femeia.

...Acesta e un cîntec care ți-l cînt acasă
Cînd timpul se apleacă în orele de seară
iar ochii tăi cu veacul sub gene de mătăsă
Cîntec în calendare și-n inimi primăvară.

Grădini de dor

Deschide ușa, doamnă !
Mi-e vîrsta numai rîni.
Eu am venit spre tine
prin 7000 de vîmi

Așterne-mi patul moale
Cu line albituri.
Dă-mi un sărut din vara
încinsei tale guri !

Dă-mi liniștea și cerul
din anii ce-au trecut
și salt de dans agită
în pasul meu durut.

Întoarce-mi vîrsta roasă
Către grădini de dor.
Adună-mă din cețuri !
Nu mă lăsa să mor !...

Romanța

Cînd te desmierd îmi cîntă palma lină
și, ca pe clape, degetele-mi trec
iar tu vibrezi adînc și faci lumină
cu sufletul și trupul țării întreg.

Cînd te desmierd parcă-aș cînta la liră
pe strune lungi de patimă și vis
care inspiră și care respiră
văzduh primordial de paradis.

Cînd te desmierd se-aude cum, din baltă,
în suflet îmi alunecă o stea
iar carnea ta de aur e-o recoltă
pe care o voi binecuvînta.

Ceas blajin

Acum e ceasul deslegării lărtă
cu gestul, miinii, alb și domolit
tot ce-am greșit prin vîrsta asta spartă
tot ce-am jurat greșit și am jignit.

Căci nu mai cer păcat cu dreapta miinii
și nu mă mai răstesc la nici un zeu.
Acum, ca două candelă și-s sinii
și șoldul sub compas de curcubeu.

Privesc tăcut și singur ca țărani
al frumuseții tale mindre scut,
pe unde-mi trec, îmi plîng și-mi cîntă anii
căzuți ca dintr-un paradis pierdut.

Acum e ceasul deslegării : Fie
să ne iertăm în singe și în gînd,
Prin latifundii de melancolie,
cărungi ca sarea, să-nserăm iertînd.

Cronica literară

de Romul Munteanu

Om de răspîntie

Un psiholog grec din școala lui Freud (N. Dracoulides) afirmase după o lungă testare a conjuncturilor ce pot duce la literatura de factură anterreflexivă că oamenii se întorc spre grîdinile lor, spre anii copilăriei și ai tinereții cînd ajung la vîrsta senectuții. Atunci se petrec în infraconștiință fenomene destul de ciudate. Prezentul apare din ce în ce mai gol, mai pustiu de sensuri, instrăinarea de el, este lentă dar sigură, locul său fiind luat de o adevărată invazie a amintirilor din anii primelor înfîliri sau confruntări cu existența, percepută și apoi evocată în modurile cele mai variate. Tot ce părea să fie definitiv dat uitării, îngropat în straturile cele mai adînci ale inconștientului, revine la suprafață cu o impetuoasă apropiere incredibilă. Fantasma copilăriei, întîmplări mai mult sau mai puțin banale din anii de școală, eșecuri, accidente, muștrări tirzii de conștiință, scene erotice sau pur sentimentale etc., urcă în mod obsedant spre suprafața conștiinței, cerînd să fie eliberate de tăcere, de falsă uitare, acum devenită atît de apăsătoare.

S-ar putea ca Octavian Păler să fie primul „guraliv” din neamul lui. Faptul acesta se acreditează fiindcă a ieșit în general prin scris dintr-o îndelungată tăcere. Dar confesiunile lui sînt firești. Ele nu reprezintă un caz din punct de vedere psihanalitic. **Viața ca o coridă** (Cartea Românească, 1987) reprezintă o lungă divagație a eului dornic să se exhibeze. Fluxurile de conștiință ale scriitorului sînt textualizate prin **spunere** într-o anumită dezordine genuină; discernămintul între detaliul semnificativ și amănuntele fără relief se estompează. O conștiință prea plină de sine se întoarce cu fața spre lume prin cuvinte. Să nu uităm că Octavian Păler este un spirit narcisistic prin excelență. În toate cărțile sale autorul se caută pe sine, își excavează interiorul pentru a-și expune în cele din urmă portretul, chiar dacă acesta este uneori grefat pe alte personaje istorice sau fictive. Presiunea conștiinței apare ca o adevărată ispită diavolească. Dar narcisismul lui Octavian Păler nu este doar curativ, fiindcă nu are o simplă funcție terapeutică, el este mai ales justițiar. Preocupat de bine și de rău, de iubire și de ură, de solitudine și integrare în colectivitate, de violență și toleranță, de mecanismele actului de dreptate și de reprimare a adevărului, de eroare și minciună, acest spirit moralist al veacului XX pare să descindă dintr-o altă lume. Și de ce n-am recunoaște că Octavian Păler vine dintr-o utopie a altor veacuri pentru a-și construi propria variantă despre utopia viitorului.

Cînd în ipostaza mea de pasăre de noapte (bufnița) m-am întîlnit cu pasărea de zi a scriitorului (privighetoarea), mi-am spus că omul acesta care dorște să se exhibeze în mod public, nu și-a propus să-și privească portretul stilizat în oglinda apelor marine ce sugerează sentimentul trecerii, a se pune în vreun fel sau altul de acord cu sine sau cu societatea. Dimpotrivă. Spiritul său justițiar îl obligă să-și cerceteze viața ca un permanent proces, acționat

de adevăr și eroare. Dialogul său imaginar este purtat doar cu o fantasmă, poate ca un alter ego. Procedul este firesc fiindcă autorul apare ca o conștiință scindată, ca o ființă ce știe că, în cele mai multe situații, a fost pus să aleagă între cel puțin două alternative. El știe de asemenea că adevărurile nu sînt doar duale sau ternare, că omul nu viețuiește doar între negație și afirmație, faimoasa sinteză hegeliană putînd să apară și ea doar ca o capcană a iluziei, a erorii sau a minciunii.

Considerîndu-se un om de răspîntie, scriitorul își construiește un portret compus din contrarii. „Sînt ceea ce aș numi ca o formulă improvizată un «om de răspîntie». Un om de răspîntie amestecă de obicei irealitatea în realitate și invers luîndu-și iluziile drept ținte autentice. Vrea să aibă totul, nu poate să sacrifice nimic, nici să posedă ceva în exclusivitate.”

Octavian Păler se aseamănă cu un Sisif al vremurilor noi, un Sisif cu conștiința scindată, care știe că urcîndu-și piatra (literatură) spre virful muntelui acesta se fisurează, ca și propria sa corporalitate. Dar, Sisif era un condamnat la un act repetabil și inutil, poate tocmai din această cauză tragic. Octavian Păler descoperă o altă șansă a omului de a fi în existență, aceea de **toreador**. Pe fundalul unei lumi labirintice, absurde, aparent lipsită de orice puncte de reper, este proiectat **omul-toreador**. Aceasta demonstrează că existența nu este doar o luptă repetabilă cu absurdul, ci un joc bazat pe anumite reguli, în ultimă instanță pe un cod al onoarei. În luptă cu taurul, **omul-toreador** este situat așadar între „glorie” și „rusine”. Toreadorul poate să-și joace jocul cu moartea, așa cum fusese prescris de anumite reguli, el nu poate însă „trîșna”, fiindcă se descalifică în mod definitiv. Parabola este prea evidentă pentru a nu face din ea un semn al unei existențe umane posibile, fiindcă la urma urmei taurul din arenă nu are nici o șansă de supraviețuire, în vreme ce taurul cotidian îl poate ucide pe toreador mereu, așa cum poate să-l atragă în capcanele degradante ale compromisiului și ale erorii.

Viața ca o coridă nu este fascinantă prin confesiunile de tip evenimential, parcă anume alese pentru a fi unele mai decolorate ca altele. Între Lisa și Ferentari, București, Roma și Atena se strecoară oameni și personaje, cărți și peisaje, aforisme și idei.

Aspectul confesiv al cărții lui Octavian Păler, atunci cînd este grefat pe evenimente și anecdote, pe întîmplări din copilărie și studenție, rămîne mereu palid, neinteresant. El este doar zgura sau cenușa infraconștiinței ce se cerea a fi eliberată. Nici pulberea aurie de erudiție (Don Juan, Casanova, Renașterea, Evul Mediu) nu mărește seducția cărții.

Octavian Păler este un spirit sentimental abstract. Fascinația cărții lui rezultă din fascinația ideilor. **Viața ca o coridă** este lecția despre existență a unui moralist măcinat de incertitudinile.

● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

Pe urmele voievodului

Colecția **Pe urmele lui...** tipărită de Editura Sport-Turism și-a căpătat, prin valoarea lucrărilor apărute pînă acum, o notorietate bine meritată. Ea se îmbogățește acum cu un nou volum dedicat lui Mircea cel Mare (**Pe urmele lui Mircea cel Mare**, București, 1987, 248 p.). Pe autor — colonelul Constantin Căzânișteanu — îl știm un editor de documente și autor de studii și lucrări privind epoca modernă. Acum el coboară spre evul mediu, asumîndu-și sarcina de a da în fapt o monografie despre unul dintre cei mai străluciți voievozi români. Ceea ce ni se pare remarcabil în această carte este informația la zi a autorului. Cu excepția studiilor din volumul **Marele Mircea Voievod**, apărut cînd, probabil, C. Căzânișteanu își încheiase redactarea, toate contribuțiile medievistilor români apărute în anul celebrării celei de a 600-a aniversări a înscăunării lui Mircea sînt valorificate în lucrare. Acolo unde s-au formulat încheieri diferite opțiunile autorului sînt limpez și argumentate.

Mergînd pe urmele lui Mircea cel Mare, cititorului i se oferă imaginea societății românești de la sfîrșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea în întreg cuprinsul ariei carpato-danubiano-pontice. Rînd pe rînd Muntenia,

Dobrogea, Transilvania și Moldova sînt înfățișate lectorilor, autorul stăpînînd — cum am arătat — bibliografia cea mai nouă. Din paginile cărții învie un Mircea voievod cu profundă cugetare politică, mari calități militare, preocupări statornice pentru ocrotirea culturii și artei.

Cartea lui C. Căzânișteanu nu este — în pofida editurii care a publicat-o — o evocare turistică a locurilor străbătute de Mircea; ea este o lucrare de popularizare, conceptul fiind înțeles însă la nivelul superior: solidă și bogată documentare, analiză sigură, stil accesibil. Am spus că prin valorificarea evasitotalității lucrărilor închinat lui Mircea de istoriografi români, C. Căzânișteanu oferă o adevărată **summa** (rezumat) a bibliografiei mircești, ceea ce nu e puțin. Cititorii cărții vor avea astfel prilejul să se pună la curent cu ceea ce este nou în materie de izvoare și de interpretare în privința unui voievod, pe care sensibilitatea românească — versurile lui Grigore Alexandrescu și Mihai Eminescu stau mărturie — l-a înconjurat întotdeauna cu deosebită căldură.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Spiritul sintetic

În Editura Academiei R.S.R. a apărut, prilejuită de aniversarea a șase secole de la urcarea pe tron a lui Mircea cel Mare, lucrarea colectivă **Marele Mircea Voievod**, coordonată de Ion Pătroiu. Cele 23 de studii incluse în lucrare, totalizînd peste 500 de pagini, se constituie în prețioase contribuții la cunoașterea unei epoci și a unei personalități care a deschis seria domnitorilor români drepti și demni, viteji și diplomați, cu un aport considerabil la configurarea politico-istorică a sud-estului european — cum demonstrează, în studiul său, Dan Zamfirescu.

Mircea Mușat subliniază cu pregnanță două coordonate fundamentale ale istoriei poporului român, înalt relevante în vremea lui Mircea: unitatea și continuitatea. Ștefan Pascu, într-un admirabil portret al voievodului, reliefează meritele sale ca apărător al independenței, ca întregitor și organizator de țară, ca lăscut diplomat. Situația politică din Europa epocii și rolul lui Mircea în contextul evenimentelor sînt prezentate de Ștefan Ștefănescu. Adina Berciu-Draghicescu și Dinică Ciobotăre demonstrează, o dată în plus, că teritoriile românești n-aveau granițe economice și că edificiul militar și politic al statului român clădit de Mircea se sprijinea pe o putere economică atent vegheată și dirijată. Mircea cel Mare s-a afirmat ca strălucit unificator și organizator de pămînturi românești (Anca Ghiță), meriți „cu nimic mai prejos decît eroica sa luptă pentru asigurarea independenței

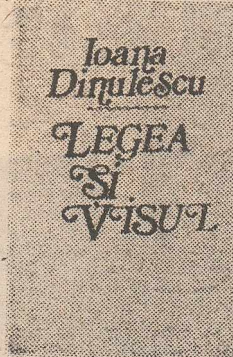
SEMNAL

● „Foarte talentata Cornelia Maria Savu scrie o poezie cu multe cuvinte și cu multe elemente de viață cotidiană contemporană și chiar imediată, menținându-se totodată într-un plan înalt de referințe culturale.” Astfel prezintă foarte talentatul critic Valeriu Cristea volumul de versuri al Cornelinei Maria Savu, **Semne de viață**, din care cităm **Autoportretul din legendă**, o posibilă cheie pentru universul poeziei pe care o scrie: agenda și rin-

durile ei triumfale / oglindă strîmbă de bilci / cu apele adînc tăiate-n / pudoarea amicilor / părul tuns scurt rujul tricoul / ridurile din jurul ochilor izvoare mici / din care toate naia-dele-au fugit / și plîng sub grațiile ochelarelor / de soare / stai dimineața pe trapezul / imbobit cu panglici creponate / cum ai văzut în reproduceri / din cel mai furios orlando / cu meșterul luca ronconi / stai pe trapez mai faci un salt / și vinzi bilete îndrăznețe / turștilor prin poezie.”

● **Legea și visul**, volumul Ioanei Dinulescu, exprimă cu delicatețe regretul față de trecerea anilor, așa cum transpare și dintr-unul din poemele cărții, **Ce mai rămîne e dulceața**: „Nu mai am douăzeci de ani / stau în fața ta și, vinovată, su-

rid. / Nu mai joacă pleoapele oglinzi / pentru mari, irepetabile fulgere. / Nu mai am douăzeci de ani. / Umerii trag la edec trirame / cu miresme de ierburi cosite. / coapsele încep să-și destindă arcurile de bronz. / Nu mai am douăzeci de ani: / ce mai rămîne e dulceața unui fruct sălbătic, / zar de uraniu pe tarabele întimplării.”

● Volumul 2 din **O istorie a culturii în capodopere** de Al. Tănase apărut la Editura „Univers” este dedicat culturii Greciei antice. Cităm cîteva titluri de capitole care dovedesc importanța acestei lucrări: **Culturi preeleneice și protoeleneice**. Tabla de valori a lumii homerice, **Tragedia** — cea mai îndrăzneală faptă de cultură a grecilor, **Aristofan și funcția catarctică a risului**, **Filosofia** — marea șansă a culturii grecești, **Coarda lirică a sufletului grec**, și reprezintă un omagiu adus culturii grecești, „leagănul întregii civilizații europene”.

● Continuă, cu aceeași rigoare, ediția critică din scrierile sadoveniense datorată lui Cornel Simionescu. Note și comentarii — Cornel Simionescu și Fănuș Băileșteanu. Cel de-al patrulea volum de **Opere** cuprinde Mor-

mintul unui copil, **La noi în Viișoara și Vremuri de bejenie**. Editura care realizează această faptă culturală de seamă este Minerva.

● În această primăvară, Valentin Silvestru e prezent la întâlnirea cu cititorii sub ipostaza sa de prozator umoristic. Cu o ingenioasă copertă realizată de Octavian Andronic, volumul **Ce mai faci?** conține și cîteva din savuroasele răspunsuri pe care le dădea, în urmă cu ani, la Poșta veselă a emisiunii umoristice săptămînale de la radio. Îi retranscriem unul din aceste răspunsuri, model de concizie și ironie sfichiuitoare: „Colecționară pasionată de pînteni, Adelina Lagurdac, cosmeticiană, ne informează că i s-a cerut o

sumă exorbitantă pe un asemenea obiect, ofertantul pretinzînd că pîntenul ar fi aparținut unui domnitor fanariot. Unde i se poate face, deci, o expertiză?”

Părerea noastră e să-l ducem mai întîi la expertiză pe ofertant; fanariozii nu prea umblau călare și s-ar putea ca pîntenul să aibă o origine ori mult mai veche, ori mult mai proaspătă. Pentru această din urmă eventualitate, e bine să trecem și pe la hipodrom.”

● În sfîrșit, la editura „Cartea Românească”, Domnița Petri e prezentă cu volumul **Traversare marcată** care cuprinde pagini de o vibrație reținută: „pleca tinerețea mea legată la ochi să te caute, erai cea mai frumoasă din toate / iubirile mele / frumusețea ta mi-a blocat memoria / tu în somn și tu în nesomn / frumusețea ta clară taie sufletul lucrurilor / retează cîșii sensibilității mele-nvechite // dimineața cînd m-am privit în oglindă / am știut că / niciodată.”

● Într-un **Fragmentarium clujean** (Editura Dacia) Horia Stanca evocă în pagini emoționante viața unui oraș care a cunoscut, în ciuda multor frămîntări pricinuite de curgerea istoriei, o înflorire continuă a civilizației și a culturii.

ION ANDRONE ■

Cum promovăm

Plastica

Polivalență simbolică

Am mai scris despre tablourile tinărului Ion Catrinescu-Cation. Stăruia atunci, în viziune tematică, pe două cicluri: **Peisaje montane și Pești** — acesta din urmă o introspecție în lumea acvaticului, unde autorul surprindea mutații deformatoare asupra biologicului, declanșate de o exagerată poluare a mediului.

Era un avertisment, o idee cu mesaj major, obsedantă de la un timp, declanșînd atitudinea artelor.

De curînd, o nouă apariție în public, la Teatrul Foarte Mic, m-a adus la zi cu preocupările pictorului. El cantonează acum asupra peisajului, **montan, de cîmpie și dunărean**, trei cicluri ce impun și, un al patrulea, **Anotimpurile**, frumoasă metaforă, modernă, în patru ipostaze evocatoare ale infinității timpului.

O forță telurică (a muntelui), degajă din primul ciclu: dintr-un pisc împădurit irumpe verdele-crud, din altul verdele-negru, trimînd pînă la noi, parcă, parfumul și tăria unor explozii vegetale; un alt pisc, din care codrul inundă acoperit de ruginiul toamnei, ne face să percepem sonorități metalice; un mameleon sparge ceața eterică, impunînd marea nestăvilită a regnului. Alte imagini, estompate de cortina imaculată a zăpezilor, simplifică spațiul tabloului, dar amplifică sentimentul purității și al candorii.

Din toate aceste peisaje degajă obsesia pentru efectele lumini și ale umbrelor, obținute printr-o tehnică a îngroșării, deopotrivă a estompării. Cation își fărîmă imaginea inspiratoare, reală, ca apoi, prin îngroșarea unor părți ale sale, prin estomparea altora, pînă la diafan, să obțină o imagine nouă, care este și nu mai este aceeași, ci una

sugerată, recompusă, recreată, potențată de sensuri noi, încărcată de o polivalență simbolică.

Procedeul e consacrat, și el aparține artei adevărate.

Peisajele dunărene, de pildă, excelează nu prin abundența vegetală specifică, ci printr-o puținătate a elementelor picturale, prin conture și linii severe: într-un peisaj admirăm doar cîteva spelbe tufărișuri, în altul — un iezir ca un ochi dilatat, încărcat de o lumină înărară, iar în altul — o vegetație frîntă, sugerînd o sete ascunsă a naturii, de sub care amenință degradarea. Puținătatea elementelor picturale dispuse în spațiul tabloului, puternică în schimb în sugestie, îndeamnă ochiul-gîndul să completeze, să imagineze bogat, autorul conferindu-ne, astfel, un rol participativ la creație. Interesantă și instructivă o astfel de „participare”, firește pentru privitorul care intuiește jocul și îl acceptă dar tehnica asta poate genera, credem, și un pericol, de care orice autor trebuie să se depărteze. Riscul unei astfel de picturi ar consta în încorporarea în spațiul peisajului a sentimentului de **neterminat**, care uneori, prin alunecare, poate deveni nu doar o simplă senzație, ci efect concret al demersului simplificator, Ion Catrinescu (Cation), evitînd să navighe la ape mici, înlătură o posibilă eșuare și credem că, avertizat fiind, se va îndepărta și mai mult de un astfel de risc.

Prin viziunea asupra artei sale, printr-o perfecționare în continuăare a tehnicilor la care apelează, el poate oferi o pictură capabilă să se impună în cîmpul artelor plastice românești.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Sculptor de școală nouă

Printr-una din acele întimplări, ce pot primi o seamă de explicații satisfăcătoare, dar niciodată explicația de natură a o desluși în întregime, școala românească de sculptură are, în momentul de față și îndeosebi prin generațiile medii și tinere, cea mai convingătoare manifestare a ei ca școală și chiar ca fenomen. Astfel că așa numiții buni artiști sînt, de fapt, artiști de o calitate excepțională.

O competiție aspră, în condițiile unei selecții responsabile a valorilor, rămîne, pentru oricine vădește talent și caracter în toate demersurile acestuia, o întîlnire cu șansa. La treizeci și șapte de ani și după o primă expoziție, prefatăă de Ion Frunzetti cu maxime elogii la „Atelier 35”, **BELA GH. CZITROM** se prezintă azi cu o selecție de opere. Ideea se constituie cu naturalețe, iar expresia impresionează prin vigoare și, în cîteva piese mai noi, printr-o originalitate gata să dea încă din sine, să fie, adică, temei pentru durată. Ion Frunzetti era, se știe, un generos pînă și în clipele de îndoială, numai că răspicat în pronosticuri nu prea cunoaștem să fi fost. A trebuit să treacă o multime de vreme, după ce un articol semnat de el lansa, cu un entuziasm perfect motivat, pe pictorul Ilie Boacă, pentru ca un alt text să refere, cu o bucurie de natură a atrage atenția, la Béla Gh. Czitrom: „...un artist deplin conștient de posibilitățile sale, un meșter care-și stăpînește mijloacele, ele însele foarte variate și înfinit supuse unui travaliu de testare de spiritul cercetător al acestui sculptor cu vină epică și substrat cînd dramatic, cînd liric, cînd grotesc...”

Un nume mai profețea criticul, de care se va auzi cu răsunet în viitor.”

Unul din lucrurile interesante pe care le învață tinărul în climatul stimulator al unei școli complete e că viitorul vine aproape deodată cu prezentul și că, prin urmare, e o datorie a artistului să pro-

cedeze grav și adevărat cu timpul creației. Cîndva se făcea mult caz de experiment și experimentatori. Artiștii autentici nu experimentează și nici nu caută ci, precum spunea unul din ei, găsesc. Cîne vorbește de „experiment” dă de înțeles că operațiunea presupune risc și ratăre. Or, în construcția personalității creatoare nu se pierde și nu se ratează nimic; doar se investește.

Am căutat să aflu, privind lucrări de început și reliefuri recente ale lui Béla Gh. Czitrom, ce gînd a fermentat continuu și unde a răzbit iniția oară victorios. E foarte plăcut și, deopotrivă, angajant să cauți, într-un cîmp de idei așezîndu-se în matcă, ideea, ce biruie, aceea ce face marca unei opere. Ion Frunzetti observa „substratul cînd dramatic, cînd liric, cînd grotesc” al constituirii formei caracteristice. Astăzi, motivele sculpturii lui Béla Gh. Czitrom s-au precizat: o trăire agitată, imperioasă, frisonată de trebuința unei secunde de calm și adevăr se precipită, așa cum se precipită și cristalele într-o soluție în reacție... Ele se ivesc și se înmulțesc grăbit și parcă timpul se grăbește.

N-am scris întîmplător despre clipa de grație cînd se alege geometria din amorf. Vedem cum, în unele reliefuri, tumultuos încărcate de simboluri de tot felul apar și limpezesc impresia o serie de corpuri geometrice — sfere, piramide, cuburi — de fapt născînd și nu apărînd, pur și simplu. Izbutînd cu strigarea de chin și eroism ce însoțește toată nașterea, să fie formă și înțeles, din nimic.

Nu-i lipsit de folos să amintim că Béla Gh. Czitrom e unul din sculptorii tineri ce au simțit chemare pentru temele „Divinei Comedii” și că la Ravenna, la Bienalele de sculptură în bronz, adevăratea sa suflătească la subiecte interesînd egal tragicul și sublimul a fost confirmată cu multe laude.

TUDOR OCTAVIAN ■

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ●

statului”. (N. Stoicescu). Marea bălăie de la Rovine, căreia Alexandru V. Diță îi stabilește data (17 mai 1395), confirmînd iatăuța lui B. P. Hasdeu, iar Sergiu Iosipescu locul, alături de fundamentul economic al țării, de organizarea statală, de relațiile intercomunitare și intereuropene întemeiate de Mircea i-au permis acestuia să încheie alianțe pe picior de egalitate cu principii străini, impunîndu-i locul de frunte în lupta împotriva otomanilor.

Relațiile lui Mircea cu Poarta erau, cum le-a definit Kogălniceanu „sui-generis”, au erau de subordonare sau închinare (vezi studiile lui N. Maxim, V. Velimon, V. Joița ș.a.). Virgil Joița, de pildă, arată că mitul închinării „Țării Românești către Poartă, al așa-numitelor capitulații, trebuie înlăturat, el avînd la bază un tratat fals, pus în circulație de Dionisie Fotino. „Reconquista științifică”, cum numește M. Ungheanu campania de înfrîngere a adevărului istoric, de înlăturare a falsurilor puse în circulație pe seama lui Mircea și a epocii sale, ca și pe seama altor epoci ale trecutului nostru, a cucerit, în anii noștri, teren deplin, înșăși lucrarea de față fiind o elocventă ilustrare în acest sens.

Prin vastitatea, noutatea și organizarea materialului, **Marele Mircea Voievod** se înscrie ca o realizare de vîrf a istoriografiei noastre.

TUDOR NEDELCEA ■

Mit, istoric, ficțiune

Prozatorul Constantin Vremuleț evocă, în paginile noului său roman (**Vîntul de miazănoapte**, Editura Eminescu, 1987), o protoistorie încă misterioasă, pe „geții nemuritori” și Dacia cvasimitică a regelui Oroles. Cu toate că istoria păstrează puține date despre domnia acestui rege dac, evenimentele consemnate de izvoarele vechi (luptele dacilor lui Oroles cu neamul celtogermanic al bastarnilor, la începutul secolului al II-lea î.e.n., și acțiunile de mai tirziu ale regelui get Cloilios — vezi Vasile Părvan, **Getica**, ediția a II-a, 1982, p. 45—47) constituie, pentru Constantin Vremuleț, pre-textul necesar (și suficient) pe care se sprijină construcția sa romanească. La jumătatea drumului dintre „reconstituire” și „fabulă”, efortul constructiv al scriitorului încearcă să echilibreze / concilieze două tendințe (divergente) la fel de puternice: legenda și / sau adevărul (istoric). Deși vocația realistă a autorului caută să orienteze demersul narativ către o referențialitate asumată programatic, minuțios „re-construită”, aburul învăluitoar al legendei nu părăsește lumea-ficțiune edificată de

Constantin Vremuleț. Registrul relatării omniscente alternează cu viziunea „dinăuntru” și relaxarea personajului-martor (scribul Eziz, sclav frigan adus de soartă pe tărîmuri unde nu există sclavi). Un topos literar cu eficiență estetică verificată de tradiție (Montesquieu, Sadoveanu), cel al persanului — „raționeurul” străin ce observă și descrie/comentează moravurile unui mediu exotic —, permite scriitorului să re-creeze, în romanul său, peisajul cotidian al unei lumi mai puțin rafinate decît cea a civilizației elenistice contemporane ei, mai simple, dar mai virile și mai pure (moralicește). Constantin Vremuleț caută să îndepărteze cu grijă, însă, tentația, sensibilă uneori, a idealizării, iar tabloul vieții unei comunități amenințate de invazie apare îndeajuns de complex: descrierea (atentă, dar nu excesivă) a elementelor de viață materială, economică și socială specifice timpului.

Scriere mai mult de evocare și atmosferă decît de desfășurare epică (expansiunea romană, marile evenimente ce vor schimba hotărîtor destinul poporului geto-dac abia încep să se profileze, amenințător, în orizontul istoriei), **Vîntul de miazănoapte** este un roman interesant, o reușită a creației de pînă acum a lui Constantin Vremuleț.

TUDOR MUȘAT ■

O poveste frumoasă și adevărată de EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII

Inițiate în 1969 de revista „Cutezători” și organizate sub egida Consiliului Național al Pionierilor în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului, desfășurate în ideea de a traduce în viață, în forme și cu mijloace specifice, importante sarcini ce revin Organizației Pionierilor din documentele de partid, din indicațiile și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu, prietenul și îndrumătorul cel mai apropiat al tinerei generații, Expedițiile „Cutezători”, una dintre cele mai mari și mai importante acțiuni pionieresti republicane, se constituie într-o școală deosebit de eficientă în care zeci și mii de purtători ai cravatei roșii cu tricolor învață, pe parcursul celui de-al patrulea trimestru al fiecărui an școlar, să lubească și să respecte profund și statornic patria, partidul și poporul pregătindu-se, totodată, temeinic pentru muncă și viață.

Este atrăgătoare în cel mai înalt grad posibilitatea pe care Expedițiile „Cutezători” o oferă elevilor din clasele V—VIII, copii între 10 și 14 ani aflați în vacanța de vară, să pornească în grup, în echipaje din vreme constituite și pregătite temeinic, spre necunoscut, să se aventureze ca expediționari pe cărările munților, pe apele unor riuri sau în mirifică Delta a Dunării. Totodată, această acțiune se dovedește și deosebit de instructivă și educativă. Cunoașterea nemijlocită a frumuseților și bogățiilor naturii, vizitarea unor vetre ale istoriei noastre multimilenare, a unor obiective economice și șantiere, activități completate de efectuarea de observații și chiar de cercetări cu caracter științific în diverse domenii, contribuie din plin la îmbogățirea și consolidarea cunoștințelor însușite în școală de către elevi, la educarea acestora în spiritul dragostei fierbinți față de patrie, partid, popor, al respectului și prețuirii față de trecutul nostru istoric, al admirației și mândriei față de

mărețele înfăptuiri din anii socialismului. În același timp, cele 7—14 zile, uneori și mai multe, petrecute în cadrul expediției, deplasarea pe jos, pregătirea mincării, înnoptarea în corturile montate pe traseu, în mijlocul naturii, confruntarea expediționarilor cu o serie de greutăți — efortul drumului, căldura, frigul sau ploaia și altele, le dezvoltă copiilor o serie de calități fizice și morale — dirzenia, curajul, spiritul de echipă și de intrajutorare — precum și unele deprinderi practice dintre cele mai utile, obișnuindu-i încă de pe acum cu autoconducerea și auto-gospodărirea. În plus, prin valorificarea la nivelul școlii, dar și la cel județean și național, a materialului divers colecționat pe trasee, a studiilor elaborate în urma observațiilor și cercetărilor de pe teren, expedițiile pionieresti contribuie substanțial, mai ales acolo unde ele se organizează an de an, la îmbogățirea zestrei didactice, la ridicarea nivelului calitativ al învățământului.

Calitățile deosebite ale acestei mari acțiuni, multiplele și eficientele ei valențe instructiv-educative au făcut ca Expedițiile „Cutezători” să se impună repede și viguros atât în atenția pionierilor și școlarilor cât și a multor cadre didactice, bucurându-se de succes sporit de la un an la altul. La acest succes a contribuit, fără îndoială, și caracterul de concurs al acțiunii, faptul că echipajelor care realizează cele mai reușite expediții li se acordă, atât la nivel județean cât și republican numeroase premii, trofee și alte distincții, acest sistem competițional evidențiindu-se prin originalitate și atractivitate deosebite.

În acest context e cit se poate de firească amploarea deosebită pe care au cunoscut-o Expedițiile „Cutezători”, de-a lungul anilor. Ea este convingător ilustrată de faptul că dacă la prima ediție din 1969 au

Copii, așteptați-mă, vin cu voi!

În iarna anului 1970 am primit într-o bună zi un telefon de la bunul și neuitatul meu prieten, omul care a făcut poate cel mai mult într-o apropiere tuturor generațiilor de tineri, începând cu anii '50, de mărețele catedrale ale Carpaților, care ne-a purtat pașii pe cărări nebătute, peste creste și pereti neatîși de om, care ne-a învățat să iubim și mai ales să respectăm muntele. L-am numit cu aceasta pe acel om minunat și unic care a fost maestrul e-merit al sportului Emilian Cristea, ei bine, am primit de la el o chemare la o „acțiune interesantă”. Locul de întâlnire, Palatul Pionierilor, fără alte explicații. Punctual la întâlnire, am găsit într-un colectiv select, de oameni de știință și cultură, de redactori la revistele de copii, de conducători ai mișcării pionierilor, de vechi turiști, în fața unui teanc de caiete și albume. Era rodul unei veri petrecute pe plaiurile țării de diversi pionieri, conform unui regulament cu care am făcut cunoștință și de dădea viață primei ediții a Expedițiilor „Cutezători”. Am aflat atunci ce este un echipaj, cum arată oglinda unei expediții, care sînt sarcinile fiecărui participant, cum trebuie să decurgă expediția și, mai ales, cum va trebui noi, juriul republican, să apreciem rezultatele. Fusesem cooptat în juriu în calitate de geolog, geograf, speolog și om de munte. Mi-am luat un prim tain de jurnale acasă și m-am pus pe citit. Era un februarie înclinat, cu viscol și ghetus, dar parcă totul a dispărut ca prin farmec. Am început să colind poienile de flori ale Obcinelor, am traversat brinele Bucegilor, m-am afundat în pesterile Apusenilor, am petrecut clipe dălice pe la cetățile din Muntii Orăștiei, altele romane la cir-

cul de la Sarmizegetusa, am iscodit monumentele medievale ale Moldovei și mindrele cetăți ale zilelor noastre, de la Resița și Hunedoara.

Am trăit din plin zeci de trasee, majoritatea cunoscute dar, ce aventură inedită, și altele necunoscute mie. Și am plecat la drum nu dus de pana expertă și sofisticată a vreunui scriitor sau reporter de meserie ci purtat de prospețimea frustă cu care niste ochi de copii iau act de minunile acestei țări. Relațiile erau însoțite uneori și de fotografii, sau de diapositive, filme sau benzi cu diverse înregistrări. Ba mai erau atunci și diverse colecții, ierbare, pietre, insecte, colecții etnografice, culegeri de folclor și multe altele. Ce delectare, ce incitare! Și aceasta doar pe marginea citorva jurnale, căci la prima ediție cei plecați în cutezantă fuseseră puțini.

Acesta a fost începutul. A fost însă o strălucită demonstrație că s-a purces la o faptă mare, aceea de a da un nou tip de educație copiilor. De a-l desprinde puțin din tihnita viață de acasă, de a-i învăța cu greul unui trai pe care singuri sint pusi să si-l alcătuiască, de la dormitul în cort pînă la facerea mămălișii, de a ști să se intrajutoreze în echipă, să observe natura, să o înțeleagă, să o respecte, să cunoască minunatul oameni al meleagurilor noastre, cu tot ce au creat și creează ei, de la broderiile de pe ilice pînă la marile baraje. Și as mai putea continua cu multe altele: călirea fizică, de la ducerea unui sac greu în spănare, pînă la curajul parcurgerii potecilor aeriene, cistigarea îndeminării de a face fotografii și observații științifice, de a desena, picta și scrie, și multe, multe altele.

De atunci, de la acel prim

contact cu expediționarii, nu am lipsit niciodată la întâlnirea lor anuală. De la acele citeva modeste caiete s-a ajuns la fastuoase opusuri, uneori de sute de pagini, la albume de kilograme, la expoziții ce ajungeau să conțină piese preluate în patrimoniul cultural național. Numărul jurnalelor a crescut și el vertiginos, pe măsură ce Expedițiile au devenit o miscare de masă, numărul premiilor și el, iar acordarea lor o sarcină tot mai dificilă pentru juriu.

Am citit în decursul celor 18 ediții sute de jurnale, ceea ce înseamnă mii de pagini. Am făcut cunoștință cu mii de copii, la început cu chipul lor sfios din oglindă, apoi din fotografiile ce-i înfățișează în plină acțiune, dar mai ales din intimplările, descrise mai mult sau mai puțin în detaliu și har, de cronicar. Am parcurs mii de kilometri pe drumuri bătute, dar și pe trasee de un inedit neașteptat. Am învățat multe, de la drumul lemnului și al aurului din Țara Motilor, la jocul luptelor din primul război mondial, sau istoria puțin cunoscută a satelor vîrncene sau dobrogene, despre plantele medicinale, viața minerilor baimăreni, carstul din Vinturarița și multe altele. Am străbătut cu un echipaj extraordinar creasta integrală a Munților Făgăraș, iar într-un an am luat cunoștință de performanța mondială, a unei pioniere de 12 ani care a coborît și urcat pe blocoare, un aven, un put vertical natural, de 100 m adîncime, din carstul bihorean, după cum tot acolo s-a desăvîrsit prima experiență „în afara timpului” de la noi din țară, cînd citiva pionieri au petrecut, fără să cunoască derularea timpului, fiind fără ceas, citeva zile și nopți, în adîncul unei pesteri, pentru a studia reacțiile fiziologice și psihologice induse de un astfel de trai. Am povestit în străinătate despre această acțiune și despre Expedițiile „Cutezători”, în general, și aproape că nu am fost crezut. Părea neverosimil că se poate face educație „pe viu” atât de eficientă și de complexă. Și totuși ea este o realitate.

Acești minunați copii nu mă cunosc. Sint ca spectatorul din

Intinericul sălii de cinematograf ce privește avid spre eroii de pe ecran, eroii care sint ei. Desi se schimbă anual, am început să-i cunosc. Au chipurile puțin speriate în oglindă, apoi li văd vinșii purtînd sacii incredibili de încărcati, pe trasee și mai incredibile, povestind simplu, lucruri nemaipomenite.

Ce mult îi invidiez că nu am avut și eu parte, cum zeci de ani în urmă, de o expediție Cutezători, și a trebuit, pe la 13 ani, să învăț singur ce este muntele și greul lui. Ce mult îi invidiez că pleacă la drum, cu toată prospețimea copilăriei lor, să vadă, să cunoască, poate cu dorința să cistige un tro-

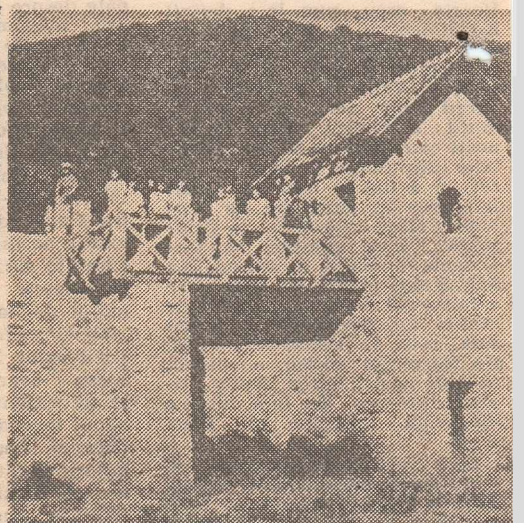
feu, grele nerăle nă, porni pentru saje și ale

Cuceritorii Marelui trofeu „Busola de aur” — echipajul „Samus 2000”

„Sargedava” (Deva) — a ajuns la monumentul din Albac

„Fiii munților” (Vilcea) escaladează

e copilărie

ATORII

de 45 de echipaje totalizând aproape 500 de expediționari, numărul echipajelor a ajuns la mai bine de 2500, totalizând aproape 30 000 de expediționari, nivel la care s-a stabilizat și se află prezent Expedițiile „Cutezători”. Concluzionăm că la ediții desfășurate până în prezent au participat aproximativ 500 de expediționari — pionieri, școlari și cadre didactice. Dincolo de aspectul cantitativ, și mai important este cel calitativ care ni-l oferă Expedițiile „Cutezători”. Pe lângă faptul că la originală și eficiență școală s-au format în spirit comunist, pașii revoluționari mai bine de jumătate de milion de copii, călit din punct de vedere fizic și moral, expediționarii și-au adus ideile și colecțiile lor diverse, prin descoperiri făcute, prin alte desfășurate în timpul expedițiilor o contribuție substanțială gătirii muzeelor din întreaga țară, la ocrotirea frumuseților și a naturii patriei noastre. A cîte știm noi, unice în întreaga lume ca amploare, structură născută, Expedițiile „Cutezători” se constituie realmente într-o pionierească deosebit de utilă în planul educativ-formativ al tinerii generații din țara noastră. Tocmai de aceea merită să urde în continuare o atenție și mai mare în sensul perfecționării mai bune organizării și desfășurării în așa fel încît să fie atrași copii și mai mulți pionieri și școlari pentru ca în fiecare an să se organizeze anual cel puțin un echipaj și să se des- cel puțin o expediție.

VASILE TRIF ■

Grupaj realizat de ION ZUBAȘCU
Fotografii de ELENA GHERA și MIHAIL NIEDL

Ca membru al juriului național, ce are menirea să aprecieze rezultatele celor mai buni dintre mii de „cutezători” ce străbat țara de la un capăt la altul al ei, consider că în anii atîtor expediții — și nu sint puțini la număr —, prin lectura jurnalului fiecărui echipaj, i-am însoțit pe temerarii expediționari în peregrinările lor de zi cu zi, cunoscîndu-le îndeaproape eforturile, ambiția, cutezanța, bucuriile și sporadicele neîmpliniri, jocurile în preajma focurilor de tabără, glumele, voia bună, cercetările științifice și izbînzile în realizarea obiectivelor propuse în aceste drumetii. Într-un cuvînt m-am socotit membru al acestor echipaje, prezent zi de zi între ei, fie escaladînd piscurile de piatră ale Făgărașilor, fie într-o luntre vislind printre nufurii cu petale de argint al Deltei. Și cite zile de ploaie și viforită n-am înfruntat alături de ei pe cărările de granit ale Moldovei, pe râurile sau Negoiului, ale Retezatului sau Paringului, sub norii negri, neguroși, încărcăți de furtună, cite nopți n-am dormit sub pinza cortului în preajma stînelor ascultînd clopotele oilor strînse la strungă, sau cite dimineți n-am pornit alături de ei, de expediționari, cercetînd locurile istorice, plantele din zonă, vizitînd vetre folclorice, apreciînd dibăcia olarilor și meșteșugul creatorilor populari, frumusețile țesăturilor în casele țărănilor ca și cîntecele lor ce din veac în veac ne-au perpetuat spiritualitatea la cotele ei cele mai înalte! Am fost oaspetele siderurgistilor, al minierilor, al furnaliștilor, al crescătorilor de vite, al lucrătorilor ogoarelor, al unor instituții de cultură ca și al altor elevi de prin alte colțuri de țară. Pot afirma că împreună cu acești inimoși copii, prin jurnalele redactate de ei am cunoscut mai bine țara, atît ca trecut istoric, cit și ca prezent al înnoirilor

ce-l statornicesc viitorul, am cunoscut oameni și locuri, străvechi obiceiuri și datini ale civilizației autohtone, am înțeles mai pregnant sufletul acestui pămînt românesc scîldat în răs-timpul veacurilor de singele celor ce l-au apărut ființa și libertatea, deopotrivă scîldat în sudoarea muncii pentru a-i sporii rodnicia. Și toate acestea, cum am spus, prin mijlocirea acelor minunate pagini de jurnal rea-

Citind an de an, filă cu filă, minunatele scrieri ale copiilor ce consemnează cit mai fidel și, evident, cit mai literar activitatea echipajelor din care fac parte, am întrezărit în mulți dintre ei pe viitorii creatori de literatură ai culturii noastre. Desigur, unii dintre ei au trecut de mult vîrstă adolescenței, alții se află încă în băncile unui liceu sau ai unei școli profesionale, însă prin frumusețea paginilor realizate de ei ne-au dovedit că scrierile lor le dau dreptul să năzuiască, prin desăvîrșirea talentului spre pagina tipărită a unui volum de proză.

**Ei nu fac
poezie,
o descoperă!**

lizate de cronicarii echipajelor, cronicari ce an de an se dovedesc tot mai talentați, mai înzestrați din punct de vedere al meșteșugului scriitoricesc, mai „originali” în ceea ce privește exprimarea artistică a condeiului lor. Ei se vor a fi un Vlahuță, un Hogaș sau Sadoveanu, dovedind prin consemnările lor sensibilitate lirică, măiestrie în zugrăvirea naturii, a frumuseții locurilor străbătute, subliniind în filigranul metaforelor minunatele priveliști întîlnite, simțămintele lor și ale colegilor lor în fața peisajelor ce le desfată ochiul și sufletul. Și cum să nu fie astfel cînd mulți dintre ei părăsesc pentru prima dată ograda părintească, comuna sau orașul în care s-au născut?

ION GRECEA ■

După zece ani de expediții, la cea de a 18-a ediție a expedițiilor „Cutezători”, echipajul „RODODENDRON”, de la Școala nr. 10 Slatina, a cucerit „BUSOLA DE ARGINT”, al doilea mare trofeu ca valoare ce se atribuie concurenților. Le festivitatea decernării acestui trofeu, ce a avut loc sîmbătă 30 ianuarie la Casa de cultură din Slatina, cei aproape 1 000 de copii prezenți au aplaudat cu căldură cuvîntul fostului căpitan al primului echipaj la cea dintîi expediție de acum zece ani, fostul pionier Gîngu Marian, acum muncitor pe platforma industrială a Slatinei.

Sînt muncitor la Trustul Instalații și Automatizări București. Îmi desfășor activitatea la sucursala slătineană a unui trust care se ocupă cu punerea în funcțiune a utilajelor ce deservesc întreprinderea de pe platforma industrială a Slatinei. În afară de demnitatea de a fi muncitor, dețin poate conjunctural, o altă demnitate la care țin la fel de mult: aceea de a fi primul căpitan al echipajului „Rododendron”.

Este de aceea pentru mine un prilej de aleasă bucurie sufletească să-i salut cu căldură pe cei mai proaspeți componenți ai echipajului, acum cînd seria „Rododendron”, aflată sub îndrumarea întemeietorului ei, profesorul Florin Chintescu, a reușit performanța la care am năzuit ani de-a rîndul eu și colegii mei, anume cucerirea marelui trofeu al Expedițiilor „Cutezători”.

Isprava lor, fără precedent pentru expediționarii născuți pe frumoasele meleaguri ale Oltului încununează efortul tuturor celor care au năzuit la ea de-a lungul unui deceniu întreg. Nu-mi pare rău că la vremea noastră noi nu ne-am putut bucura de o performanță ca a lor, și nu-mi pare rău fiindcă sint convins că noi am fost o treaptă din urcușul către acest succes.

**Rododendron,
primul căpitan...**

Atunci cînd s-a născut seria „Rododendron” noi nici nu știam că pentru munca desfășurată pe cărările patriei cu rucsacul în spate cineva are grijă să te cîntească cu medalii și diplome. Noi am plecat la drum săvîrșînd un act de pură gratuitate. Mi-aduc aminte că ne-am constituit echipajul din 11 băieți, poate din teama sau din prejudecata nejustificată că fetele nu ar putea să reziste la efortul deosebit pe care-l presupune lupta cu necunoscutul, cu traseele lungi și obositoare. Eram toți de 12 și 13 ani și nu voi uita nicicînd travaliul i-

mens pe care l-a necesitat un traseu de peste 200 de km, parcurs în 10 zile, începînd de la poalele Cîmbului spre crestele munților Lotru și Paring, nu voi uita nicicînd rigoarea programului conform căruia ne strîngeam tabără cu mult înainte de răsăritul soarelui și ne amplasam în alt loc cu mult după apusul acestuia.

Nu voi uita nicicînd emoția cu care am făcut prima mea mămăligă, (ce e drept, fără sare), sau speranța că fasolea culeasă în cine știe ce an va reuși totuși să fiarbă la adăpostul foliei de polietilenă, sub biciuirile ploii.

Am certitudinea că voi păstra întregă în priviri frumusețea de basm a plaiurilor inverzite cu mioare, miracolul albastru al lacurilor glaciare, după cum îmi rămîne nestearsă din memorie sumetirea noastră încordată către tîncurile de stîncă invadate de capre negre.

Nu, noi n-am obținut nici un trofeu atunci, dar rămîne nestîrbîtită performanța mai tinerilor mei colegi. Mărturisesc cu toată convingerea că n-am fost mai puțin cîștigați, fiindcă pentru oameni cîștigul suprem se naște din rostul de a fi folositor și din rostul, singurul în care cred, de a-ți cunoaște și a-ți cînsti patria. Pot să afirm de aceea că expediția noastră și-a atîns scopul în aceeași măsură, în care iată, expediția „Rododendron” cu nr. 10 a adus omagiu jubiliar județului Olt, performanța cuceririi marelui trofeu.

MARIAN GÎNGU ■

„Roză vînturilor” (București) a trecut pe autogospodărie

Seri de neuitat pentru echipajul „Sinzienele” (Buzău)

Vitrina artelor

Teatru

Elogiul teatralității

Ultimul spectacol al Cătălinei Buzoianu cu piesa *Uriasii munților* de Luigi Pirandello redă teatrului esența sa oarecum pierdută: teatralitatea. Adică ceremonialul jocului, al gestului și cuvintului esențializat, magia originară. Odată cu teatralitatea, regizoarea i-a redat și intelectualitatea (și ea pierdută, mai exact, trădată), adică a făcut o „concesie” inversă, încercând să aducă spectatorul pe scena ideilor. Pentru aceasta a ales un text dificil, chintesent, ultima piesă neterminată a lui Pirandello, un autor rareori jucat, din lipsă tot mai acută de amatori întru căutarea unui teatru de idei, pentru a o încheia aici, pe scena Teatrului „Bulandra”, cu mesaje profund actuale.

În esență, e vorba de o poetică de tip concludiv a autorului și respectiv a regizoarei, care pune față în față lumea teatrului, a artei, și lumea tehnocrației, a unor ființe robotizate, gigantizate prin musculatură, dar reduse mental, ca în *Metropolis* al lui Fritz Lang sau *R.U.R.* de Capek. Evident, autorii iau apărarea celui mai slab (aparent), celui mai fragil (la prima vedere), dar de o forță extraordinară.

Pledoaria pentru valorile eter-

ne ale artei se face însă implicit, apelând nu la formulele tradiționale, la o poveste sau un conflict explicit, ci la o simbioză nouă, originală, sinteză a tuturor mijloacelor de expresie exploatate în direcția transfigurării pure, a stilizării a priori, și e suficient să aducem ca argument decorul spectacolului, care sugerează ideea de zbor, de spațiu icaric. Căci spune Brâncuși: „Eu nu am căutat în toată viața mea decât esența zborului! Zborul — ce fericire!” Dezbateră pe care o propune Cotrone, zis Vrăjitorul, alter-ego-ul Autorului și al Regizorului, e circumscrisă deci acestei zone spirituale a esențelor, ca o parabolă a parabolilor. Coborârea în concret însă, în reprezentare, se realizează la granița dintre realitate și vis, în lumea imaginărilor, unde totul e posibil. Parabola arhetipală, aceea a zborului, a altitudinii, a ascensiunii, a purificării, spre care aspiră instinctiv trupa Contesei, nu întâmplător arătând ca o echipă de alpinști (actorii fiind deci un fel de alpinști într-o aventură a înălțimilor, acolo unde nu ajung să respire decât cei aleși), este cheia descinderii în teatralitate, în magie, în lumea lui Prospero și Puck, a măștilor și a lui Arlecchino, a lui Faust și Don Quijote, a incertitudinii și confuziei, a jocului dintre relativ și absolut, a multiplicității eului și a adevărului într-un univers al oglinzilor mincinoase. Totul devine o artă a convenției la convenție ce face posibilă teatralitatea totală, în care actorii trăiesc într-o bucurie a jocului deplină, fără să iasă din codul inițial pe care regizoarea, adunând parcă aici toate căutările sale de-o viață, i-a impus.

Această teatralitate totală, în care coexistă într-o nouă unitate stilistică vechile, clasicele stiluri ale teatrului, nu înseamnă însă decât actualizare. Piesa ca și spectacolul nu sînt altceva decât o traducere în cheie proprie a artelor poetice consacrate. Astfel, obsesia infraesteticii shakespeariene este cea mai evidentă. Desigur, traducerea s-a făcut din unghiul actualității. De pildă, toată vraja pe care o săvîrșeste Cotrone — un amestec de Prospero și Theseu — toată „înscenarea” nocturnă, tot melanjul de identități, întreaga perorație despre condiția actorului, despre credința în iluzie a celui care „născoceste adevărul”, ca și îndemnul sau propunerea pe care o face trupeii de actori de a prezenta un spectacol pentru „urșii munților” constituie o actualizare a Visu-

lui unei nopți de vară, o aducere în actualitate a infraesteticii acestei piese. Totul este inversat: la Shakespeare, mese-riașii din trupa lui Fundulea pregăteau un spectacol pentru regi, aici actorii, regii, Contele și Contesa dau un spectacol pentru... „urșii munților”! Da, lumea a „progresat”. Civilizația a răsturnat valorile. Cine mai deține taina echilibrului? Există o cale de mijloc între Actor și Tehnocrati? Există, ne spune Pirandello: aceea a năpăstuiților inteligenți, în frunte cu inițialul Cotrone; aceștia „au totul fiindcă nu mai vor nimic”!

Cătălina Buzoianu, cel mai important regizor al momentului, într-un experiment de zile mari, un fel de metateatru, nouă sinteză a teatralității, dirijind ca un Ariel niste minunați Actorii nevoiți să intruchipeze nu personaje, nu oameni, ci idei, abstracțiuni, fantome, ne prilejuiește asadar această înaltă și implicată meditație asupra Artei, Actorului, Comunicării. Urșii stăpîni ai lumii, asupra Omului în drumul său neistovit spre sine.

GRID MODORCEA ■

Muzica

Trecea fanfara militară

Cine ar putea spune că, auzind un concert de promenadă într-o rotundă a unui parc, nu s-ar simți vrăjit de frumusețea sunetelor instrumentelor de suflat — lemne și alămuri — care, împreună cu percuția formează ansamblul de fanfara? Cine nu s-ar opri din drum pentru plăcerea de a privi defilarea în marș a unei fanfare?

Ori, cine nu se simte înfiorat și cuprins de adînci sentimente patriotice, atunci cînd la marile sărbători, sau pe stadioane, la meciurile internaționale, cîntă împreună cu fanfara *Tricolorul*? Fanfara constituie o orchestră aparte, cu sunetele ei specifice, așa cum corul bărbătesc se detașează majestuos față de corul mixt; ele s-au creat încă pe la mijlocul secolului trecut cînd — și în țara noastră — au început să ia ființă fanfarele militare. Pe lângă sarcinile lor de serviciu, din cadrul oștirii, s-au inițiat și

primele concerte populare sau de promenadă (adică destinate oamenilor care se plimbau prin parcuri), în rotunde special amenajate. Printre altele, rolul acestor concerte îl constituia formarea gustului muzical al publicului, pe atunci, în România, nu existau nici orchestre simfonice și nici teatre de operă. În sfîrșit, repertoriul acestor fanfare era divers, conceput pentru oameni dornici și iubitori de muzică, dar deloc cunosători în tainele ei mai intime; marșurile ostășești, prelucrările de muzică populară românească, valsurile, polcele, cîntecule patriotice — revoluționare, suitele și, mai tîrziu, răsodile și chiar părți din simfonii sau poeme simfonice transcrise pentru fanfara, toate la un loc au constituit începutul educației muzicale a unui public care apoi a umplut sălile de concerte.

Cu timpul, faptele au demonstrat marea necesitate a existenței ansamblurilor și astfel în foarte multe locuri, în special în centrele muncitorești, s-au format fanfare civile; iar fanfarele minerilor, oțelurilor, petrolistilor, constructorilor de vapoare, sau chiar ale muncitorilor de pe ogoare (cum este cea de la Slobozia — Ialomița) sînt mînturii vii, actuale, asupra acestui fenomen de perpetuare a tradiției. Căci existența formațiilor de gen este atît de împămîntînită, încît în Valea Jiului, la Gorj, în Hunedoara, la Baia Mare și Galați etc., nu pot exista sărbători, ori chiar înmormîntări, fără participarea fanfarei cu muzica sa adecvată.

În prima jumătate a secolului nostru, un aport hotărîtor în reorganizarea pe baze contemporane ale fanfarelor militare l-au avut, printre alții, Ion Vlăduț, inițiatorul regulamentului pentru copii de trupă *Savel Horceag*, promotorul paginilor simfonice destinate fanfarei, *Egizio Massini*, (fost ani în șir prim dirijor la Opera Română din București) precum și strălucitul compozitor, maestru emerit, al artei, *Alfred Mendelssohn*. Apoi, din anul 1950 începe, existența școlilor militare de muzică, transformarea formațiilor de gen pe o treaptă modernă ridicată calitativ și chiar activitatea Inspectoratului General al Muzicilor Militare, laolaltă cu includerea muzicii de fanfară în cadrul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor ca subsecție aparte, s-au datorat — în bună măsură — generalului *Dumitru Eremia*,

compozitor și orchestrator plin de rîvnă, ca și neobositului dirijor și creator, colonelul *Emilian Ursu*.

Să notăm faptul, că, numai în anul trecut, patrimoniul creației muzicale pentru fanfară s-a îmbogățit cu peste 50 de lucrări, dintre care *Simfonia a II-a „Ofanda Patriei”* a lui *Emilian Ursu* a fost distinsă, pentru deosebita sa valoare, cu Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor. O simfonie cîntată de fanfară? Da, astăzi acest fapt este destul de obișnuit, chiar dacă el necesită o măiestrie reală a creatorilor și interpretelor. Căci compozitorii care scriu pentru ansamblurile acestora au atins un pisc foarte înalt în lupta pentru perfecțiune lucrările lui *Savel Horceag*, *Sergiu Eremia*, *Constantin Simionescu*, *Gheorghe Vulpe*, *Dumitru Răuță*, *Ion Pelcărău*, *Sergiu Pău*, *Gheorghe Tugui*, *Cornel Pătrașcu* și alții alții fiind pilduitoare. Să mai arătăm că în intervalul a numai 30 de zile, cuprinse între sfîrșitul anului trecut și începutul noului an, am avut prilejul de a asista la două concerte vocal-simfonice ale Muzicii Reprezentative a Armatei, care a avut drept invitați, în afara unor mari soliști lirici, corul „*Madrigal*”, condus de *Marin Constantin*, corurile *Filarmonice* „*George Enescu*” și al *Ansamblului Artistic „Doina”* — dirijate de *Mihai Diaconescu* și *Gheorghe Popescu*; iar poate cel mai interesant rezultat al acestor manifestări l-a constituit audierea lucrărilor unor numeroși compozitori „civili”, ca *Ioan D. Chirescu*, *Dimitrie Culean*, *Tiberiu Olah*, *Cătălin Ursu*, *Radu Paladi*, *Temistocle Popa*, *George Grigoriu* etc., demonstrîndu-se că opurile lor au aceeași strălucire chiar și atunci cînd sînt cîntate de fanfară.

Trecea fanfara militară... Odi-noară, cîntînd în parcuri și pe străzi, astăzi la Ateneul Român, iar mutația aceasta spune aproape, totul despre rîvnă, măiestria instrumentiștilor, a dascăliilor lor și a dirijorilor, ca și despre prețuirea și atenția ce se acordă acestui gen de muzică. Dar, poate, îndrăznim a sugera, acele rotunde din parcurile centrale n-ar trebui oare reinviată prin sunetele minunate ale fanfarelor? Deoarece, pînă la urmă, această activitate ar fi tot în folosul bunului gust al publicului!

CLAUDIU NEGULESCU ■

PE URMELE VECHILOR CIVILIZAȚII

Fascinația antichității (3)

În Dobrogea, acum o mie de ani, un român a scris pe zidul unei mănăstiri mai multe cuvinte și expresii în limba sa maternă — limba română. În 1957, s-au descoperit pe zidul uneia din clădirile complexului de vestigii arheologice din satul *Basarabi* numeroase inscripții, unele redactate în paleoslavă și alfabete chirilic, cîteva în scriere glagolitică și greacă. Cea mai mare parte a acestor inscripții erau într-o scriere enigmatică nedescifrată timp de — iată — 30 de ani. Acestor inscripții i-au consacrat studii — fără a descifra „alfabetul necunoscut” și nici „scrierea necunoscută” — numeroși cercetători români și străini: I. Barnea, V. Bîlculescu, D. Bogdan, O. Diaconu, P. Năsturel, M. Comșa, V. Beșevliev (bulgar), E. Tryjarsky (polonez).

Constantin Daniel a reușit să descifreze un prim set de cuvinte, expresii, propoziții din această scriere, ce nu mai este, deci, „enigmatică”, iar alfabetul devine clar, de înțeles. Studiul lui Constantin Daniel — marele orientalist și descifrator de texte plecat din lumea noastră în puterea virstei — a apărut în *Istoria neclădită. Almanah Estival '87*, *Lucașfăruș*, p. 35-40.

Iată cum fascinația antichității, ce a hrănit pasiunea de o

viață a ilustrului orientalist român, talentul și experiența sa de descifrator și critic de texte vechi aduc roade în plan direct românesc.

La *Basarabi* sînt inscripții în limba română!

Aceste inscripții este dovedit că au fost făcute în anii 983-992. Deci: istoria limbii române scrise, a culturii române scrise începe exact acum o mie de ani, în secolul X (zece). Așadar, nu tîm iarăși hotărîrile începutului scrierii românești cu peste o jumătate de mileniu înaintea Scrierii lui Neacșu din Cîmpulung Muscel (1521) și cu patru secole întregi înaintea Codicelui de la Ieud din Maramureș (1591).

(Semnificativ este faptul că limbile neolatine sînt atestate în scris tot din acea perioadă — catalana: sec. XI-XIII; dalmată: sec. X; franceza: sec. IX, anul 842; italiana: sec. X, anul 960; portugheza: sec. XII, anul 1193; română (retroromână sau latină): sec. XII; română: sec. X, anii 982-992; spaniolă: sec. X, anul 980.)

Nu intrăm în amănunte. Dăm 2-3 expresii și propoziții — specifice preocupărilor celor din mănăstire — dintre cele descifrate de Constantin Daniel: „tată”, „cu Isus Hristos”, „Luni, 8 august (anul 987 sau 992)”, „Dumnezeu suie / înalță / „Hris-

tos este binele” (un gen de calchiere după greacă, unde cuvîntul e și nume propriu și adjectiv — „bun”). Numele celui care a scris? Plus?

Menționăm că prin atestarea folosirii în scris a limbii române acum o mie de ani se determină o regîndire fundamentală a problematicii privitoare la formarea și evoluția limbii, poporului român, în sensul că prin inscripțiile de la *Basarabi* se întemeiază și mai solid (*Basarab* întemeietorul, *Basarabi*... întemeietorii!), vechimea neamului nostru pe aceste meleaguri. Se confirmă permanența și continuitatea noastră neîntreruptă în Patria Străbună. Se dă un nou impuls cercetării inscripțiilor vechi din spațiul românesc, care, într-o logică simplă, e mai ușor să fie descifrate de către cunoscătorii ai limbii române. În fine: se relevă noi dimensiuni ale spiritualității românești.

LIVIU PETRINA ■

Hasdeu și „locul românilor în istoria universală”

(Urmare din pag. 9)

care l-a urmat pe acest drum, istoricul Șerban Papacostea, să amintim cum prin cîteva asemenea descoperiri „hasdeiene” a reușit să schimbe uneori, sau să intensifice nebanuit, luminile de istorie universală proiectate asupra istoriei noastre, ca să înțelegem ce înseamnă această strategie hasdeiană și cit de actuală rămîne. În sutele, miile de cărți de istorie ale Europei, încă necercetate, stau surprize nebanuite. Și n-ar fi inutil să se traducă istoriile lui Gebhard și Engel, spre a se vedea ce loc însemnat ocupau românii în marile colecții de istorie universală din secolul al XVIII-lea și de la începutul celui de al XIX-lea. Atunci, cecitatea și ignoranța penibilă sau interesată a unora din istoricii veacului nostru nu va mai fi luată drept criteriu pentru evaluarea „insignifianței” sau inexistenței noastre în istoria universală!

A doua direcție majoră în strategia hasdeiană: locul unui popor în istoria universală nu este exclusiv politic sau militar. Și cu atît mai puțin se poate măsura după ghionții pe care un neam i-a dat restului lumii. În acest caz, micul episod napoleonic, cit o clipită, ar dispărea ca un mofet în fața uriaselor fapte ale lui Atila ori Gîngis Han! Prezența unui popor în istorie este complexă și Hasdeu, unul din protopărinții „istoriei totale” cu care se mîndrește veacul nostru o știe și o

demonstrează, din nou, în „*Arhiva*”. Alături de documentul și izvorul politic sau militar (Hasdeu este, împreună cu Bălcescu, fondatorul istoriei militare a poporului român, abia azi ajunsă la apogeu ca disciplină esențială ce ne descoperă și amploarea și locul nostru în istoria universală) se așază documentul de cultură. Hasdeu dă ediții princeps, sau primele ediții științifice, din texte fundamentale, traduce pentru înția oară texte ale vecinilor prin care se luminează istoria noastră (biografia lui Maxim Brancovici) deschidînd în felul acesta o altă perspectivă. El vede și subliniază în primele sale publicații, și mai ales în „*Arhiva*” caracterul major al vechii noastre culturi și ne așază astfel pe harta culturală a Europei cu instrumentele unei desăvîrșite cunoașteri a culturilor vecinilor. Căci numai așa ne putem face o idee de ce înseamnă, în cultura acestui colț de lume, și apoi în marea cultură europeană, moștenirea spirituală a înaintașilor.

Intr-un cuvînt, Hasdeu elaborează mai bine decît toți strategii și tactici pentru escaladarea acestui pisc al istoriografiei naționale care se cheamă „determinarea locului și rolului românilor în istoria și cultura universală”. A ne întoarce la Hasdeu înseamnă a o apuca, în sfîrșit pe drumul cel bun, pe care tot el ne va învăța cum să ardem etapele și să recuperăm măcinatul în gol.

Desene pe asfalt

Heliade dintre vii

Adesea neinspirat, nomenclatorul de demult al străzilor bucureștene a avut o clipă fericită când i-a zis unei ulicioare cu desen tremurat din mahalaua Oborului vechi **Heliade dintre vii**.

Ea mai există. Va fi avut bătrînul Heliade casă făloasă ori nu, n-o știm prea bine și descrierile de epocă nu ne conving că ar fi fost așa. Mai degrabă altminteri. De-ar fi fost mai înstărit la chimir, marele Zburător al literaturii române, evghenit după merit de junele Eminescu în „Epigonii” și mai degrabă certat decît iubit de istoricii Patruzeceștiptului și-ar fi întemeiat gospodărie pe undeva mai aproape de „moșiile” aflătoare în chiar inima orașului și nu s-ar fi instalat aici unde Moșii noștri își celebră moșii și strămoșii pieriți în bătălii pentru țară.

Pe lingă odăi cu pereții plini de tomuri și terfeloage ferfenite, pe lingă cerdacul de care n-avea a se lipsi (loc de priveală și vibrare poetică), pe lingă staulele și cotetele dobitoacelor a avut, e cert, o vie. Nu e primul poet... vier. Și-năchită al „Testamentului” și-al turturelei amărite a avut una. Și moldovanul Conachi.

Dar mie îmi vine să evoc totmai via cavalerului ce se propunea posterității îmbrăcat într-o pelerină somptuoasă (evident croitorită de biata madame Heliade), albă și fluturindă de pe scotea din minți, peste veac, pe Camil Petrescu.

As zice că mi-e dor de ea, de via tribunului. Că rămnesc (așa se zice în Muscelul meu) la licorile ei catifelte. Dar mai avea timp cărturarul, tipograful și peregrinul să deprindă tăinele secrete ale facerii vinului bun? Cu siguranță, nu. Vinul lui Heliade n-a fost Faleru roman, Xeres iberic, Tokay sau Cotnar ci un cinstit **molan**, **căpșunică** altfel zis, cu alint; vin tras din struguri cu pieleiță groasă ce încă fac deliciul toamnelor noastre ca fiind (prejudicat naivă) vin de buturugă, de la „mama lui”.

Ceva mai departe de conacele de patanță ale Oborului, în mahalaua Lucaciului, cîntărețul

bisericesc și libovicesc, al celor sfinte ca și al drăcărilor de tot felul, Anton Pann pe numele lui; nefiind cuvioșia sa mai marele peste o vie se multumea să-și guste cuvințioasă vinul, în zecile de circumlocuție care i se învecina căsuța de tot modestă, miraculos păstrată pînă la noi chiar de nu cu „obrazele” originare și nutreala, lucru de mirare, nostalgia... borvizului! Petrecărețul, după multă trudă asupra catastifelor cu stihosuri și după lungi ceasuri nocturne de clăteală a gurii cu vinuri cinstite, voia a se dedulci cu apa pe care o socotea tămăduitoare a orice betesug, întremătoare pentru oarece slăbiciuni și o comandă prietenilor de peste munti, în lădițe transportate cu grija cu care, la procesiuni de invocare a ploii pe vreme de secetă, erau purtate pe drumuri colbuite chivotele cu sfinte moaște...

Cu vinul lui Heliade asadar, cu borvizul meșterului Pann, bașca berea negustorului Caragiale (venind acasă din urmă și cu fleicile, mititei și patriiciei de rigoare) mai că s-ar pune bun temei unei strașnice petreceri.

Așa mi-l evoc (și așa) pe bătrînii slovei și n-am nevoie de (bine-ăr fi să existe) plăcile de marmură bătute pe timpla caselor lor, ca semn de nemurire spre a realiza cu simplitate că amintirea tremurată în aerul Bucureștilor a umbrelor celor dragi e mai tare ca piatra, marmura și ca bronzul. Că e de-ajuns să iubești fericita Vechie a începuturilor bogatei noastre literaturi spre a-ți dovedi cu ce însemne de zestre ești dăruit. În istoria unei cetăți, raportându-ne la secole și milenii toate „materialurile” din care sînt durate casele-monumente sînt fatal friabile. Sigur, ar trebui să le lungim viața, să le păstrăm cum vor fi fost dar dacă ele se tocesc inefabil (ori deloc inefabil) în stampe și fotografii ne rămîne din ele ce n-am uitat, ce nu știm să uităm.

Aerul în care s-au mișcat acești sublimi prea-buni ai marilor orașe **rămîne**.

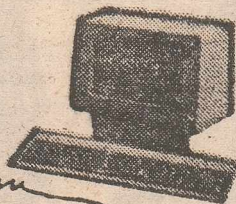
A rămas. Sînt viața noastră.

GHEORGHE TOMOZEI

atelier literar

Stefana Goia

M. Gh. Dolores, Prahova. Ne puneți, ușor, în dificultate: computerul nostru nu este programat pentru sfaturi, nici pentru „tragerea” de concluzii. Se limitează la aprecieri, observații, constatații și, cel mult, sugestii. Dumneavoastră, în mod ciudat, nu păreți că locuiți în lumea satului și nu-i cazul să ne cereți explicații. Întrebați-vă și răspundeți-vă singur. Nici n-aveți idee cîtă presiune poetică poate sustine un singur obiect din acest univers, dacă, bineînțeles, cineva știe să descarte asupra sa necesara emotie.

V-am trece cu vederea necomunicarea cu aceste obiecte, dacă textele trimise ar îndreptăți o altă „situație”. Nu o pot face: cu puține excepții, poemele de acum lasă senzația de spus, auzit, cunoscut. Mai mult, ele trec foarte rar dincolo de o singură frază, iar unele construcții — „grumazul gindurilor”, „glasul timpului”, „glasul inimii”, „lacrima de soare”, „lacrima lunii”, „înmiresmat ca steaua” etc. — nu duc la metaforă, ci coboară rostirea poetică foarte jos. Alăturarea abstract-concret este laboratorul în care puteți combina și obține substanțe surprinzătoare. Experiența va va arăta că unele sînt antagonice.

Berta Mugur, Iasi. Aveți o mare putere de observație și reținere a elementelor semnificative, deformați cu suficient umor, punîndu-l în evidență, un adevăr sau altul. Cultura nu vă lipsește (mai e loc), dar „răutatea” cu care vă rostosiți gîndul construieste vaduri și uită să ridice punți. Vă lipsește răbdarea, atît de necesară în

sublinierea unei idei, și vă prisosește graba cu care considerați că ați spus totul, cînd, de fapt, abia începeți să spuneți ceva. Asadar, cite virțutii, atîtea năravuri. A parte, o practică de „atelier” care pare să țină de mult și care, deloc înțimplător, vă salvează în bună măsură verticala unor poeme. Topica și unele expresii le înclină, totuși, îndatorate altor limbi, care se pot vorbi la Iasi, dar nu sînt ale locului. Poate vă dezvăluie mai mult, cu un alt prilej, scutind computerul de nedumeriri.

Stefana Goia, București. Sînteți prea atentă la ce se poartă, azi, în poezie și, deși vă adaptați cu multă ușurință, nu totul vă vine foarte bine. Trebuie să știți că nu pictarea față de legile frumusului caracterizează moda, ci, mai întotdeauna, scopul comercial. Poemele trimise ne îndreptătesc să credem că sînteți capabilă să vă realizați fără astfel de mîmetisme.

O întrebare, determinată nu numai de poemele Stefanei Goia (multe alte plicuri vin înărcate cu atari producții), începe să se audă, din ce în ce mai tare, în „Atelier”: e justificată, oare, frecvența cu care poezii începători apelează la specii sau modalități poetice care vin din alte spații, uneori foarte îndepărtate? Nimeni, presupunem, nu va da un răspuns categoric. Uneori, da; alteori, nu. Întotdeauna, însă, răspunsul va trebui să fie motivat din perspectiva sensibilității noastre poetice, a spațiului nostru spiritual.

Ruperea unui vers pe mai multe etaje, dispunerea unui cuvînt la o

anume distanță de celelalte sau despărțirea lui în silabe, plus desființarea ortografiei și a titlurilor, sînt artificii care nu au legătură cu talentul, decît în măsura în care, uneori, talente consacrate deja au apelat la ele. Îndeobște, ele sînt dovezi ale comodității și lipsei de talent, motivate frumos sub noțiunea de „poezie spațială”, adică o poezie dispusă după o anume geometrie a hăzardului în oglinda hirtiei și nu o poezie a spațiului spiritual, cel care (a se vedea Blaga și orice morfologie a culturii) reprezintă factorul determinant și cu valoare simbolică al unei culturi sau al unui stil, precum și actul creator al sensibilității conștiente.

Cantitatea mare de astfel de texte, alături de numărul impresionant de haiku-uri, care intră săptămînal în „Atelier”, începe să neliniștească. E ca o epidemie care nu face rău nimănui, dar te obligă, pentru a te recunoaște-n oglindă, să-ți schimonosești chipul, îndărind liniile cifrate ale samurailui.

Computerul nostru este înzestrat cu datele necesare și poate detecta cu ușurință contrafacerea. N-are dreptul să le refuze, dar nici nu e dator să le accepte la întîmplare: așa cum nu a simțit lipsa piramelor, spiritualitatea noastră n-a simțit nici lipsa haiku-urilor, al căror transplant artificial e posibil și s-a făcut de mult timp, de peste un secol, în unele geografii cu suficient succes. Imagismul poezilor anglo-americani sau impresionismul francez izvorăse și din teritoriile Orientului. Dar gloria unui Pound, Yeats, Clau-

del, Eluard sau Apollinaire nu vine doar de aici, după cum nici José Juan Tablada și Villaurrutia (din Mexic), Jorge Carrera Andrade (Ecuador) sau Antonio Machado și Juan Ramón Jiménez (Spania), adevărați constructori de haiku-uri, nu au rămas în istoria poeziei doar prin atari experimente. Unele elemente ale poeziei Orientului — patima pentru imaginea precisă și insolită, economia verbală, umorul sau limbajul familiar — reprezintă cîștiguri pentru oricine, dar viziunea sa asupra lumii nu poate fi înțeleasă nici ca mai bună, nici desăvîrșită, ci doar diferită în raport cu alte teritorii.

Nu excludem, asadar, din „Atelier” astfel de căutări, după cum nu închidem ușa nici unui experiment poetic. Nu începem să comunicăm abia de acum cu alte spații spirituale. Eminescu, cel dintîi, apoi Macedonski și, mai ales, Bacovia ne obligă continuu la ei. Ei nu sînt singurii, dar e bine să se observe și rețină: în toate cazurile e vorba de o asimilare cu mijloace specifice spațiului nostru și nu de un împrumut deghizat sub „savantlicuri” sau de o copie servilă.

Deocamdată nu: Adelina Dan; Ionescu Florin; Alina Pandeles; Andru Gratiela — toți din București.

Nu vă pierdeți timpul: Lăzăroiu Viorel, București; Serghei, Bacău; Metis, Alba.

DARIE NOVĂCEANU

Haiku

Adine de cer și mai departe cer și cu fără de tine.

Plins

Aseară — ochiul tău căzut în ape peste sufletul meu.

ȘTEFANA GOIA

ZOE

DUMITRESCU-BUȘULENGA

(Urmare din pag. 9)

cultura română. E meritul maestrilor mei. Am avut fericirea să trăiesc într-un timp care mi-a oferit, cum se zice, modele. De acasă, din liceu, din facultate, am primit neconținute infuzii de admirație și entuziasm pentru valorile naționale ale culturii române. În anii de început ai culturii noastre socialiste, la modestele posibilități ale simplului asistent care eram, nu aveam la îndemînă decît modalitatea de comunicare verbală cu studenții mei. Cred că tot ce am spus atunci n-a însemnat nici o clipă abdicarea de la marile credințe și convingeri de cultură. N-a fost, din nefericire, totdeauna posibil s-o fac și în scris. Dar dacă într-o cultură cu predominanță orală, ca a noastră, obișnuința transmierii verbale de la o generație la alta a fost, veacuri întregi, operantă, socot că mi-am făcut datoria față de cei pe care aveam obligația să-i cresc. Iată deci că există și această formă de a lupta cu mediocritatea, cu impostura, o formă poate la fel de „expusă” ca și gazetăria propriu-zisă. Duc un război poate tacit și paradoxal, cu urbanitate — dacă un război poate fi urban — cu nonvaloarea.

Puneți în această afirmație un patos care presupune o conștientizare specială. Are oare astăzi lupta pentru valoare un aspect diferit față de, să zicem, acum cincizeci de ani?

— Poate astăzi, este nevoie, mai mult decît altădată, decît acum nu cincizeci de ani, ci chiar treizeci, să apăsăm pe reala scară de valori a culturii românești, dînd adevărului un loc de seamă în alcătuirea profilului moral al tineretului. Experiența tristă a perioadei ani-

lor cincizeci ne obligă să spunem tinerilor niște adevăruri pe care mulți se fereșc să le dezvăluie, tocmai pentru că acea experiență să nu se mai repete. Or, această întreprindere presupune patos, cum spuneți. Sufletele nu se construiesc cu însușiri de formule, ci e nevoie de un context afectiv, un context intelectual care să înconjoare ca o aură spusele noastre. Trebuie să dăm învățămîntului nostru, pe lingă tehnicitatea pe care o cere indispensabil lumea contemporană, conotațiile adevărului istoric și cultural.

— Avînd un cult al valorii, al valorii constituie și fiind preocupată în chip special de procesul de naștere a valorilor, cum de vă exprimați totuși atît de puțin asupra valorilor „în mișcare”?

— Am o prejudecată în acest sens și ea este cunoscută: colaboratorilor mei, care uneori mi-o impută ca pe-o carență sau ca pe o slăbiciune. Nu este însă din partea mea simularea unei neputințe de a judeca valoarea relativă, în devenire, ci o deliberată altitudine de sprîjinire pe ceea ce este judecat o dată pentru totdeauna, ferim și definitiv ancorat într-o constință colectivă. Nu poți face, cred eu, exercițiul judecării „valorilor” contemporane fără să fii ancorat cu putere în temelia valorilor tradiționale. Trebuie să învățăm în primul rînd să așteptăm timpul, al cărui dinte necrutător roade nonvaloarea. O să spuneți — s-a spus — că am un spirit „universitar”, „academic”. Ceea ce ascund într-adevăr este o mare prudență, nu tactică, ci structurală, față de acest lucru. Nu ne jucăm cu valorile. Am putea aduce, dintr-o prea mare ușurătate a evaluării, la opinii ca acelea pe care le-am auzit din gura unor așa-zisi scriitori despre Eminescu. Se poate afirma de către unii că poezia contemporană, de altfel excelentă din punctul meu de vedere, va

depăși cu mult pe „acel Eminescu”? De astfel de pseudojudecăți de valoare — auzite nu doar de mine, ci și de alți colegi de breaslă la una din aniversările poetului național — mă fereșc și deci mă pronunț cu grijă, cu rezerve, asupra unor lucrări contemporane. Doar cînd sînt în unele dintre ele o substanță concentrată de intelect, de afect, și o formă cit se poate de riguroasă construită, abia atunci îmi îngădui, cu sfială, să recunosc o nouă, posibilă valoare, demnă să se alăture celor tradiționale la un moment dat.

— Sesizați o anume grabă în a așeza opere noi pe piedestalul tradiției perene?

— Poate că da. Nevoia aceasta e resimțită mai acut în clipa în care primejdia rușerii devine tot mai vizibilă. Și mai adevărat este însă că sînt, prin structură, dusmana exaltărilor. A alături dintr-o dată pe un autor care nu este prietenului mare clasic al literaturii universale mă apropiat sau mai depărtat, a pune pe un romanțier imediat alături de Proust, a da unui poet neapărat etichetă whitman-iană — și nu mă gîndesc la influențe — înseamnă a face un act de temeritate care deteriorează grav conștiința cititorului. În plus, timpul ne poate dezminți repede, chiar mai repede decît a fost dezmințită cite o judecată eronată a lui Sainte-Beuve...

— Familiaritatea cu capodopere — în sensul contactului permanent — este o vocație sau o disciplină de viață intelectuală dobîndită?

— Nu cred că exagerez dacă spun că cea mai mare parte a vieții mele a fost trăită între capodopere. Am fost purtată de timpuriu printre cărți, printre tablouri și mai cu seamă în universul muzicii. Știți probabil că muzica a ocupat un loc foarte important în viața mea. Nu a fost zi, de aproape 60 de ani, în care să nu fi ascultat

muzică. Se făcea muzică în casa părintească, am învățat, la rîndul meu, să cînt la două instrumente — pianul și vioara — cu profesorii renumiți, dar și estetica formelor muzicale și teoria muzicii. Răsfoind albume cu reproduceri, vizitînd expoziții, studiînd la facultate și istoria artelor, am intrat și în domeniul artelor plastice. Lecturile mi-au fost orientate, cu discreție, deși la început mi-au fost de-a dreptul impuse de către părinți, înspre o obișnuință fără leac a lecturii. Toate aceste lucruri puse la temelia ființei mele au devenit un fel de a trăi. Nu cred că un intelectual autentic se poate lipsi de ele. Iată, frecventez și astăzi atelierul marilor pictori români — căci avem pictori străluciți în acest moment, atît de mulți și atît de străluciți încît nici n-aș ști să-i așez pe o scară a importanței lor. Socot că avem una dintre primele școli de pictură din Europa, după cum avem o excelentă școală muzicală, și ea competitivă pe plan internațional. Spun mereu tinerilor că nimic nu educă ființa noastră lăuntrică mai desăvîrșit decît frecventarea muzicii mari. O pagină de Bach te armonizează cu cosmosul pentru o zi întreagă. A asculta o fugă de Bach e ca și cum te-ai recunoaște pe tine ca element al aceluiași univers, stăpînit de aceleași legi ale armoniei universale.

— Cum se împacă această disciplină lăuntrică asumată cu bucurie cu modul de viață, desul de zbuciumat, al acestui sfîrșit de secol? Sînteți un om ocupat?

— Am într-adevăr foarte puțin timp liber. Sarcinile administrative legate de institut, ca și relațiile umane pur și simplu îmi răpesc noaptea, ceea ce nu-i recomandabil. Am început apoi să revin la lecturi mai vechi și predilecte, ca să nu pierd contactul cu ceea ce nu

meam adineauri marile valori ale lumii. Este un contact vital, nutritiv. Mai concret, între două lecturi obligatorii — pentru a recenza sau pur și simplu pentru a mă informa — revin neapărat la o bucată din Hölderlin, Rilke sau la un fragment din Proust, o jumătate de oră, înainte de culcare sau înainte de plecarea la institut. Mi s-a întîmplat să simt mai zilele trecute nevoia de a-mi reaminti toaletele doamnei Swann, așa, drept terapeutică sufletească, ori de a reciti o elegie duineză, spre a-mi reaminti că am încercat cîndva să o traduc. Ca să nu mai spun că uneori îmi recit singură, cu glas tare — spre consternarea celor ai casei care se întîmplă să mă audă — un sonet de Shakespeare... Am tradus atîtea în tînetere...

— O întrebare care vi s-a mai pus, dar al cărei răspuns e neconștient necesar și, în această timp, valabil: care mai este locul valorilor umaniste într-un mileniu care se încheie în idolatria tehnicii?

— Lupta ascunsă care ascute de fiecare dată această întrebare se vede, la noi, cel mai bine în domeniul învățămîntului. Fără a intra în amănunte, am să spun doar că, din fericire, avem șansa multor profesori care înțeleg că ne confruntăm cu o epocă de revoluție tehnico-stiințifică, dar și faptul că țări cum sînt S.U.A. și Japonia, țări supraindustrializate, se întorc astăzi, după ce au disprețuit-o decenii la rînd, la modesta, umila umanistică. Știm cu toții — și mai ales cei care decid în domeniul formării tinerilor noștri, deci a oamenilor noștri de mine — că fără această temelie nu se poate construi. Sufletul omenesc nu trăiește decît prin cultură. Căci — îmi permit o parafrază — apa tehnicii trece, pietrele culturii rămîn. Fie că ele se numesc Eminescu, Enescu sau Brăncuși.

Reportaj despre oglinzile fermecate ale doctorului Pesamosca

Dragostea, din ea decurge totul

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

N-am văzut nicicând, adunate la un loc, atâtea eșecuri ale naturii corectate de om. Sunt față-n față cu un film didactic, chintesența înaltului profesionalism al doctorului în științe medicale Alexandru Pesamosca. Imaginile, intersectate de vocile copiilor din spital (nu mai știu cînd se plînge în viață, cînd pe ecran) pătrund în adevărul unor clipe deosebite.

— Ne zdrobiți inimile!
— Se varsă lacrimi la noi, înainte și după operații, dar la plecare puștimea se privește fericită în toate oglinzile care-l ies în cale.

Există două transformări care dau plenitudinea sufletească Secției clinice de chirurgie a Spitalului clinic de copii din București. Cele pe care nu le vedem (operațiile grele, de maximă urgență, dar fără de care viața pacienților, deseori de o zi, s-ar stinge) și cele, tot foarte grele, dar spectaculoase, de îndreptare a erorilor biologice. Despre acestea întîi pentru că sînt copleșită de schimbarea la față a copiilor, sint zguduită de puterea acestui medic, cu păr alb și privire inocentă ca a pacienților lui, care cu bisturiul schimbă destine. Un copil care-și poartă fără speranțe defectul fizic este marcat pe viață. Înnegurarea, tristețea, izolarea, psihicul labil, pot fi urmare a unor buze enorme, răsfrînte hido pe chipul lui, ca un „guler”. Ce vîd pe acest ecran? „Gulerul” se transformă în buze perfecte ca-ntr-o reclamă gloriificînd zimbete celebre. Patru orificii nazale, ca un fagure, redevin două. Ochii bulbucați de broască, care-l făceau pe copil să stea cu privire plecată, se apropie. Formele celulare de pe față, periculoase și disgrațioase, dispar. Nu mă exprim în termeni medicali, eu scriu acest articol, l-aș vrea înaripat, pentru cei care n-au urmat Facul-

tatea de medicină și vor să afle cum un copil resemnă să suporte persiflarea, predispus să devină un infirm sufletește, după cîteva intervenții în „laboratorul” Pesamosca iese așa cum ar fi sperat mama, la naștere. Mi se arată chipuri dulci de copii, dar toate urîșite, îmbătrînite de suferință. Limba mărită, care nu încapă în gură, va fi secționată de doctor și se va păstra doar o pătrime din ea. Buzele distruse după röntgenterapie sint refăcute artistic din același țesut. Bucata de piele din spatele urechii este folosită pentru chirurgia plastică a feței. Pleoapele triple, care acopereau „vorbirea” privirii, sint readuse la dimensiunea normală; tot felul de excrescențe, pe frunte, pe obraz, pe git, dispar ca printr-o minune, după intervenții repetate. Nu mă consider un analist subtil, dar din fotografiile micului monstru și ale copilului redevenit normal, ca oricare altul, strigă triumful.

Filmul se oprește, cîteva clipe, este o tăcere adîncă, copleșitoare. Aparatul merge în gol, eu sint în continuare cu ochii pe ecranul cenușiu. E binevenită această pauză, pentru că încerc să-mi adun întrebările. Aleargă în capul meu secvențe de la un caz la altul, care recompun creația medicală. Doctorul Pesamosca are răbdare, mă așteaptă pentru că reacția este arhicunoscută. Oriunde, în lume, a prezentat acest „Curriculum vitae” impresia produsă, chiar asupra medicilor, a cerut un timp de așezare, de ordonare a gândurilor.

— Doamne, ce expoziție umană! (atît pot să spun deocamdată).

— Este de necrezut pentru unii că perfecțiunea vie, copilul se poate naște cu malformații grave, dar speranțele de îndreptare cresc de la un an la altul.
— Nu știu ce să așez mai

presus, iscusința, cunoștințele dvs., dragostea pentru nefericiți?

— Dragostea, din ea decurge restul...

— Ce va mai ajutat să ajungeți la aceste veritabile acte de umanitate?

— Dezvoltarea anesteziei și a terapiei intensive, mai ales perfecționarea grijii postoperatorii. Contează enorm să ai o soră bună la căpătîiul copilului abia ieșit din operație. Instrumentarul a evoluat și el, materialele de sutură sint extrem de importante, dar și scumpe.

— Vorbiți mereu despre ansamblul actului chirurgical, dar despre înfăptuirile medicului?

— Aici aș avea de subliniat o practică internațională, la care subscriu. Secundariatul, în lume, cere 6-9 ani de perfecționare. Noi, mai grăbiți, ne limităm doar la 3. Este prea puțin pentru o răspundere care se măsoară întotdeauna cu viața.

— Miinile chirurgului au o importanță cu totul specială cînd se operează o ființă de o zi. Cum să așezi pe masa de operație un prunc?

— Ca la microchirurgie, este o treabă de ceasornicar. Copilul are intestine de pui, se lucrează repede și cu nespusă delicatețe.

— Fără să mă bînuiesc de partizanat, femeile nu sint pretendentele cele mai potrivite pentru finețea execuției?

— Colegii polonezi gîndesc ca și dvs., și la ei aproape numai femeile se ocupă de chirurgia copilului. Echipa noastră este puternic reprezentată și în acest sens: Nina Bratu, Elvira Marin, Mona Trancioveanu, Maria Teianu, Maria Diaconescu, Ana Claudia Mihăilescu, Ștefania Balamat.

— La impresionanta dvs. experiență, vă mai gîtule emoția? Redați copilului dragălașenia chipului său și trăiți transformarea ca pe un fapt obișnuit?

— Emoția face parte din actul operatoriu. Nu sint la un experiment cu un cobai, am pe masă un om și la ușă mă așteaptă, cu sufletul amestecat de speranțe și cîte indoieli, familia.

— Nereușite?

— Chirurgii care operează cînd și cînd au rezultate de sută la sută.

— Cînd și cînd? Se poate și așa?

— Eu socotesc „cînd și cînd” dacă chirurgii dintr-un spital, într-un an, au la activ 600 de operații. La noi în clinică, cu 170 de paturi, am îngrijit 7979 de copii.

— Dintre aceștia, cîți sub bisturiul dvs., deși nu este mai puțin adevărat că șeful secției poartă răspunderea integrală a sărilor de operații?

— Consult peste 8000 de bolnavi într-un an, dintre care operez 1500. Din 1957 mă ocup numai de copii, găsindu-mi drumul propriu. Ca să nu exagerez spun întotdeauna 25 de mii de intervenții, de cînd sint medic, în fond ce contează statistica aproximativă sau realitatea?

— În medie intrați în operații de 5 ori pe zi?

— Se poate și mai mult, crescînd calitatea actului medical. Așa l-am văzut la lucru pe neuitatul meu profesor Hortolomei, Dan Setlacek, asul chirurgiei românești, deși s-a pensionat, e de dimineață pînă seara tot în clinică. Adevărații profesioniști ai medicinei n-au altă viață decît spitalul.

— Operați orice organ?

— În afară de creier și inimă.

— Duminică v-am găsit tot în clinică, în propriul dvs. climat.

— N-am știu că veniți... Programul meu e bestial pentru lenes. Echipa mea știe acest lucru și s-a încadrat perfect. Nu pot lucra decît cu cei devotați profesiei, cu cei care simt și trăiesc suferința altora.

— Invariabil, la 7,30 sînteți la raportul de gardă.

— E monoton să stați de vorbă cu mine. Nu ies dintr-ale mele, am un program fix, pentru unii am chiar idei fixe. Între 9-14 operez. Mîncîc ceva în fugă, mai mult în picioare apoi consult la policlinica din spital pînă se întunecă. La ora contravizitei îl vîd pe copiii operați dimineața. Cîteodată rîmîn în spital peste noapte, cînd ajung acasă, dacă nu mă afund iar în medicină, trec de miezul nopții citind un roman, cum este acum „În numele trandafirului” care încă nu m-a convins că e

o capodoperă. Asta-l existența mea...

— Și n-ați schimba-o cu nimic pe lume?!

— Ce vă trece prin minte! ...Stricta obligație profesională nu a condus niciodată nici la descoperiri științifice, nici la cărți nemuritoare, nici la profesiuni care se contopesc cu abnegația, cu sacrificiul. Cînd am cîteva zile de concediu, citesc, ca un apucat, trei-patru mii de pagini de beletristică, cam asta-i viața mea, repet, nu sint un om interesant, nici amuzant...

— Acum trebuie să vă contrac-

zic!

— Săriți peste...

— Vă reîntîlniți id timp cu foștii pacienți?

— Unii au devenit părinți, chiar și bunici. Vin cu urmașii dacă au nevoie de medic. Îmi scriu de sărbători, cînd am timp răspund și eu. Acum, de cîrînd, l-am operat pe Gheorghită din Săpînța. Nu-l cunoașteți pe Gheorghită? (ris prelung urmat de o scotocire printre fotografiile de pe birou).

— Ce are special acest Gheorghită?

— Înainte sau după operație? Nu putea fi privit, atît era de schilodit. Suferea enorm. Este un băiat foarte sensibil. După operație ne-am găsit în prezența unui flăcău de toată frumusețea. Cred că va ieși ceva de soi din el pentru că-i zbirniile mintea. Mă sună mereu și mă întrebă ce alt copil se simte om și se poate privi în oglindă...

— Oglînzile în clinica dvs. au un rol important, ca la teatru.

— Ne vedem în ele așa cum sintem. Ne vedem și în cele ale sufletului, cîți dintre noi îndrăznesc să se privească...

— „Nu se poate” intră în practica dvs.?

— Unii părinți, disperați, încep să creadă că nu e nimic de făcut. Atunci mă simt ca scos din minți. Imediat operez. Poate că e și o metodă să fii scos din minți, incît să nu fii tentat vreodată să spun „nu se poate” în fața cazurilor care par de nesoluționat.

— Există perfecțiune în chirurgia plastică?

— Sint tot felul de teorii... După mine, perfecțiunea este „Sărutul” lui Brîncuși.

— Duceți, zi de zi, lupta pentru redarea frumuseții chipului fraged, purtați însă o luptă, la fel de dură, și cu boala nimiciitoare.

— Invazia cancerului la copii este fenomenul major al anilor din urmă. Postoperatoriu tratamentul este multimodal, ca și

În ultima vreme, mai multă lume a auzit, dar nu întotdeauna la modul cel mai exact, despre un soi de „algă” sosită din Țara soarelui răsare și care, zice-se, ar prezenta proprietăți curative de excepție. Informații și aprecieri contradictorii, vehiculate pe cale orală, au avut darul de a crea, cum se împlinșe, un veritabil folclor medical. De aceea mai mulți din cei cărora le-au ajuns la ureche zvonuri despre misterioasa practică medicală, au solicitat precizări și redacției noastre.

Pentru a răspunde întrebărilor lor, ne-am adresat, pentru început, biologului Gheorghe Mohan, de la Grădina botanică din București. După invitîndu-l la redacție, am putut constata, dezamăgiți, că interlocutorul nostru nu deține decît un bagaj extrem de modest de informații. Domnia sa nu a putut aduce pînă acum precizări în legătură cu modul în care specia în cauză a ajuns să fie cultivată în țara noastră, recunoscînd, totodată, că nu dispune în acest sens de vreo bibliografie de specialitate și nici cel puțin nu a auzit că, în Japonia, ar exista o asemenea practică fitoterapeutică. În fapt, tocmai aceste fișe albe l-au îndemnat pe cercetătorul Gheorghe Mohan, autor al mai multor lucrări de biologie, să inițieze pe cont propriu o investigație de speciali-

tate și să solicite în acest scop și aportul unor colegi de breaslă. S-a putut stabili, astfel, cu exactitate, că nu e vorba de o algă, ci de o specie de ciupercă inferioară.

Privită la microscop, ciuperca apare sub forma unor celule sferice bogate în vacuole, cu citoplasmă abundentă spre periferie. Ele se înmulțesc în-

și a constatat stabilizarea tensiunii oscilante de care suferea înainte de tratament. Dar existența unei cazuistici semnificative, împiedică formularea unor concluzii. Interlocutorul nostru, el însuși, ține să observe, că, fiind vorba de un produs de fermentație, acesta ar putea influența negativ afecțiunile digestive, aciditatea și

specia poate avea subunități cu efecte nedorite în tratamentele medicale. Dar de ce să nu punem și binele în față? Studiul sistematic ne-ar putea conduce spre descoperirea unei terapii importante, farmacia naturii este inepuizabilă.

Iată însă și o opinie, favorabilă de data aceasta folosirii „cristalelor de Japonia” în sco-

de vitamine B. Procesul de fermentație eliberează bioxid de carbon de aceea lichidul are gustul unei limonade sifonate. Efectele revitalizante sint datorate, desigur, complexului de vitamine, produsul provoacă și o puternică diureză, de aceea poate contribui la eliminarea calculilor renali. Pentru același motiv, este folosit în cura de slăbire. N-am auzit despre acțiunea antitumorală a cristalelor de Japonia sau despre contribuția lor la ameliorarea unor afecțiuni ale ficatului și sistemului nervos, din a lucru e sigur: vitaminele sint de cele mai multe ori un aliat de preț al organismului. Ciuperca nu este nocivă, eu am folosit-o în perioada în care sufeream de un ulcer vechi, dar nu am remarcat efecte nedorite.

Ce concluzie și speranțe se pot desprinde din aceste considerații îndeajuns de contradictorii? Deocamdată, apreciem noi, una singură: faptul că misterioasa ciupercă a intrat în atenția omului de specialitate, ne îndreptățește să anticipăm, că în scurtă vreme, vom dispune de date suficiente pentru înțelegerea și identificarea eventualelor virtuți terapeutice ale cristalelor de Japonia.

LIVIU TIMBUS ■

Ce sint cristalele de Japonia?

tr-adevăr extrem de rapid, așa cum au putut să constate și cei ce le-au cultivat la domiciliu, folosind în acest scop (după o rețetă întocmită de către cine?) apă îmbogățită cu zahăr și stafide. Biologul Mohan nu a putut să ne furnizeze nici date semnificative în legătură cu valoarea tratamentului. Cei care au utilizat siropul de ciupercă, i-au declarat că acesta a demonstrat virtuți curative în tensiunea arterială, în unele afecțiuni renale, hepatice și ale sistemului nervos și că ar avea chiar o acțiune antitumorală. Gheorghe Mohan, a încercat, riscînd, un experiment personal,

colita în mod special. Iată și păreriile altor experți în materie.

„Am auzit de această cultură, ne declară cunoscutul farmacist și creator de medicamente Ovidiu Bojor, și mărturisesc că ea merită toată atenția cercetătorului. Dar tratamentele făcute după rețete neverificate, pot fi periculoase. Cultura trebuie analizată fitochimic, cercetarea trebuie să-i stabilească acțiunea farmacodinamică. Ciupercile pot fi periculoase deoarece sintetizează în funcție de mediul de cultură, substanțe nocive. De asemenea e necesar să fie identificată natura tulpinei, fiindcă

puri medicale. Ea aparține tot unui specialist, cercetătorul dr. Viorel Soran de la Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca: „Ciuperca constituie un complex puternic de vitamine. De aici acțiunea ei benefică. Denumirea de „cristale” e o simplă metaforă, în fapt este vorba de o drojdie ale cărei celule sint dispuse în glomerule cu aspect de cristale. Cei care o cultivă, folosesc medii bogate în glucide din care fac parte și stafidele sau, în lipsa acestora prunele. Ciuperca are proprietatea de a metaboliza zahărul și de a produce în cantitate mare vitamina C și complexul

la adulți. Copilul însă nu beneficiază de aceeași organizare sanitară. Între 1 și 16 ani poate fi operat la noi, dar post-operatoriu tratamentul cu citostatice sau röntgenterapie trebuie să se efectueze obligatoriu în alte unități sanitare. Ar fi nevoie de un Fundeni al copiilor. Spitalul nostru avea până de curând doar două clinici specializate: pediatrie și chirurgie.

— De curind a apărut și a treia, Clinica ORL.

— Deocamdată nu este deschisă, deși din luna noiembrie s-a luat un etaj din spațiul afectat chirurgiei și s-a reparat ORL-ul.

— Secția dvs. nu și găsea deplina justificare?

— Nicidecum, v-am spus că operăm și ce solicitări avem. Vin copii din toată țara.

— Nu simțiți un om comod pentru ceilalți? Sinteți convins că aveți întotdeauna dreptate?

— Sunt condus de cele mai curate gânduri pentru profesiunea noastră. Nu este vorba de orgoliu sau încăpăținare, cum poate se interpreta, dar eu și echipa nu putem face față numeroaselor solicitări. Oricum, înțeleg după puțină liniște, pe care acum n-o am.

— Vă ascult nedumerită pentru că nu mă pricep în organizarea sanitară, dar sigur orice măsură, care are în vedere îmbunătățirea activității, este și trebuie să fie analizată cu competență.

— Vă rog întrebați-mă de mine și de puterea mea de muncă.

Iar o pauză, impusă de ceas. Încep consultațiile la policlinică. Nimic din atmosfera de teamă care-i preludi vizitei la doctor. Părinți și copii intră siguri, plini de speranțe, nu le taie avântul, nici așteptarea, azi sint peste 50, nici glacialitatea primirii de la intrarea în spital, unde, ești interogată ca și cind ai venit să înfăptuiești un lucru interzis. Revederile sint ca-n familie, pentru că-n oglindile sufletului s-au cîntărit reciproc doctorul și micul pacient. Mamele vin cu copii și cu jucării.

Sint palide, fără respirație, verdictul medicului le redă culorile în obraji. Ziua operației este primită ca un dar. Printre Aurica Pantelici, Ana Melescanu, Alexandru Ruse, Florin Marian Marius, Ramona Buduleanu, cu tata, mama, bunica și alte rude pe la uși, Erdian M., de cinci ani, e singur. A fost adus cu salvarea de la Spitalul de pediatrie din Constanța cu câteva rinduri pentru doctorul Pesamosca, deși diagnosticul nu lasă loc la nici o nădejde, cancer cu metastaze la creier, stomac, plămîni. Copilul, învelit într-o cuvertură, este purtat în brațe de un străin, șoferul salvării care este profund îngrijorat de viața acestui copil. Părinții stau acasă. Nu-mi vine să cred! Ce mamă are acest băiețuș, cu culoarea caracteristică necruțătoare boli.

— Nu-i operabil! Cum l-a lăsat familia să ajungă în acest stadiu ireversibil!

O bucată de copil, în pragul morții, e orfan... cu părinți tineri, în viață. Alexandru Pesamosca devine dintr-o dată un om obosit, nu pentru că este în picioare de la 4 dimineața operînd și dînd consultații ci, pentru că se întilnește încă o dată cu limitele cunoașterii și cu uscăciunea din sufletul unor necunoscuți, care și-au asumat nobila răspundere de a fi părinți.

Erdian este înconjurat cu multă iubire de oameni, dar... — Obiectivul oncologie pentru copii este fundamental deosebit de cel al adulților. La 60—70 de ani un beneficiu de cîțiva ani, pentru vîrsta a treia, reprezintă un rezultat egal cu vindecarea. La un copil, care are doar cîteva zile și toată viața în față, vindecarea trebuie să fie chiar definitivă. Depistarea precoce duce la o vindecare în proporție de 60—80 la sută. Pentru cancerul rinichilor, dacă copilul este operat în primele 10—15 zile de viață, nu mai este nevoie de citostatice sau de röntgenterapie.

— Și vindecarea?

— Sută la sută.

— Vă cunosc părerea, chirurgul trebuie să scrie numai din experiența lui. Aveți perfectă dreptate, altfel ce sens mai are o carte în plus? Cartea celor 35 de ani trăiți numai în sălile de operații e gata?

— Lucrez la ea, o las, o revăd, șterg, adaug, pentru că trebuie să aibă și stil, nu numai conținut științific. Se vede de la distanță cine scrie din cărți și cine din duetul neîncetat cu moartea. E vătămător, chiar și pentru hirtie, această translație dintr-un manual într-altul.

— Mai ales pentru reputație, nu?

— Unii așa și-o fac! Scheurmann a scris o singură carte despre bolile coloanei vertebrale, dar numai după ce a disecat 10 000 de coloane. Pînă azi nu se mai poate adăuga nimic nou.

— După ce ați obosit operînd o viață, o să vă odihniți scriînd?

— Sper, dacă o să am liniște? Acum nu o am...

— Operați și peste vîrsta de 16 ani?

— Facultatea de medicină îmi dă tot dreptul, dar unii colegi, cînd n-au de ce să se mai lege, mă „judecă“, c-am operat și un copil de 17 ani.

— Tovarășe Pesamosca, pacienții dvs., după ce-i supuneți la chinurile care nu se uită, vă întilnesc cu teamă sau vă îmbrățișează ca pe un părinte?

— Ei îmi spun profesore, am obținut de la ei calificativul suprem pe care nu-l am la I.M.F. unde pînă la 58 de ani sint doar șef de lucrări, iar în schemă medic primar gradul III. Copiii îmi sar în brațe, ca și nepoții mei. Operez cu milă, dacă termenii nu se resping. În sufletul meu plîng pentru fiecare faptură, care la o zi sau mai tîrziu, trebuie să facă cunoștință cu spitalul. Dar, ca și ei, mă privesc în oglindă cînd trec pe culoare...

— Chipul lor se răsfrînge pe chipul dvs. Vă mulțumesc pentru tot și, dacă este posibil, proiectați-mi încă odată filmul cu „feții frumoși“, creația unui om, doctorul Alexandru Pesamosca și a minunatei sale echipe.

CARMEN DUMITRESCU

Sticla, o istorie desuetă?

Există lucruri care au prins rădăcini atît de adînci în universul nostru de viață, care nu căpătat atît de mult lustrul obișnuinței, incît nu mai așteptăm nimic spectaculos de la ele considerîndu-le turnate definitiv în tiparele folosințelor tradiționale. Bunăoară, sticla! Privirea trece prin ea indiferentă, dar, din păcate, nu numai ea, ci și interesul nostru care o clasează deja în categoria banalului. Mai reținem, poate, imaginea romantică a sticlarului suflînd nu numai cu plămîni ci și cu inima în acel mic buciur la capătul căruia din transparența ca a unui vis a balonului de sticlă prind viața veritabile opere de artă.

Ne-am convins însă în timpul vizitei la Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Industria Sticlei și Ceramicii Fine că această lume a făcut pași importanți spre domenii noi, de înaltă cotă științifică. Astfel, realizarea sticlei laser este realmente o tehnologie de top.

Și iată, că, un colectiv de specialiști în frunte cu directorul Septimiu Barna a pus la punct procedeul de obținere a unui astfel de produs pretentios. „Această sticlă reprezintă un material avînd calități optice excepționale, dopată cu oxizi de pămînturi rare și, care iluminată de o sursă adecvată (flash) emite fascicule laser. Ea este mediul activ al instalațiilor laser-solid folosite în tehnice avansate“, explică directorul care ani de zile a făcut naveta între treburile institutului și laboratorul unde căuta să amestece cit mai multe idei, calcule, rețete în masa grăunțelor de nisip topite pentru a le face să scinteieze în mînușchii de raze miraculoase și la modă. La această nouă lecție, cercetătorii români nu numai că au răspuns prezent, dar au și trecut cu notă bună un examen pe care nu l-au absolvit mulți în lume.

Și fiindcă s-a amintit de sticla optică, trebuie arătat că producerea ei reprezintă o altă probă de foc, și la propriu și la figurat, a acestei industrii. Calitatea ei este necesar să atingă perfecțiunea pentru a face față utilizării la microscopie, aparatură optice și de proiectie, lentile etc. Nici o neomogenitate, nici o incluziune gazoasă transparentă aproape de a eterului, tensiuni interne, indici de refracție și absorbție a luminii cu precizie la a treia zecimală, cam acesta este severul ei certificat de calitate. Ei bine, doctor Tiberiu-Popescu Negreanu împreună cu inginerii Mircea Mateescu, Alexandru Păvălău, Adriana Diaconu au definitivat zeci de rețete originale pentru diferite tipuri de sticle optice pe care le și fabrică în halele de microproducție. Institutul este singurul producător din țară de sticlă optică care de altfel stă cu fruntea sus în fața produselor firmelor de renume din R.D.G., U.R.S.S., Japonia. Sticla de limpezimea

bobiței de rouă ce o avem în față închide în ea ani de căutări pentru cea mai potrivită formulă și cel mai adecvat flux tehnologic, sute de încercări în care se mai modifică un procent sau un grad de temperatură. A împrumutat ceva din claritatea gândului și puritatea sudorii distilate de muncă. „Acum avem programe pe calculator ce indică compoziția optimă a amestecului de oxizi, — ne spune Tiberiu Popescu-Negreanu. Precizia sub un gram a cantităților, omogenizarea perfectă, recoacerea timp de cîteva săptămîni în cuptoare speciale conduse de computer ca scăderea temperaturii să nu fie mai rapidă de 0,1—1 grad pe oră sint parametri stricți, care dacă nu se respectă, șarja devine un rebut. De la idee la cel mai mic utilaj, totul poartă marca românească.“

În halele institutului nu știi ce să admiri mai întîi: finețea homeopatică a alcătuirii cocktailului de componente, „baletul“ utilajelor turnînd lava incandescentă în matrite, sau oamenii în costume de cosmonaut rezistînd vecinătății celor peste 1500 de grade. Fiecare șarjă este dădăcită 3 zile non-stop de cercetătorii deveniți și oameni de producție. Într-o noapte, inginerul Mircea Mateescu a constatat că un ger ascuțit ca o bălonetă înghețase apa de răcire a agitatorului. În 30 de secunde topitura ar fi fost compromisă. În timp ce unii încălzeau cu aparatul de sudură conducta transformată în țurture, alții au făcut rapid un racord ad-hoc la boiler, iar cîțiva au lucrat toată noaptea la minus 20 de grade pentru remedierea defectului. În jurnal erau notate doar cîteva cuvinte: „Circuit blocat de gheață. Avarie rezolvată. Șarja a corespuns baremurilor de calitate.“

Maturitatea științifică dobindită a împins lucrurile înainte. Produc material optic trebuie să te lansezi și în fibrele de sticlă. Ceea ce Paul Catrinu și colectivul lui au și făcut. Din cubul cu latura de 10 mm în greutate de 2,5 grame ce ni se arată se trag 1300 km de fir de sticlă de un micron, care nu mai

e casant, ci elastic. Mai mult decît distanța de la Constanța la Satu-Mare. „De la fibrele grosiere pentru vată s-a trecut la cele de 15 microni utilizate la izolațiile hidrofuge, apoi la cele între 5—15 microni pentru armarea maselor plastice, ca acum să creștem producerea unor microfibre de sub un micron pentru țesăturile filtrelor din centralele nucleare, microelectronică, medicină. Acestea atît de fine, incît nu le mai putem analiza cu microscopul obișnuit, fiind obligați să apelăm la unul electronic. Am parcurs aceste etape în doar 3 ani, sintem competițivi și singurii fabricanți din țară.“

Muncă iscoditoare în lumea aparent definitiv explorată a sticlei. Alte noutăți ale bătrînei sticle la institutul din bulevardul Ion Șulea: filtre ce transformă caracteristicile luminii artificiale în cele ale luminii naturale (cum s-ar zice se transferă soarele în locul becului din lampa chirurgicală), filtre ce rețin căldura oricărei surse luminoase, microbule sub 1 mm pentru sablări, măcinări de coloranți pentru panourile reflectorizante rutiere etc. La filiala din Ploiești s-au pus la punct tehnologii pentru fabricarea sticlei spongioase, ca un burete, excelent izolator termic, acustic, hidro, iar la cea din Cluj-Napoca procede de obținere a porțelanurilor neconvenționale și biologice pentru implanturi osoase. Și liniile clasice de fabricație au fost puse sub lupa modernizării. Șeful atelierului de proiectare, inginerul Cornel Popa, cel care n-are liniște pînă nu găsește o soluție nouă mai eficientă, mai economică, a analizat împreună cu cei din colectiv fiecare utilaj din schemele tehnologice, fiecare fază, și a adus modificări care au întinerit și îmbunătățit instalațiile. Cuptorul de topit sticlă, cu geometria, izolația și sistemul de ardere schimbate, duind cu randament crescut, dar și cu o economie de combustibil de 800 tone pe an, iar instalația automată de lăcuire a oglinzilor, concepută de el, dublează productivitatea și micșorează noxele.

Mai este sticla o istorie desuetă?

FLORIN CONDURĂTEANU

Fotografie de VICTOR RADULESCU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Din istoria tiparului

După cum se știe, meritul inventării, în 1440, a tiparului european, cu litere mobile turnate în plumb, revine tipografului german Johannes Gutenberg, care termină în 1455 imprimarea primei sale cărți fundamentale. Odată cu aceasta, în cultură începe o nouă eră.

Ca istoric al științei noastre, pot spune, străin de orice exagerare, că și în acest domeniu al civilizației umane, fii ai acestor meleaguri s-au aflat în avangardă, în primele rinduri, ale promovării și perfecționării meșteșugului tiparului. Desigur, cîteva nume, Macarie, Corest, Antim Ivireanul, sint „pe buzele tuturor“ și meritul lor de cărturari luminați este incontestabil.

Să-l amintim de pildă și pe Martinus Burcensis (secolul XV) de obșirie din Codlea, om de mare cultură, care a dobîndit prima instrucțiune în Transilvania, al cărui nume este menționat încă din 1484 în *Breviarium Olumuncense*. A fost unul dintre primii tipografi europeni, rezolvînd cu succes probleme tehnice și artistice di-

ficile ale noului meșteșug. A lucrat alături de Andreas de Corona, în tipografia celebră a acestuia din Veneția, iar în 1488 a tipărit, tot împreună cu el, o lucrare fundamentală, de răsănet european, apărută la Brno.

O altă figură interesantă este aceea a lui Iacobus Luelius, din veacul următor. A urmat studii secundare la Brașov, apoi filozofia, arta și teologia la cunoscuta Universitate din Wittenberg. Măiestria sa s-a manifestat mai ales în domeniul gravurii. Pentru tipografia „Hel-tai“ din Cluj a executat clișee și inițiale de mare acuratețe.

Și n-ar trebui să uităm că, încă din veacul inventării tiparului, Toma Transilvaneanul, din Sibiu, organizează tipografii și tipărește cărți, prin 1472—1473, la Mantova, în Italia, Ioan Francisc, din Brașov, la Modena, Bernard Scuiul, la Neapole. O interesantă personalitate, de cultură enciclopedică, a fost ilustrul umanist Johannes Honterus (1498—1549), din Brașov, fiul unui tăbăcar sas. A organizat la Brașov una dintre

cele mai perfecționate tipografii din țările române, publicînd cărți în latină, greacă și germană, de largă circulație europeană, unele scrise chiar de el. Întocmind în 1532 harta Transilvaniei (numind-o semnificativ a „Daciei vechi“) consenmează importante precizări geografico-istorice, întinînd și unitatea națională a românilor.

Treptat se organizează la noi, tipografiile tot mai bine înzestrate la Alba Iulia, Sibiu, Orăștie, Govora, Buzău, Iași, Tirgoviste, Snagov etc. cu litere special confecționate ca să tipărească în mai multe limbi.

Cînd s-a tipărit însă prima carte în limba română și cine a fost tipograful căruia îi revine acest merit? Este vorba de Catehismul Itezan, care a apărut la Sibiu la 15 iulie 1544. Tipograful care a dat-o la iveală a fost Filip Moldoveanu (secolul XVI), originar din Moldova, numit în documente și Philippus Pictor. Scrib și traducător pentru corespondența românească a Magistratului sibian, xilograf și diplomat, însărcinat să țină legătura cu Țara Românească, el a organizat la Sibiu o tipografie cu litere chirilice. După volumul amintit, a mai tipărit aci un *Tetraevangelh slavon-român* (ediție bilingvă). El „are meritul de a fi creat la Sibiu și Rășinari și,

mai mult decît atît, de a fi creat la nordul Carpaților, un climat propice dezvoltării culturii noastre naționale.“ (Dan Simonescu, Gh. Buluță).

Firește, nu trebuie omis faptul că datorită teascului de tipar adus de domnitorul muntean Radu cel Mare la începutul veacului XVI, călugărul sîrb Macarie a tipărit la noi cele dintîi cărți, în slavonă, începînd cu un *Liturghier* (1508). Între 1556 și 1583, diaconul Corest (secolul XVI), născut probabil la Tirgoviste a tipărit 36 de cărți în română și slavonă, începînd cu un *Octoih* din 1556, dovedindu-se și un gravor strălucit. A adaptat tiparului fronsispicii, inițiale și alte ornamente, care continuă și dezvoltă tradiția manuscriselor românești. „Desena și tăia singur în ponsoane litere mari, drepte, frumoase, egalînd în această privință pe meșterii tipografi venețieni“ (D. Simonescu). Tudor diacon și Mănăila s-au numărat printre discipolii săi, care i-au dus meșteșugul și arta mai departe.

Cît despre Antim Ivireanul (1650—1716), adus la București din robia turcească de Constantin Brîncoveanu, ilustru cărturar enciclopedist, el a înființat tipografia la Snagov și Rîmnic (1694 și 1705); a practicat meșteșugul tiparului într-o tehnică rafinată și cu mult

talent artistic, fiind și un maestru al xilografiei. A tipărit mai ales cărți în limbile română și greacă, dar totodată, utilizînd litere turnate de el, a tipărit la Snagov prima carte arabă (1701), moment important al redescoperirii culturale arabe. Un elev a său, „cel mai bun ucenic tipograf al lui Antim Ivireanul“ (Dan Dumitrescu), Mihail Ștefan, a înființat la Tbilisi prima tipografie gruzină (1709), adaptînd cu ăseșintă tiparul scrierii respective. A tipărit acizece cărți, pe care e imprimat: „de mina lui Mihail Ștefanecvili, din Ungrovlahia“, utilizînd cu pricepere multisekularele tradiții de ornamentare ale manuscriselor gruzine: ulterior, și-a continuat opera culturală în Olanda.

Dintr-o epocă mai apropiată de noi, să amintim în încheiere pe un pionier aproape uitat al tiparului modern din România, cărturarul poliglot Gheorghe Filip (1835—1952) despre care Nicolae Iorga scria că, în calitate de tipograf și editor, „cheltuiește întreg sufletul lui de artist înăscut.“ A inovat în ce privește introducerea culorilor (a tricromiei) în artele grafice, cleiurile pentru valțurile tipografice, tehnica de paginatie etc.

I. M. ȘTEFAN

O privire în calendarul modei

Stăpinul și interpretul bibliotecilor lumii — calculatorul

Ori de cite ori pătrund într-un loc unde se „face” modă, ori se „merge în pas cu moda”, îmi vine în minte eseul lui Roland Barthes, filosoful francez, despre acest „sentiment violent al timpului”. Croitoria de lux a fost împinsă, încă de la începutul deceniului trecut, alături de biotehnologii, informatică, aparatură medicală, telecomunicații, energie atomică, explorările oceanice, între industriile de inteligență, mici consumatoare de materii prime și energie, dar cu mare conținut de creativitate și calificare a forței de muncă.

Ori de cite ori pătrund într-o întreprindere românească de țesături, confecții, tricotațe, încălțăminte, pielărie, și aflu că proporția producției pentru export se ridică la cote tot mai înalte, știu că nu și-a cucerit ușor acest loc și că a fost cucerit prin capacitatea de a oferi lucruri „în modă”, acel „nou în-căpătinat” perpetuu, cu alte cuvinte prin capacitatea de a se alinia tendințelor mondiale. Sigur, fiecare își are „creierul” ei, atelierul propriu de creație, dar în spatele lor, cu rol de avangardă există institutul nostru de modă, numit Centrul de estetică a produselor industriei ușoare, pe scurt — CEPIU.

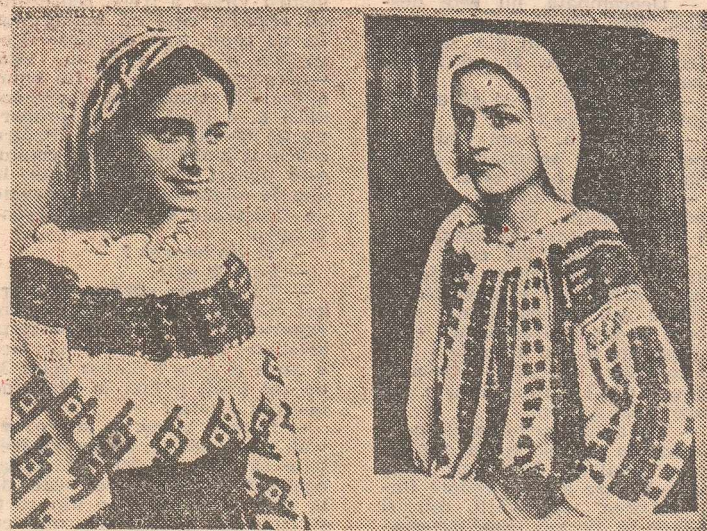
La sfârșit sau la început de an, îmi place să deschid ușile acestui veritabil laborator, căutând, ca într-o cutie cu surprize, noutățile pentru care se lucrează intens, cu nervii și antenele întinse, un an întreg. Să-mi arunc ochii pe „Calendarul modei internaționale”, un grafic informațional riguros și exact întocmit, pe țări și mari firme — centrul are, se subînțelege, colaborări și relații de schimb cu birouri de stil, centre și institute de modă din numeroase țări, primește și trimite cataloage,

reviste, pliante, articole, publicații de specialitate ori din activitatea promoțională, adică de promovare a creației și produselor din domeniu la export —, căutând locul României în cadrul acestuia. Avem un loc bun, destul de bun, și „se poate mai bun”, cum precizează cu un ales spirit competitiv, directoarea centrului, ing. Angela Petrea. Acest Calendar este reprodus și afișat — deci, cu un rol psihologic mar-

cant —, în câteva încăperi, unde se întâlnesc pentru dezbatere și analize profesionale creatorii, designerii, inginerii de specialitate, economiștii, psihologii, analiștii-documentariști, toți lucrătorii institutului. Și e firesc să-și fixeze în fiecare zi ochii pe cotele de la „bursa modei” vestimentare, cu o paletă tot mai complexă și mai complicată, ca și pe cele de la „bursa modei” pentru textilele de ambient, textilele pentru decorația de interior, și ele în ultimele decenii tot mai mult în alertă.

Deci, precum am mai scris și altădată, una din activitățile de bază ale CEPIU este tocmai de a elabora și difuza întreprinderilor industriei ușoare tendințele de creație și orientare a modei în context internațional, pentru a asigura competitivitatea produselor noastre pe piețele lumii, unde se dă o acerbă concurență. Totodată, propunem tendințele proprii, prin studii de valorificare și integrare în tendințele mondiale a tradițiilor și elementelor specifice din folclorul național.

Am în față paleta de culori pentru sezonul toamnă-iarnă 1988—1989 (se știe că, în modă, creația lucrează cu un avans de cel puțin un an), vizionez o paradă cu modele în linia și croiala primăverii-verii 1988, o alta cu o ingenioasă și inteligentă integrare în intimitatea modei vestimentare actuale, într-o sinteză de mare frumusețe și originalitate, a costumului femeiesc și bărbătesc din două zone folclorice românești (Vrancea și Buzău), modele pe care mie le descifrează responsabilă acestei teme de cercetare, artista plastică Florentina Panteli-

Cită actualitate poate să conserve tradiția! Să examinăm ia de Vrancea și să privim croiul modei actuale. Umerii largi, marcați prin decor, decorul în stilul „medieval”

mon. Am în față cataloage cu desene de contexturi și imprimări urmind aceeași idee majoră a racordării la fluxul internațional, la „spațiul universal” al modei de azi, care cuprinde, care pornește, în primul rând, de la materiile prime și unde imaginația este debordantă. Iată, în tendințele „la zi” se impun stilul „foto-cinema”, „moda spațială”, stilul „artei extrem orientale”, în special, al celei chineze vechi, genul „medieval-monacal”... care impun țesături cu finisaje sofisticate, cu efecte de suprafață, cu luciri metalice ori de

peliculă de celuloză, satinată, jaquarduri „tapiserie”, imitații de piele, de antilopă, „Alcantara” etc., etc., ceea ce solicită enorm gindirea și ritmul de muncă al inginerilor, al fabricilor în totalitate. Ori, fără informare și documentare nu se poate!

Ori, tocmai aceasta mi se pare a fi noutatea absolută din actualul sezon la CEPIU. Și anume, realizarea unei cercetări, finalizarea unei munci de cîteva ani, depusă de un mare colectiv interdisciplinar, deci și prin aportul altor institute și al unor catedre universitare din Capitală, pentru implementarea pe calculator a sistemului de informare-documentare din ramura industriei ușoare. Cu aportul nemijlocit al conducerii Ministerului Industriei Ușoare. Este o premieră națională, este, deocamdată, primul de acest fel la nivelul unei ramuri industriale, gândit și realizat integral în țară. (Literatura economico-socială mondială apreciază tot mai frecvent informația drept resursă, bun de larg consum, cu valoare socială, economică, politică). Cum îmi spune analista-documentaristă Iuliana Constantinescu, o împătimită a acestui program, căruia se dedică de cîteva ani, „să fii competitiv nu se poate fără informare iar o informare de calitate, rapidă și temeinică nu se mai poate în lumea de azi, a exploziei informaționale, cu metodele și sistemele străbunicii bibliotecii. Prin introducerea tehnicii de calcul, creatorul, inginerul, maestrul, tehnicianul, muncitorul textilist pot să intre cu cea mai mare viteză în posesia cunoștințelor de care are nevoie, să valorifice în producție cit mai prompt cuceririle științifice și tehnice din sectorul lui de activitate.

Deci, moda informației stăpânește moda lumii.

Linia vedetă a sezonului viitor — construcțiile fusiforme urmind statura de amforă a trupului feminin. Pentru bărbați — un clasic împăcat cu stilul sport

Fotoreportaj de
CICI IORDACHE-ADAM
și ELENA GHERA

Mă aflu pe refugiu unei stații de tramvai. Stație mare, pentru patru linii ce leagă cîteva artere principale ale orașului, una din ele ducind pînă la marea poartă a Bucureștiului — Gara de Nord. Ca de obicei dimineața, lume multă. Așteptînd și privind în jur, mi-a atras atenția figura unui tânăr. Să fi avut 24—26 de ani. Fuma nervos, scoțînd atîta fum pe nas și gură, încît dexteritatea lui m-a uimit: Trăgea așa de des și cu atîta nesăț din țigară, încît eu, ca nefumător, mă întrebam ce dulceță găsea el într-o țigară pe care mulți o socotesc „cui pentru eternitate”.

Curiozitatea m-a făcut să mă apropiu și mai mult de acest pasionat fumător. Atunci am sesizat că alături de el se afla o bătrînă îmbrăcată în culori închise care îl privea atentă. Pe cap avea chiar o năframă neagră. Pe față i se citea și tris-

tețea și oboseala. Poate de la ce l se întimplase nu de mult, poate de la faptul că trebuia să plece de acasă dis-de-dimineață, ducînd și atîtea bagaje cu ea: în dreapta avea un geamantan, iar în stînga o sacosă mare, încărcată dolidora. Poșeta o ținea strîns, cînd sub un braț, cînd sub altul. A pus cuiva o întrebare și am înțeles că merge la gară.

Sosește tramvaiul. Lumea, grăbită și precipitată, se pregătește să se urce. Tânărul, fumător pasionat, mai trage repede, pe nerăsuflăte, de 2—3 ori din țigară, o aruncă fără să se uite unde și, cu toată forța pe care o are în mîini, coate și picioare, își face loc și se urcă în tramvai. A fost printre primii. Bătrînica, ajutată de o tînră, reușește să ajungă și ea în tramvai. Cu atîtea bagaje nu i-a fost deloc ușor, ușa închizîndu-se cu greu în spatele ei.

Tramvaiul își continuă drumul. Bătrînă își caută loc pentru bagaje, nu vrea să încurce lumea. Încet, încet, ajutată de călători, reușește să ajungă pe la mijlocul vagonului. Lîngă dînsa, tînrul cu multă forță, care nu numai că nu-i face loc și n-o

Lecție deschisă

ajută cu nimic, ci-l chiar aruncă vorbe: „Ce tot te agiți atît și nu-ți găsești loc?”, îl spune el pe un ton de reproș.

După cîteva stații se eliberează un loc. Tînrul se aruncă și se așază pe scaun, fără să se mai uite în dreapta sau în

stînga. Cîneva vede gestul și, pe un ton care se vrea a fi și blînd și binevoitor, îl roagă să se ridice și să dea locul bătrînei. Se pare că tînrul n-a auzit nimic, el continuă să se uite pe fereastră. Bătut ușor pe umăr, întoarce capul și spune că a auzit, dar cere să fie lăsat în pace că el nu se scoală. Intervin alți călători. Dar degeaba. Cîteva voci cer celui fără obraz să se ridice de pe scaun și să cedeze locul unei femei vîrstnice.

— Să stea acasă, dacă-l bătrînă, a replicat obraznicul.

Stupoarea a cuprins întregul tramvai. Oamenii protestau și condamnau purtarea celui care, dînd dovadă de totală nepăsare și ignorînd cu desăvîrșire ce se spunea la dreapta lui, continua să stea nemișcat pe scaun și să privească strada. Și într-o clipă de liniște se auzi vocea bătrînei:

— Vă rog să-l lăsați în pace. N-aveți cui vorbi. Eu îl cunosc de la șase ani. E Rizu Gheorghe, colegii îi spuneau Ghiță. I-am fost învățătoare patru ani de zile și m-am străduit să-l învăț carte. Și nu numai carte. Așa a fost mereu, vîd că nu s-a schimbat.

Rizu Gheorghe a auzit spusese bătrînei. A întors capul și s-a uitat atent la chipul ei. A clipit de cîteva ori, precipitat, dovedind că în mîntea lui ceva a început să prindă contur. A roșit. A vrut să spună ceva, dar n-a putut, s-a bilbiit. S-a ridicat și, fără să spună ceva sau să mai privească la cineva, a coborît la prima stație. Își recunoscuse învățătoarea.

Și m-am gîndit atunci, mă gîndesc și-acum, cit de usturătoare e blîndețea!

VASILE DUMITRU

În fiecare dimineață, omul se scoală la ora patru fără un sfert, buimac după un somn cirpit. Nevasta se scoală și ea, îi aranjează roșul pentru toată ziua și el se înhamă apoi la un drum de peste cinci kilometri, pe jos, până la halta Bănești. Prinde cursa de Suceava, moșie cind pe un picior, cind pe altul, fiindcă nici nu fumează, nici nu bea, și ajunge la destinație la 5 și 20. Mai doarme în gară pînă se deschide întreprinderea, unde este șofer, și la șapte, șapte jumătate se urcă pe mașină și pleacă în cursă. După amiază, dacă mai prinde trenul înapoi, ajunge acasă la 9 seara. Dacă nu, doarme în mașină.

Omul nostru face naveta de douăzeci de ani, ani ce reprezintă jumătatea din vîrstă sa. Are zece copii, doi îi sînt mari, la casele lor, ceilalți îi are în jur.

Se numește Petru Aghiorghiesei și este șofer la I.A.S. Suceava, unde a venit, prin transfer, în urmă cu trei ani, tot de la o întreprindere din municipiu, I.U.P.S. Cu totul, bătută pe muchie, douăzeci de ani de navetă. Că naveta numai bine nu face, este o chestiune evidentă, dar de ordin general. Pe Aghiorghiesei însă naveta l-a îmbolnăvit grav. Și atunci, ca orice cap de familie cu o sumedenie de responsabilități, s-a gîndit să se așeze. Iată ce ne scrie: „În urma bolii pe care am suferit-o, nu mai sînt în stare să fac navetă, nici prin C.F.R., nici cu auto. Întreprinderea unde lucrez nu dispune de fond locativ pentru a-mi da locuință mie și familiei, opt copii plus nevastă și soacra. Am căutat și am găsit o casă pe care să o cumpăr, după posibilitățile mele, în cartierul Ițcani din Suceava, str...”

În acel moment, cînd totul trebuia să se încheie sau nu cu un act de vânzare-cumpărare, destinatarul scrisorii a avut parte, cum nu-ți dorești nici în visele cele mai urite, și de una și de alta. Mai exact, cînd a avut contractul în mină, cînd nu l-a avut, aflîndu-se azi pradă unei perplexități care nu-l ajută nicidecum să-și rezolve problema.

Să încercăm să limpezim puțin lucrurile, pentru că, veți vedea, uimirea din care nu-și mai

revine Petru Aghiorghiesei are o cauză ușor de depistat.

Așadar, P.A. se adresează consiliului popular al municipiului Suceava, secției de sistematizare, cu o cerere de aprobare pentru cumpărarea imobilului găsit, dar i se răspunde că n-ar fi nimic de făcut, că n-are buletin de oraș, că soția lucrează la C.A.P. etc. Dacă totul s-ar fi terminat aici, P.A. se alegea doar cu o supărare care, probabil, pînă azi, îi trecea. Dar omul, convins că argumentele sale merită să fie luate în seamă (navetă de atîția ani la întreprinderi din municipiu, foarte bunele aprecieri de care se bucură la I.A.S. — unitate care, prin conducerea sa, prin organizația de partid, este alături de el, sprijinindu-l și intervenind în acest sens, P.A. fiind un foarte bun meseriaș și de o disciplină ireproșabilă — boala, precum și

tatea aprobărilor noastre și ne-a scris pe toate actele ANULAT.”

Am trimis memoriul respectiv, spre o corectă soluționare a problemei, Consiliului popular al județului Suceava, și am avut surpriza unui răspuns care n-avea nici o legătură cu acela primit de P.A. la municipiu. Redăm din acest răspuns: „...soția sa (a lui Petru Aghiorghiesei, n.n.) este membră cooperatoră iar petentul, împreună cu familia sa (11 persoane, n.n.) locuiește în casă proprietate personală cu 4 camere și anexe gospodărești, situată în satul Bănești, comuna Fintinele, la o distanță sub 30 km față de municipiul Suceava. Întrucît nu întrunește condițiile legale pentru a se stabili cu domiciliul în municipiul Suceava, Comitetul executiv al consiliului popular al municipiului nu a aprobat emiterea autorizației de înstrăinare...”

alte că P.A. are o casă proprietate personală în Fintinele și că imobilul pe care urma să-l dobîndească prin cumpărare se preconiza să capete o altă destinație, deși nu există nici măcar o singură dovadă că lucrurile urmau să se petreacă astfel n.n.

Iată acum și părerea tovarăsei Viorica Duceac, secretara consiliului popular al municipiului: „Petru Aghiorghiesei este încadrat de puțină vreme la I.A.S., încăleindu-se o poziție a secretariatului comitetului municipal. Cunoșc bine problema, fiindcă m-am ocupat îndeaproape de ea. Deci I.A.S. nu ne-a cerut aprobarea. Casa proprietate personală, din Fintinele, a înstrăinat-o fiicei lui fără forme legale, trecînd-o doar prin registrul agricol pe bază de declarație. Nu îndeplinea nici condiția ca ambii soți să fie calificați și să lucreze în-

tuația lui P.A. Cit despre distanța dintre domiciliul actual al familiei, Aghiorghiesei și municipiul Suceava ea nu poate fi luată în calcul decît în condițiile Decretului Consiliului de Stat nr. 68 din 1976, care reglementează cazurile de schimbare a domiciliului din alte localități în orașe declarate, potrivit legii, orașe mari. Și, potrivit H.C.M. nr. 860 din 1973, municipiul Suceava nu se numără printre acestea. (În trecut fie zis, distanța dintre domiciliul lui P.A., din Fintinele, și Suceava, socotind școlărește kilometri pe calea ferată și cei parcurși pe jos, măsoară mai mult de 30 km. Pe șosea, după aprecierile sectorului transporturi al I.A.S., se apropie de 40).

Este drept că, în vederea folosirii raționale a forței de muncă, în temeiul art. 15 din Decretul nr. 68 din 1976, consiliile populare județene pot limita numărul de persoane care cer să-și schimbe domiciliul, intrînd în municipiu. Dar, să fim atenți, P. A., avînd serviciu de 20 de ani în Suceava, nu a solicitat loc de muncă nici pentru el, nici pentru soție, care, mamă eroină fiind, are o răspundere deosebită în creșterea și educarea copiilor. În privința casei de la Fintinele, P. A., ca orice părinte care vrea să-și vadă toți copiii la locul lor, i-a dat-o fetei mai mari. Oricum, imobilul pe care vroia să-l cumpere, așa necăjit cum este, are 9 camere și 11 persoane se descurcă mai bine în el decît 12 în 4 camere. Așadar, biroul permanent a gîndit bine și a aplicat corect legea cînd a dat aprobările amintite, iar justificările invocate ulterior nu pot înlocui reglementările în vigoare.

Iată motivul pentru care, stăruind asupra acestui caz, ne exprimăm convingerea că forurile județene vor interveni imediat, în temeiul legilor, pentru ca un om de o exemplară hărnicie să intre în posesia a ceea ce și-a dorit, a ceea ce merită cu prisosință — o casă plătită prin truda de fiecare zi — astfel ca, împreună cu aceste foruri să avem bucuria să-i urăm cit mai grabnic lui Petru Aghiorghiesei și numeroasei sale familii s-o stăpînească sănătoși.

RAZVAN BARBULESCU ■

Justificările nu țin locul legii

faptul că are opt copii acasă, care, oricît s-ar crește unul pe altul, în primul rînd au nevoie de mamă), le expune, într-o audiență, vicepreședintelui consiliului popular, ele sînt discutate mai departe în biroul permanent al comitetului executiv al consiliului popular și în temeiul lor și al legilor i se aprobă intrarea definitivă în municipiu. Se împrumută cum poate de bani și, avînd deplina încredere în decizia amintită, îi înaintează celui ce vinde un important aconto. Ce se mai întîmplă de aici încolo citim în scrisoarea adresată revistei. „În luna februarie 1987, cu aprobarea de mutație definitivă în Suceava, împreună cu vânzătoarea imobilului, ne-am prezentat la consiliul popular și ni s-a eliberat autorizația de vânzare. Cu toate actele întocmite, am ajuns la notarul șef care, după verificare, ne-a spus că sînt în regulă, dar că mai avem nevoie de o viză de la consiliu, camera 45. Aici, după ce ne-a verificat actele, tovarășa secretară a consiliului ne-a comunicat că dumneaei se îndoiește de valabili-

Așadar, nici un singur cuvînt despre aprobarea de intrare în municipiu pe care a dat-o același consiliu popular (nr. 14181 din 16 ianuarie — 1987) și nici despre anularea ei, deși nu pricepem cum dispoziția unui funcționar poate prevala asupra hotărîrii unui organ investit cu atribuții întărite de lege.

Ajunși la Suceava, pentru a pricepe cit de cit ceva, la consiliul popular ni s-au arătat două referate care se străduiau să lămurească situația dar, mai ales, să justifice măsurile contradictorii: dacă s-a dat aprobarea, de ce s-a dat și, dacă s-a dat, de ce s-a luat. Primul referat (nr. 685 din 11 iunie 1986) afirmă, în esență, că stabilirea lui P.A. în Suceava nu este posibilă, deoarece nu sînt întrunite niște condiții impuse de lege (fiind invocate prevederile legilor 4 și 5 din 1973) și existînd posibilități de navetă; al doilea referat (nr. 59, din 3 martie 1987), un răspuns dat celui ce vindea imobilul, oferă detalii în plus, precum și justificări pe care nici una dintre legile noastre nu le ia în seamă. Se mai spune aici, printre

tr-o unitate din Suceava. Cazul s-a pus în pripă în biroul permanent, fără să se deschidă o cercetare. Prima oară nu i s-a dat viza pentru a prezenta dosarul în biroul permanent. Ulterior s-a revenit prin aceea audiență în care s-a invocat că s-a plătit costul imobilului și din care cauză trebuie să ne dăm viza pentru a legaliza o stare de fapt. Nu eram obligați de lege, dar intervenea aspectul umanitar.”

Ce mai e clar după cele două referate și părerea tovarăsei secretare?

Vă propunem, în aceste condiții, să revenim la terenul ferm al legii, pentru aplicarea căreia pledăm și în aceste rînduri, și în termenii ei exacți să spunem că Legea nr. 4 din 1973 se referă la dezvoltarea construcției de locuințe și vânzarea de locuințe din fondul de stat către populație, iar Legea nr. 5 din 1973 privește administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași. Este evident că nici una dintre ele n-are vreo legătură cu si-

Sub aripa lipsei de scrupule

Clienții îl cred pe cuvînt. Dar el numai de cuvînt nu se ține. Tot întîrziată este și lucrarea pe care a angajat-o cu asociația din blocul 1 B, strada Banu Manta nr. 1. Materialele le procură el, cu banii locatarilor. Nimeni nu-i cere bonuri. Îl privește pe ce căi le obține! Aici, administratorul Marin Găgeatu îl cheamă pe pensionarul Radu Ignătescu („acum nu este acasă alt membru din conducerea asociației”) care ne explică: „O asemenea lucrare ne-ar fi costat de trei ori mai mult, dacă o făceam cu I.C.R.A.L. Așa plătim numai 35 245 de lei. La ei ne costa zece mii de lei numai întocmirea devizului, ca să fim prinși în planul anului următor cu zugrăvirea casei scărilor la cele două scări ale blocului. Iar calitatea lucrărilor este execrabilă.”

Multe reproșuri se pot face I.C.R.A.L.-urilor, dar la dumnealui Radu Ignătescu pare să primeze o pornire ciudată. Exagerarea cu cele zece mii pentru un deviz de 2 scări te face să primești cu circumspecție vorbele sale. „Mesterul Fintină este autorizat!”, zice de parcă întrebarea l-ar fi pus pe jar. „Și are neamuri, cunoștințe, nu vă repeziți la el!”, rostogolește spre noi sfat autoritar susținut de întreaga sa atitudine. Vehemența lui nu ni s-ar părea decît stranie, dacă nu s-ar lega de alte detalii semnificative într-un mozaic ce exprimă destul de clar cum se țese în jurul unui zugrav neautorizat ambianța care îl convine. „Eu nici nu cred că este necesar să aibă autorizație — zice Radu Ignătescu — fiindcă nu are prăvălie deschisă. Impozit plătește”. Numai cînd lucrează pentru asociații. Apărătorul lui trece cu vederea acest detaliu.

Iată un fapt și mai neașteptat. Cel puțin dacă ne gîndim la respectul de care se bucurau în ochii noștri personajele implicate. Abia încheiasem documentarea la I.C.R.A.L. „Colentina” și sună cineva la telefon. Să ne spună că un prieten al său, directorul I.C.R.A.L.-ului,

amintit mai sus, dorește și insistă să nu amintim în articol numele lui Marian Moraru. Atît! Mărturisim că am fi băgat mina în foc și n-am fi crezut că tovarășul director știe de acest telefon. Îi telefonăm din redacție și răspunde imediat. Surpriză: da, la rugămintea dînsului ni s-a telefonat. „Dacă se poate, v-aș ruga să nu amintii numele întreprinderii”. Bine, dar ni s-a spus că alt nume doriți să uităm. (Ușoară încurcătură la interlocutor, după care continuă). „Ah, da! Moraru. Dacă e posibil, să nu mai ziceți de asta! Eu, cum îi prind pe ăștia cu lucrări

i se face vînt pentru a scăpa cit mai ieftin.

Cine e prins și cine e amendat

„Autorizați sînt puțini, și nu meșterii cei mai buni, dimpotrivă. Ce neautorizați rareori sînt dați de gol de clienți: lucrează bine. (Vasile Mic) „Nu știu cîți zugravi au autorizație, dar, în tot municipiul, zugravi și zidari autorizați sînt 23. Zugravii să tot fie vreo 12—13”. (Mihai Ulmeanu).

În puținele cazuri în care circumscripțiile financiare îi depistează pe evazionisti și îi obligă să plătească impozit

„Nici unul nu lucrează singur, dar îl amendăm pe cel depistat. Dragorul acesta probabil nu făcea altceva decît curăța perețele cu spaclul. Altul se pare că zugrăvea. Pe acela însă nu l-am prins”. (Mihai Ulmeanu). Frapează un lucru. În această apă tulbură în care se fac nevăzuți rechinii afacerii și ai evaziunii zugrăvelii, cade în plasă doar plevușca.

La umbra groasă a tăcerii

Cei ce lucrează mai bine, cei ce își procură mai ușor materialele ciștigă mai mult, mai repede, mai simplu. Tocmai

Proporțiile unui fleac

„Într-o capitală de județ — ne spune tovarășul Mihai Ulmeanu — s-a făcut o verificare completă. S-a constatat că toate locuințele fuseseră zugrăvite în ultimii cinci ani. „Cîte locuințe să aibă Capitala?, întrebăm. „Spre 800 000”.

Annual, deci se zugrăvesc circa 20 la sută. Vom face toate calculele cu o largă bătaie de diminuare. Considerînd doar 750 000 de locuințe, trebuie să admitem că, într-un an se zugrăvesc vreo 150 000. La Cooperativa Constructorilor, președintele ne-a spus că zugravii de acolo nici nu se apropie de 2 000 de apartamente pe an. Să zicem că toate cele trei cooperative ar zugrăvi 6 000 de apartamente pe an. Să mai admitem iarăși cu larghețe că I.C.R.A.L.-urile ar zugrăvi 30 000 pe an. Să mai atribuim celor ce își zugrăvesc singuri și celor cîtorva meșteri autorizați 12 000. În fine, să aproximăm, în același mod, la 50 000 totalul. Observați cîte le rămîn zugravilor clandestini? O sută de mai de apartamente pe an. Ei bine, dacă zugrăvitul unui apartament de două camere costă 5 000 de lei, nu vom exagera credem considerînd o medie de 6 000 de lei pentru fiecare. Ceea ce, oricum, arată că, într-un singur an, din buzunarul cetățenilor trec direct în acela al celor pe care poate v-ați mirat că îi numeam rechini șase sute de milioane lei.

Abia la lumina acestor aproximări — prin lipsă — pot fi evaluate rezonabil atitudinile, neglijențele, scăpările, tăcerile, ba chiar și — așa cum ziceam — uneltirile, toate elementele mărunte ce alcătuiesc țesătura nevăzută care acoperă acel fleac. Numai impozitul de care este frustrat statul anual se ridică la 150 000 000 de lei.

Nu vi se pare că trebuie să gîndim mai bine, mai profund, mai interesat la ce avem de răspuns dacă cineva ne întreabă: „Nu știți cumva un zugrav?”

DORIN GHERGHINESCU ■

Nu știți cumva un zugrav? „Salvează-mă, te rog, c-un telefon!”

Zugravii particulari clandestini sau evazionisti — după cum îi numeau mai mulți interlocutori în primele două secvențe ale acestei anchete —, misună la tot pasul scăpînd însă privirii celor care ar trebui să-i vadă și să im-

pedice săvîrșirea unor fapte care încalcă legea și păgubesc statul.

Continuăm de aceea să lăsăm blîțul adevărului să deseneze și mai tare fața oamenilor și a relațiilor care-i acoperă.

particulare, le desfac contractul de muncă, așa că ar fi păcat să-l mai amintim.”

Așa deci. Dacă în cazul lui Gheorghe Fintină un alt pensionar încerca să ne determine să nu scriem despre ce face, în cazul lui Marian Moraru însuși directorul care una declară („îi dau afară!”) și alta face (seminează transfer) nu se sfîșie să unească pentru a obține același lucru: tăcerea.

În spatele acestei tăceri, obținute mereu, prin diverse mijloace, mereu extinse, se lucrează neautorizat, cu materiale obținute pe căi întunecate, se vind locatarilor lucruri sustrase, se mimează legalitatea, iar partenerii acestor hoții camuflate o duc bine, împreună cu sprijinitorii lor care conving în stînga și-n dreapta că totul e confuz, nu există probe, iar cînd probele există vinovatului

(dacă o fac: s-a văzut că nu întotdeauna) se aplică o amendă de 500 de lei și impozitul pentru suma încasată la lucrarea respectivă. Așa ni se spune la administrația financiară că s-a procedat în toate cazurile care ne sînt prezentate. Lui Ionel Moise, om al muncii la „Policolor” (cine nu caută culori frumoase, și cine să le procure cu mai multă dibăcie de la sursă, nu?), i s-a calculat impozit pentru lucrarea de la asociația locatarilor din strada Prevederii. Atît. În rest, să fie sănătos! Va avea grijă să nu mai fie prins, nu-i așa?! (Deși tovarășul director Grigore Tudor ne spune: „Avem și interes să-l depistăm. Sînt drepturile statului. Este vorba de impozite”). La fel s-a procedat și cu Ion Burtan care făcea pe zugravul deși este încadrat ca dragor.

aceștia nu sînt depistați. O umbră deasă îi ascunde de privirile indiscrete. Oare cit de nevinovați, de cinstiți sînt cei ce îi cocolesesc și îi camuflează? Peste tot întîlnești oameni care îți explică în fel și chip nu cum ar putea fi depistați ci tocmai că nu pot fi depistați. Nu puțini sînt cei ce te lasă să înțelegi că lucrul nici nu este pe atît de important pe cit ar fi de complicate eforturile necesare depistării. Argument la îndemînă: nici nu se fac aceste eforturi decît cu totul sporadic. Totul este tratat ca un fel de fleac. Nu i se dă mai multă atenție parcă spre a nu i se exagera importanța. Dar oare așa să stea lucrurile? Pentru că, dacă te hotărăști să faci niște calcule simple, pe care le-ar putea face și școlarii mici, ajungi la rezultate demne de atenția celor maturi.

● La Belgrad și-a încheiat lucrările reuniunii miniștrilor afacerilor externe ai țărilor din Balcani. Într-o atmosferă constructivă, miniștrii au efectuat un schimb de păreri cu privire la ideile, căile și posibilitățile pentru dezvoltarea cooperării multilaterale în Balcani, în toate domeniile de interes comun, ținând seama de dimensiunile politice, economice, culturale, umanitare și de altă natură. Pornind de la interesele și necesitățile obiective ale țărilor balcanice de a întări cooperarea largă multilaterală în regiune, în spiritul promovării respectului reciproc, înțelegerii și încrederii, miniștrii au subliniat interesul și disponibilitatea țărilor lor de a contribui la creșterea cooperării între țările balcanice. Miniștrii au menționat că această reuniune constituie o contribuție importantă la diminuarea tensiunilor și la crearea unei

atmosfera de prietenie și dialog în Balcani, care servește, în același timp, cauzelor păcii și securității în regiune, în Europa și în întreaga lume.

● În legătură cu Declarația guvernului Statelor Unite ale Americii din 26 februarie 1988, în care se anunță că, începând de la 3 iulie a.c., va înceta aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate, se va trece la majorarea taxelor și tarifelor vamale și se vor adopta și alte măsuri economice-financiare în relațiile cu România. Agenția română de presă Agerpres a fost imputernicită să declare că guvernul român nu dorește în nici un fel menținerea clauzei în condițiile amendamentului Jackson-Vanik, în virtutea căruia S.U.A. au condiționat anual acordarea clauzei de o serie de cerințe politice care constituie un amestec în treburile interne ale României și nu sînt

în nici un fel legate de relațiile comerciale dintre România și Statele Unite ale Americii. Guvernul român, se spune în Declarația Agerpres, va analiza la rîndul său problemele aplicării clauzei acordate S.U.A., a taxelor și tarifelor vamale și a altor facilități ce decurg din această pentru importul de produse americane în România. Guvernul român, arată în continuare Declarația Agerpres, consideră că este necesar ca reprezentanții celor două țări să se întâlnească cel mai curînd posibil și să discute modalitățile de dezvoltare în viitor a schimburilor comerciale și a cooperării economice dintre cele două țări. România va acționa ca și pînă acum pentru dezvoltarea relațiilor economice româno-americane pe baza principiilor dreptului internațional general-recunoscute, a egalității în drepturi și avantajului reciproc, și își exprimă

convingerea că S.U.A. vor manifesta spirit constructiv, de colaborare și concurență, care să permită găsirea soluțiilor menite să înlăture orice piedică în calea dezvoltării raporturilor tradiționale româno-americane, în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

● Autoritățile de la Managua au acceptat ca în perioada 9-11 martie a.c. să se desfășoare o nouă rundă de negocieri directe între reprezentanții guvernului nicaraguan și cei ai forțelor antisandiniste. Pentru noul dialog, guvernul nicaraguan consideră valabilă agenda procesului de reconciliere națională avansată la 18 februarie, la Ciudad de Guatemala, în cadrul runde de negocieri.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Zăcămintul principal

Se înmulțesc tot mai tare în ultima vreme semnele care prevestesc mari dificultăți în anii care vin în dezvoltarea economică generală și, în mod corespunzător, luările de poziție și avertismentele din partea a numeroși specialiști cu privire la necesitatea urgentă de a se lua măsuri corespunzătoare. Într-o declarație dată recent publicității de 33 de economiști din mai multe țări se arată că economia mondială este confruntată cu probleme deosebit de grave, care, dacă nu sînt rezolvate, riscă să provoace o recesiune mult mai puternică decît cea din 1982-1983. Printre cauzele unei asemenea stări de lucruri, autorii declarației scot în evidență și datoritiile și stagnarea economică din multe țări în dezvoltare. De altfel, este știut că dezechilibrul de tot felul care influențează negativ evoluția economică pe mapamond au drept corolar marile decalaje dintre țările bogate și cele sărace, și aceasta este de fapt chestiunea fundamentală care trebuie soluționată pentru ca economia la scară planeteară să se însănătoșească. Cu ce mijloace, cu ce resurse financiare?

Firește, sînt numeroase posibilitățile de obținere a mijloacelor pentru dezvoltare, pentru reducerea decalajelor, pentru redresarea economică generală pe glob, și noi ne-am ocupat de ele în mai multe rânduri: înlăturarea barierelor artificiale, tarifar și netarifare, din comerțul mondial, accesul țărilor în dezvoltare la cuceririle științei, la tehnologia modernă, la asistența materială, tehnică și financiară, programele forurilor internaționale specializate și altele. Dar zăcămintul cel mai bogat și deci și cel mai important îl constituie, fără îndoială, acea mică de miliarde de dolari care se cheltuiesc anual pentru înarmare. Comentarii au făcut de multe ori o apropiere între această sumă și totalul datoritiilor externe ale țărilor în dezvoltare. Dar faptul că cele două sume sînt identice sau foarte apropiate este o simplă coincidență și nu are în sine nici o importanță. Putea să fie altfel. Esențial este însă că între problemele dezvoltării și problemele dezarmării există o strînsă legătură, de unde necesitatea ca ele să fie rezolvate împreună.

Înainte de a fi sursă de dezvoltare economică civilă, trilionul de dolari dați în fiecare an pentru speze militare este o cauză a dificultăților economice din lume. În el, în acest trilion, sînt înmagazinate multe lipsuri și suferințe: și ale celor 1,3 miliarde de oameni de pe glob care rabdă de foame, și ale celor 850 de milioane de analfabete, și ale celor 1,5 miliarde care nu au acces la asistența medicală, și ale celor 1 miliard care nu au locuință, și ale zecilor de milioane de șomeri etc. Pentru ca, cel puțin de acum înainte, mia de miliarde pe care o avem în vedere să nu mai fie izvor de sărăcie și de destabilizare pe planetă, ci, dimpotrivă, să devină sursă a dezvoltării și a bunăstării, se impun măsuri hotărîte de dezarmare, cum sînt: încetarea producției de arme nucleare și reducerea treptată a stocurilor existente în scopul lichidării lor totale pînă la sfîrșitul secolului; oprirea tuturor experiențelor nucleare; interzicerea și lichidarea completă a armelor chimice; reducerea substanțială a armelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare cu cel puțin 50 la sută pînă în anul 2000.

Fără îndoială că lichidarea armamentelor, a industriei de război, în general reconvertirea producției militare la producția de pace presupun eforturi de tot felul, inclusiv materiale, financiare, și aceste eforturi nu trebuie minimizate. Dar folosul general, rezultatul final le justifică întru totul, în fața deosebit de rentabile. Este ca și cum cineva ar trebui să cheltuiască, să zicem, 1 milion de dolari, pentru a-i rămîne în buzunar 100 de milioane. Un asemenea efort merită, evident, să fie făcut.

ION D. GOIA ■

Triste adevăruri

Primele corăbii cu deportați englezi au ajuns pe tărîmul Australiei în ianuarie 1788. Băștinășii i-au întîmpinat pe noii veniți strigînd „warra, warra”, adică „plecați”, dar cei cărora le fuseseră adresate aceste cuvinte deloc ospitaliere nu le-au băgat în seamă; nu erau deportați în Australia de florile mărului! De la acel memorabil eveniment s-au scurs 200 de ani și în prezent, la aniversarea bicentenarului, s-a ajuns ca populația aborigenă să reprezinte mai puțin de 1% din totalul celor 16 milioane de australieni. Noii veniți și-au dat curînd „arama pe față” organizînd, ca să se distreze, partide de vînatore ale căror victime erau băștinășii, astfel încît, la începutul secolului al XIX-lea din 630.000 rămăseseră doar 170.000. Certăți cu legea, ei și-au instituit propriul drept — al celui mai tare —

acaparînd terenurile. De fapt și în prezent arestarea unui băștinăș pare ceva normal, cît și faptul că mulți mor în beciurile poliției. (De curînd în urma unor dezvăluiri făcute în presă — 14 morți în arestul poliției, din rîndul băștinășilor — s-a ajuns la o anchetă ale cărei concluzii sînt nesemnificative). În asemenea condiții nu este de mirare că șomajul afectează 45% din totalul populației aborigene (la o medie de 8% pentru ceilalți), că alcoolismul și malnutriția sînt cronice, iar speranța de viață este de 56 de ani față de 72 în rîndul celorlalți cetățeni australieni. Mai mult, în cadrul unei conferințe științifice desfășurată la Queensland s-a dezvăluit un adevăr zguduitor, un adevărat genocid: femeile aborigene sînt injectate, urmărindu-se încetinirea ratei de creștere a natalității! Vagile promisiuni ale guvernului australian nu pot înlătura pata asernată peste sărbătorirea bicentenarului.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Pe văzute

Nemulțumirea față de limitele computerelor în străile de acum clasice a forțat așa spre încapere, unde își așteptau cuminți clipa promisă descoperirii înlocuitorii lor. Deci, mulțumind mașinilor electronice de calcul secvențiale pentru gentilețea de a ne fi ținut pînă acum de urît, nețezim gulerul și ne pregătim a arăta corespunzător alături de noul nostru tovarăș de drum — computerul paralel. Una din condițiile cerute — să știm a-l folosi cum se cuvine. Prin urmare, programul este gata? Răspunsul vine și el: o să fie! Cei care zic asta știu de diligențele făcute de la o vreme pentru a pune la punct, cum sugerează cineva, „programentul” adevărat noul situații create prin darea la cheie a furtunosului computer în stare să ne facă de zece ori mai bine munca incredințată în prezent.

Vor veni cu siguranță, dintr-o necesitate presantă, la capătul unor persistente eforturi în căutarea limbajelor potrivite, a vocabularului și sintaxei trebuincioase, a concepției care să fundamenteze trăirea nouă a calculatorului cel nou.

Pe acest drum de tatonări au apărut variante. În locul efortului de a regîndi metodele de programare, s-a ivit alternativa utilizării programelor deja existente, gestionate apoi de calculatorul automat pe subsisteme paralele. Pentru fiecare tip de mașină este pus la punct un program privit drept compilator care, firește, copiază și adaptează programul original. Programele secvențiale sînt, așadar, transformate automat în instrucțiuni apte a fi preluate de mașinile paralele. Compilatorul „paralelizează”, fixează în programul de bază, original, un număr de operații, maxim, care pot fi executate simultan. El suprimă instrucțiunile de execuție secvențiale înlocuindu-le cu instrucțiuni care distribuie operațiile între diferite unități de procesare ale mașinii.

Cîtă vreme un program clasic poate fi desfășurat în paralel, de ce mai este nevoie să chinuim creierul în căutarea unui program paralel veritabil? Întrebarea cade pe un teren chestionat deja. Paralelizarea nu este posibilă în orice situație, ci doar atunci cînd calculatorul poate prevedea derularea programului convențional și determina părțile ce pot fi executate simultan. De aici justificarea căutărilor în definitivarea metodelor de paralelism explicit.

Nu lipsesc rezultatele. Dovadă că sistem și în posesia unor concluzii. Programarea paralelă, ni se atrage atenția, ar putea să modifice esențial, într-o perspectivă mai lungă, activitatea în acest domeniu. Programele paralele se dovedesc mult mai convenabile decît cele secvențiale, tradiționale. Numeroase activități vor fi sprijinite în a utiliza aplicațiile în cauză. Între altele, în realizarea de imagini. Dezvoltarea circuitelor cu înalt grad de integrare, creșterea puterii mașinilor și scăderea generală a preluărilor componentelor motivează intensificarea preocupărilor pentru programe capabile să configureze pe ecran grafice pe baza datelor brute.

„Uniras” este o mică societate, nici japoneză, nici americană ci suedeză-daneză, care a pus la punct primul trasator de curbe cu jet de cerneală prin tehnica raster, superioară celei tradiționale. Sînt asigurate reprezentări tridimensionale, și, adînc, ca a patra dimensiune — culoarea. Programele pentru „Uniras” sînt laudate în

gura mare de toți cei care le întrebunțază. Ca să ne facă să le înțelegem entuziasmul, acestia oferă exemple din șirul satisfacțiilor de pînă acum. Figurează în această listă prestigioasă reprezentare grafică a moleculelor și vizualizarea caracteristicilor lor structurale. Ca și aplicațiile din domenii foarte diferite — vizualizarea datelor seismice în cercetarea petrolieră, a datelor tehnice în concepția asistată de calculator, grafice de gestiune. În această serie enumerativă se cuvine menționată și cartografia. O acțiune de efect pe acest front se numără — prin reprezentarea în culori și în trei dimensiuni a zonei subacvatice din Atlantic — identificarea epavei navei „Titanic”. Sugestiv și promițător.

NEAGU UDROIU ■

Lagărul SIDA

„E o mare diferență. În lagăre oamezii erau uciși, oaspeții noștri sînt condamnați la moarte de virusul care le bîntuie singele — SIDA. Ne limităm să aplicăm legea izolîndu-i pe aceia care pot împrăști boala. Noi încercăm să salvăm alte vieți evitînd ca bolnavii să infecteze persoanele sănătoase.” Cu aceste explicații, doctorița Anna Lisa Jatko, șefa serviciului de combatere a toxicodependenței de la Spitalul Danderyd din Stockholm, Suedia a ridicat cortina asupra unei realități neîndurătoare care evocă fantasmelor unui trecut nu prea îndepărtat: pe insula Adelsö, în castelul Stenby Gard va intra în funcțiune primul centru de izolare pentru bărbații și femeile bolnave de SIDA. Doctorița în cauză, inițiatora acestui proiect rebotezat Lagărul SIDA sau SIDA-Alcatraz în amintirea infernului penitenciar american, s-a ocupat cu tragere de inimă de reamenajarea acestui castel, o sumbră construcție din secolul XVI înconjurată de un zid înalt de trei metri care va fi supravegheat zi și noapte de gărzi înarmate. Consiliul municipal al capitalei suedeze a alocat pentru amenajarea lui 10 milioane coroane. Aici va fi găzduit un prim grup de zece bolnavi — bărbați și femei — fiecare oaspete dispunînd de o confortabilă cameră, de duș și alte servicii. Nici unul din internați nu va putea părăsi stabilimentul, dar va putea primi vizite de la rude și prieteni.

Autoritățile suedeze, care în anul '60 pledau pentru libertatea sexuală trăiesc acum sub teroarea SIDA. În Suedia sînt înregistrate oficial 1.750 de persoane lovite de virusul imuno-deficienței, anticamera SIDA, dar se pare că cifra reală este de 6.000. Cazurile de SIDA sînt, după datele oficiale, 400. În 1985, pentru a limita proporțiile catastrofale, a fost promulgată legea asupra maladiilor infecțioase potrivit căreia purtătorii rîului erau reținuți în spitale. Acum, seropozitivii la testul SIDA sau cei care sînt descoperiți ca au raporturi sexuale nediscriminatorii cu parteneri numeroși și ocazionali sînt puși sub tutelă sanitară prin decizia tribunalului, explica Anna Jatko Considerată o adevărată Casandră a SIDA (o altă doctoriță, Lita Tibling), este și mai pornită și propune examinarea întregii populații a țării și izolarea în mici comunități a tuturor celor contaminați și a familiilor lor!

Teoriile sustinute de cele două doctorițe au numeroși adversari care le acuză că centrele sanitare pentru izolarea bolnavilor de SIDA nu sînt altceva decît lagăre de concentrare naziste

unde în loc să fie exterminați handicapații sau bolnavii mintal sînt lăsați să moară cei atacați de ciurma secolului. Cei mai indignați de această decizie sînt locuitorii insulei Adelsö pentru care orice bolnav evadat poate pune în dificultate întreaga populație folosindu-și boala ca pe o armă. Doctorița Linda Morseldt de la spitalul Roslag-pulls, instituție lider în lupta cu SIDA, e o dură adversară a teoriei lazaretelor. Ea, împreună cu cei 50 de medici membri ai asociației „Medici contra SIDA”, apreciază drept nebu-nească ideea colegei lor Tibling pe care o consideră obsedată de această boală gravă, e adevărat, dar nu într-atît încît să devină o amenințare socială. Ei consideră că numai bolnavii care au fost judecați pentru că nu respectă prevederile legii asupra maladiilor infecțioase (folosirea de mijloace de protecție a partenerului în raporturile sexuale) pot fi pedepsiți. Și așa, se ajunge la o poliție sexuală de natură să lezeze drepturile cele mai elementare ale cetățenilor. Doctorița Morseldt consideră că ideal ar fi ca oficialitățile în loc să instituie lagăre de concentrare de tip nazist să declanșeze un adevărat proces educațional în mase care să ducă la creșterea moralei, la renunțarea la relațiile intimplătore, alt de dauntătoare pe planul sănătății.

IOAN ROȘCA ■

Jocul de-a „supraviețuirea”

Julian Garcia, cadru de conducere la o firmă de import spaniolă, dădu la o parte cu multă grijă ramurile tufei și ochi cu băgare de seamă. Uniforma lui de camuflaj îl făcea aproape invizibil printre frunzele tufei. Fără a bănui nimic, contabilul unei firme străine, specializate în desfacerea computerelor, cercetă cu atenție poiana, apoi înaintă. Garcia apăsă pe trăgaci. Fluierul arbitral anunță că cel ochit a devenit incapabil să continue lupta. O substanță galbenă improvizată din pistolul lui Garcia pe pieptul adversarului era o dovadă a acestui fapt. Supărat, „mortul” își scoase banderola roșie și se retrase pe teritoriul „neutr”. În cursul luptelor, mai căzură numeroase „victime”, pînă cînd agresorul renși să captureze steagul adversarului. Apoi, „războinicii” se strînseră la un whisky la club. „Jocul de-a supraviețuirea” se numește această „distracție” pentru adulți. Importată, firește, din S.U.A. și care, după alte state occidentale și-a găsit acum adepți și în Spania. Reclama sună atrăgător: bieții oameni de afa-

Lumea se amuză

După LUDAS MATYI -
Budapesta

ceri bintuiri de stres li se oferă un prilej de defulare. Cum? Urmărindu-și tot adversarul, dar, de această dată, nu în domeniul afacerilor ci pe câmpul „de luptă”. Măcar aici să scape de intențiile ucigașe care nu pot fi satisfăcute în realitate. Decit rareori.

Contra unei sume substanțiale de bani, participanții primesc din partea firmei organizatoare — „Promociones Spalt” — o uniformă de luptă, ochelari de protecție, banderole, cartușieră și un pistol cu aer comprimat, care trage cu gloanțe cu vopsea. Terenul „de joacă” a fost ales la Torreldones lângă Madrid. Deși amintește de jocul de-a cerceșii, tinerii și mai puțin tinerii oameni de afaceri care au devenit amatori ai noii „distracții” au fost atrași în special de sloganul promotorilor „jocului potrivit cărui „un pic de război te destinde grozav”!

Nu de aceeași părere sînt și autoritățile madrilene. Primăria Madridului, Ana Tutor, a refuzat acestor „ucigași ai stresului”, cum se autointitulează „Promociones Spalt”, autorizația pentru hacienda pe terenurile căreia ar urma să aibă loc „jocul de-a supraviețuirea”. Argumentele ei: această „distracție” pune în pericol sănătatea participanților (fapt demonstrat și de obligativitatea de a purta ochelari de protecție), stimulează instinctele agresive, iar pistoalele cu aer comprimat ar putea să fie folosite ulterior și pentru săvîrșirea unor delict. Ba, mai mult chiar, Ana Tutor consideră că „este vorba practic de un exercițiu de luptă, care ar putea să producă în societate noi tendințe agresive”.

La poziția municipalității madrilene s-au adăugat și protestul locuitorilor din Torreldones, care nu doresc ca liniștea satului lor să fie tulburată de predispozițiile războinice ale amatorilor de astfel de jocuri. „Promociones Spalt” a încercat tot felul de mijloace de a-i convinge, dar fără rezultat. Șeful firmei „Promociones Spalt”, Ignacio Aparicio, se arată foarte mirat de atitudinea suspicioasă a locuitorilor din Torreldones: „Cînd am făcut, vara trecută, o repetiție generală cineva a observat că ne jucăm cu pistoale și s-a dus glonț la jandarmie. Jandarmii ne-au înconjurat hacienda și ne-au confiscat pistoalele. Ei credeau că sîntem o grupă de fasciști sau ceva asemănător, deoarece, în timpul, era 18 iulie, ziua revoltei lui Franco”. Oare să fi fost doar o intimplare?

ROMEO NADAȘAN ■

Universul științific

Viață pe unul din sateliții lui Jupiter?

Evoluind pe o orbită aflată la 800 milioane kilometri de Soare, Europa, cu un diametru de numai 3050 kilometri, este cel mai mic satelit al planetei gigant Jupiter. Oamenii de știință care au cercetat fotografiile sosite pe Pămînt, prin intermediul misiunilor spațiale ale sondelor „Voyager”, au constatat că satelitul este acoperit cu oceane adînci, de peste 50 kilometri. Sub stratul de gheață cu o grosime de 5 kilometri, acesta se menține lichid, datorită radioactivității degajate de rocile din mantaua planetei, de căldura produsă de marea mare generată de forța gravitațională a lui Jupiter și a sateliților acestuia. Io și Ganymede, precum și de radiația solară. La conferința „Unioni Geofizice Americane” de la San Francisco, satelitul Europa a fost prezentat ca avînd crevase adînci, de cîteva kilometri, în gheața groasă a oceanelor, care se deschid ca niște ferestre mari de 25 pînă la 50 kilometri pătrați, prin care

Ganymede

razele solare pot să pătrundă suficient în adîncuri. Acest lucru ar face posibilă existența unor forme primitive de viață, respectiv a unor microorganisme și

O boală cronică

De cînd s-a deschis magazinul cu articole casnice din strada Șincai programul de funcționare înregistrează fluctuații — flux, reflux. Săptămîni de funcționare normală, săptămîni în care apărea, de cîteva ori, incredibilul anunț: „primim marfă”, bineînțeles în timpul orelor de intensă vinzare. Din luna decembrie se înregistrează un reflux îngrijorător. Pînă în prima zi a lunii martie a „spinzurat” pe geam un anunț cu variații, de la lună la lună: „închis pentru inventar”, „prelungirea inventarului”, „magazin în curs de aranjare”.

Cît au de inventariat, într-un magazin de dimensiuni normale, cîteva vinzătoare? Cît pot schimba, dintr-un loc într-altul, paharele, farfuriile, cratițele,

vopselele, detergenții? Locuitorii din acest cartier, pentru orice nimic, necesar casei, trebuie să meargă o stație cu metroul pînă la cel mai apropiat magazin. Timpul nostru, evident, nu intră nici în contabilitatea, nici în preocupările Direcției comerciale. Poate atunci interesează încasările acestui magazin? În cele cîteva succese săptămîni au fost onorate bănește, bineînțeles, pierderea orelor prețioase de timp, ca și cînd lucrul ar fi fost într-adevăr rentabil pentru comerț și pentru cumpărători. Se știe că bolile netratate la timp devin cronice. Magazinul din str. Șincai, renovat și deschis publicului, a apărut ca un ghiocel după luni de hibernare. Pînă cînd?

Birocrație la ghișeu 34?

Eleonora Ciuvică, abonată telefonică, nr. 84 62 14, trăiește două suferințe deosebite — îi moare soțul și se îmbolnăvește grav. În acest răstimp își schimbă și domiciliul. Postul telefonic pe care-l ocupa ajunge al familiei Gherman, fără consimțămîntul abonatei Ciuvică, care din cauza celor două evenimente personale neglijează termenul legal de 60 de zile pentru mutarea la o altă adresă. Zilele de intîrziere sînt motivate prin certificatul medical emis de Spitalul „Dr. Gheorghe Marinescu” și prin două note explicative trimise conducerii Direcției de telecomunicații a municipiului București, înregistrate cu nr. 73—41 731 din 24 dec. 1987 și 73—12 970 din 30 ianuarie 1988. Abonata ridică următoarele probleme: cum este posibil să se încredințeze postul telefonic pe care-l deținea, și la care nu renunțase, unei familii care nu avea cerere și nu așteptase la rînd, ca majoritatea abonaților? Cum a fost posibil ca la ghișeu 34 să se admită mutarea fără prezenta abonatului? La fel de nedumerită, tovarăsa Eleonora Ciuvică îi întreabă pe sefii funcționarei de la ghișeu 34 de ce toate explicațiile sale s-au izbit de zidul birocrăției crase? De ce funcționara n-a ținut cont de certificatul medical, de ce nu a vrut să se intereseze de cele două sesizări trimise onorabilei

instituții, de ce în loc să aplice tariful de mutare a postului telefonic a hotărît să aplice tariful, crescut, pentru instalarea unui nou post telefonic, conform adeverinței 153 986? Pe nedrept tovarăsa Ciuvică este obligată să plătească 700 de lei în plus și i se impune un alt timp de așteptare.

Reținem din scrisoarea abonatei din str. Alexandru cel Bun, nr. 12, bloc T61, sc. 1., et. 5, ap. 18, sectorul 2, o frază plină de amărăciune: „funcționara de la ghișeu 34 mi-a aruncat o privire cruntă și s-a apucat să-mi completeze adeverința pe care mi-a înmînat-o eu dojană, să te ții de reclamații poți, dar să vii la timp să-ți rezolvi problemele, nu! și mi-a arătat ce puteri are”.

Bănuim comentariile funcționarei de la ghișeu 34 după ce va citi această notă: „iar s-a pus pe reclamat!”. Credem că serviciul corespunzător din Direcția de telecomunicații a municipiului București va arăta că sesizările abonaților sînt demne de un răspuns, cum este prevăzut și prin lege, chiar după două luni de așteptare. Sîntem curioși să aflăm cum se încheie, în normele de serviciu, comportarea funcționarei de la ghișeu 34. Noi o socotim birocratică, dar poate mai sînt și alți termeni de calificare.

CARMEN DUMITRESCU ■

BREVIAR

de la „U.S. Geological Survey” afirmă că „lumina cerului” după calculele făcute, ar putea furniza 30 milioane wați pe an, cantitate suficientă pentru realizarea fotosintezei în interiorul oceanelor lichide ale satelitelui și că gheața groasă de la suprafață păstrează căldura din miezul planetei, ceea ce ar da posibilitatea unor forme primitive să poată trăi. Viitoare cercetări ale sistemului nostru solar vor aduce probabil un răspuns precis acestei ipoteze.

Plante producătoare de carburanți și lubrefianți

În zonele semiaride ale Africii orientale și meridionale, ca și în unele regiuni din India și Brazilia, crește o iarbă „Euphorbia tirucalli” al cărei fir este de fapt un tubuleț umplut cu o sevă alb-lăptoasă, o substanță iritantă pentru piele, dar din care se poate extrage un compus energetic ce poate fi transformat în carburant lichid, pentru motoare. Experiențele au demonstrat că această plantă, care cere foarte puțină apă, poate fi cultivată cu succes în

stepe, iar crearea unor varietăți, de către cercetătorii de la Universitatea din California, asigură o producție de 6 000 litri la hectar. În Brazilia crește un copac ce poate atinge înălțimea de 30 metri (în imagine), pe care băștinășii îl numesc „Capra-iba”, dar a cărui denumire științifică este „copaifera langsdorfi”. Din trunchiul lui

curge un lichid auriu, folosit pînă acum ca materie primă în industria parfumurilor, iar de localnici drept balsam. Pînă de curînd nimeni nu a observat că lichidul respectiv este un excelent combustibil pentru motoarele Diesel, căci pus în rezervorului unei mașini, aceasta a funcționat fără probleme. Din orificiul făcut în copac, care trăiește peste 100 de ani, curge aproximativ 15—20 litri, în timp de două ore din prețiosul „combustibil”. După acest interval de timp orificiul se astupă și nu trebuie redeschis decît peste 6 luni. În desertul Sanora, ce se întinde între California și Mexic, crește „jujuba” (simmondsia chinensis), un arbust ce poate atinge chiar trei metri înălțime. Semintele sale conțin o materie din care se poate obține 50 la sută ceară lichidă, asemănătoare cu aceea ce se extrage din cavitatea craniană a cașaloților și care poate fi folosită la lubrifierea motoarelor, ea păstrîndu-și viscozitatea indiferent de temperatură.

AUREL DIANU ■

Universul muzicii

Cele mai frumoase

Sîntem în plină sărbătoare a frumuseții. Între Mărțișor și 8 Martie, toate energiile, inclusiv cele ale reporterului, se îndreaptă către... ele. Renunțăm de data aceasta la „durele” clăsamente, la cifrele vinzării de discuri, la tot ce este în legătură cu lumea rece a show businessului și poposim în fața frumuseții. ● Întreaga lume urmărește cu sufletul la gură evoluția a două staruri care au ieșit de mult din tiparele muzicale, fiind obiect de studiu pentru medici, cosmeticieni, case de mode, studouri de film și, nu în ultimul rînd, pentru toți admiratorii de frumos. Vi le prezentăm:

● MANDY (foto) are doar 17 ani și se spune că este o nouă Brigitte Bardot. Numele ei întreg este Amanda Louise Smith. S-a născut la Londra, la 17 iulie 1970. Are 1,68 m și 55 kg. Prima ei meserie: fotomodel la renumitele case Vogue, Cosmopolitan, Harper's Bazar. A pășit în lumea muzicii cu stîngul, în anul 1986, stîrnind un groznic scandal: Bill Wiman, basistul de la Rolling Stones,

se îndrăgostise de ea, uitînd cu totul de muzică. Era cît pe-aci ca trupa să se desființeze. A urmat însă pasul cu dreptul: primul ei disc, „I just can't wait”, a urcat foarte sus în topuri. Al doilea succes, „Positive reaction”, i-a consolidat poziția în clăsamente. Între timp, o altă casă de modă (Harrod's) i-a solicitat colaborarea și, cum se întîmplă cu cele frumoase, Hollywoodul a aflat de ea și a chemat-o. La numai 17 ani...

● TINA TURNER — fenomenul de la polul opus. Nu este frumoasă ca Mandy, dar are ceea ce se numește sex-appeal. Voce de excepție, forță fizică, fiind capabilă să danseze ore în șir pe tocuri înalte, iată calitățile Tinei, considerată de mai mult timp rock lady no. 1. Uitam un „amănunt”: anul acesta Tina va împlini 50 de ani (n. la 26 noiembrie 1938). Cei care o văd la concerte se întorc îndurați, ca după o intîlnire de gradul III, iar medicii au trecut-o deja în dosare la capitoul „fenomen”. Cine ar fi îndrăznit să prevadă o astfel de evoluție în anul '74? Poate nici Tina. În acel an ea părăsea scena fără nici un ban în buzunar, avînd ca singură „avere” hainele cu care era îmbrăcată și experiența unei căsnicii ratate. Lumea uitase repede de celebra Acid Queen. După multe umilințe, reluînd totul de la zero, Tina revine, decisiv, zece ani mai tîrziu, în timp ce Ike, soțul nemilos care o alungase, își pierde averea și intra în obscuritate, privind neputincios cum o stea renăscă devenind rock lady no. 1 pentru totdeauna.

● LA MULȚI ANI! din toată inima pentru cele mai frumoase cititoare, care sînt bineînțeles cititoarele revistei FLA-CARA.

MIRCEA ZANE ■

În familie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Scriitor și om politic bulgar (1850—1921), care a locuit și în țara noastră, autor al nuvelei sociale „Bunicul” Joco povestește — Tata mare pentru cei mici. 2) Scriitor clasic de limbă idiş, autorul povestirii „O familie muzicală” — Un fel de... fată vitregă. 3) Marea familie din care face parte și poporul nostru. 4) Verb de poveste — Prozator brazilian (n. 1912), prezent la temă cu romanul „Dona Flor și cei doi soți ai ei” (1966). 5) Sora simează a Europei — Avantaj (fig.) — Erbiu. 6) Uniți în familie (sg.) — Rude prin alianță. 7) Piesă la cîrmă — Riu în Australia. 8) Inimă de vară! — Agregat mineral — Particulă negativă. 9) Termen de respect cu care se adresează cineva unui bărbat mai în vîrstă sau unui frate mai mare — Poet ucrainean sovietic (1891—1967), autor al volumului „Sentimentul familiei unice” (1938). 10) Mătușă — În acest loc (pop.). 11) Un bărbat adus în familie... de o fată — Capul familiei, în concepția tradițională.

VERTICAL: 1) Rudă... sau liant în construcții! — Profesor, publicist și filozof român (Garabet), căruia îi aparține maxima „Familia este pepiniera tuturor virtuților”. 2) Poet și critic spaniol (Dámaso), autor al volumului de versuri „Fiii miniei” — Pictor (1872—1945), unul

dintre întemeietorii coloniei de pictură de la Baia Mare, creator al pinzei „Mama artistului”. 3) Prozatoare lituaniană (1845—1925) care evocă situația umilitoare a femeii de la țară în nuvela „Nora” (1896) — Persoană care asistă pe miri la căsătorie. 4) Prozator american, autor al romanului „Interesele familiei Lockwood” (2 cuv.) — Casele cu cei mai mulți copii. 5) Vas sanguin — Interjecție la plugușor. — Măsură agrară. 6) A doua notă în familie! — Emoție. 7) Cunoscut comic francez (n. 1908), al cărui film „Unchiul meu” a primit la Cannes, în 1953, premiul special al juriului — Aceea. 8) Mare scriitor spaniol (1864—1936), autor al romanului „Mătușă Tula” (1921) și al piesei „Fratele Juan sau lumea e teatru” (1934) — Ieșit din diviziune. 9) Oglină singurîntei în munca de elev — Băiat... mare. 10) Mostenitor în limbaj juridic — Pictor francez (1840—1926), promotor al impresionismului, a cărui pinză „Camille și verișoara sa pe plaja de la Trouville” a fost furată în 1985 din muzeul parizian Marmottan. 11) Nota diapazonului — Rămășiță fără părinți.

Dictionar: AFINI. ECHE. OOMA, AICE, RETI. EREDE.

MIRCEA GUJA ■

Dezlegarea careului din numărul precedent: ACAJU; ABANOS; ROȘU; VERDE; I; ARAMII; U; TON; FARU; OCNE; LE; II; LILA; BOIA; L; SIDEPIE; VL; ACIT; TERNE; A; AR; CAN; IAC; SPATA; IPN; AA; ARGINTIE; SRL; TU; VIE; PLUMB; EIL; TUCIURI; NEGRE; ATLANT.

Steaua București — Glasgow Rangers 2-0 (1-0)

În Scoția să fim și mai buni!

Toți iubitorii fotbalului românesc, nu numai cei ai echipei Steaua și-au dorit miercuri, cind echipa militară a disputat prima manșă a sferturilor de finală din cadrul C.C.E. cu Glasgow Rangers, o vreme și un teren pe care sportivii noștri să-și poată etala cu dezinvoltură binecunoscutele lor calități tehnice. N-a fost să fie așa. În noaptea de marți spre miercuri a plouat și a nins din belșug și numai datorită unor mari eforturi depuse de organizatori s-a reușit ca apa să nu imbebe pînă la saturare gazonul și astfel să îngreuiere și mai mult evoluția roș-albaștrilor, a căror comportare a fost întotdeauna mai bună cînd condițiile de joc erau mai prielnice.

Miercuri ne-am dorit cu toții să asistăm la o confruntare aprigă, desigur, bărbătească, dar limitată strict la cadrele regulamentului și la legile fair-play-ului. N-a fost să fie așa. Am asistat la un meci de uzură, de mare angajament fizic, cu prea puține faze de spectacol și care a degenerat în special din pricina scoțienilor, care de la început s-au dedat la tot felul de durități, unele de-a dreptul de necrezut, avînd ca scop intimidarea sau chiar accidentarea celor mai buni jucători ai noștri. Cu toții eram avertizați că The Gers (Pompierei) se consumă fără cruțare, că doresc cu orice preț, prin orice mijloace, să-și adjudece punctele puse în joc. Dar nu ne-am putut închipui că atît de repede piese de bază în angrenajul Stelei să fie făcute inofensive sau să nu mai dea randamentul scontat, așa cum s-a întimplat cu Lăcătuș (care a trebuit dealtfel să fie schimbat în minutul 38, în urma unei întinderi, i-adevărât, favorizată însă de intrările tari la care fusese supus pînă atunci) sau cu Hagi care a jucat o bună parte a meciului practic într-un picior.

Tot miercuri ne-am mai dorit, tocmai pentru a se evita orice derogare de la legile nobile ale sportului, un arbitraj nepărtinitor, sever dar drept. N-a fost să fie așa. Fiindcă numitul Luigi Agnolin n-a fost un cavalier al flutierului ci un cavalier al trisei figuri care n-a avut nici un complex să dicteze decizii nu derutante, ci de-a dreptul samavolnice împotriva fotbalis-

tilor noștri. A pozat în om aspru și integru și a împărțit cartonașe galbene în dreapta și stînga victimelor și nu făptașilor fără însă a stinge astfel focarele de discordie care s-au creat tot timpul pe teren din pricina celor de la Glasgow Rangers, lacomi la un câștig care nu li se cuvenea ținînd cont de maniera în care s-au prezentat. Profesorul de sport Agnolin poate fi lăsat fără grijă repetent după lecția deschisă de arbitraj pe care a susținut-o pe stadionul Steaua.

Și, în sfîrșit, ne-am mai dorit miercuri, cu ardoare, o victorie superbă, de vis, care să ne scutească de orice emoții în meciul revanșă cînd, cu siguranță, vom fi supuși unui duș scoțian cu mult mai rece decît cel de la București. Dar n-a fost să fie nici asta. Fiindcă rezultatul de 2-0 al Stelei (după cum se știe, golurile au fost marcate de Pițurcă în minutul 3 și de Iovan în minutul 67) cu o echipă care n-a arătat probabil ce poate cu adevărat atunci cînd își propune să construiască, nu să distrugă, nu are darul să ne liniștească pe deplin. La Glasgow, mai mult ca sigur, nu vom fi așteptați, în nici un caz, cu zîmbetul pe buze de o echipă resemnată că a pierdut calificarea în semifinale și doar susține un joc de complezență. E de așteptat ca în Scoția să fie un meci și mai dramatic decît cel de miercuri, pe care echipa Steaua trebuie să-l pregătească, așa cum a dovedit-o în atîtea rînduri, cu multă chibzuială, ținînd cont de toți factorii pe care îi va avea de înfruntat — începînd de la o galerie dezlănțuită peste barierele admise și pînă la întîlnirea unor adversari și mai puțin gentilemeni decît s-au dovedit la noi.

Totuși, o victorie precum cea a Stelei împotriva lui Glasgow Rangers rămîne o victorie și încă una de prestigiu continental. De aceea merită să-i felicităm din toată inima pe acești bavi jucători steliști, de mare clasă, care pe un teren mustind de apă, împotriva unui arbitru vădit părtinitor și a unor adversari lipsiți de scrupule cînd e vorba de a câștiga, a reușit să-i ingenuncheze pe aceștia în meciul lor internațional numărul 136.

GEORGE ARION ■

Nicolae Ungureanu, punindu-l și el la grea încercare pe portarul oaspeților care a scăpat și de această dată

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

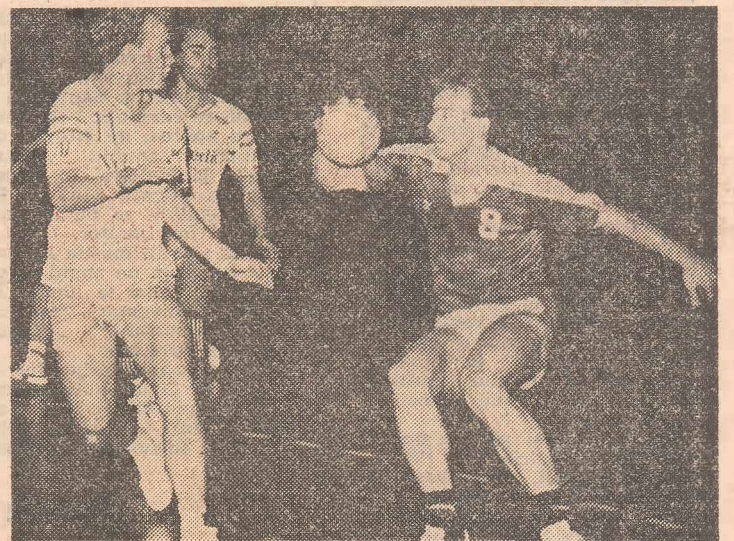
H.C. Minaur Baia Mare în semifinalele „Cupei I.H.F.”

Cînd îți pui sufletul în joc

Cel mai reușit comentariu al jocului de la Baia Mare ar fi fost unul „la cald”, sau chiar în direct, pentru că numai așa s-ar fi putut reda întreaga atmosferă din jurul acestui eveniment sportiv. Sala „Dacia” a trăit o oră incandescentă întrucît handbalul a reușit să ridice acest oraș la înalta tensiune a performanței sportive, transformînd pasiunea pentru sport a locuitorilor dintr-un hobby al sfîrșitului de săptămînă într-o conduită socială identificabilă pretutindeni. Handbalul, trebuie spus, este doar port-drapelul mișcării sportive din Maramureș — județ care este al doilea din țară (după municipiul București) sub raportul contribuției la performanțele de nivel național și internațional, la toate sporturile.

Jocul retur cu Hellerup a fost mai greu decît cel din mînsa precedentă. Danezii au venit extrem de precauți (inclusiv cu „menu” de-acasă), dornici să obțină cu orice preț calificarea. Au jucat obstrucționist, uneori dur, agățîndu-se ca un scai de fiecare minge, evoluția lor de ansamblu fiind peste ceea ce arătaseră în meciul tur. N-au reușit mai mult pentru că n-au putut mai mult; și n-au putut pentru că Minaur „nu le-a dat voie”. Sugestivă în privința replicii tactice a băimărenilor este reducerea la tăcere a doi valorosi jucători danezi: pivotul Petersen (5 goluri în tur, nici unul acum) și extrema stîngă Lundbye (8 goluri în tur și numai unul acum). Asta în timp ce, de pildă, Maricel Voinea, Stamate și Covaciu au marcat la Baia Mare tot atîtea goluri ca la Copenhaga (respectiv, cite 8, 4, 4).

Partida dintre Minaur și Hellerup a ilustrat fidel diferența ce exista cîndva între handbalul românesc și restul lumii. Adică, i-am depășit la imaginație tactică, virtuozitate tehnică, adaptare din mers la condițiile jocului. Pe acest fond general au existat cîteva „chei”: goluri psihologice (ale diferenței „de calificare”) marcate de Porumb, Andronic și Marta; magistrala evoluție a lui Nescovici, care, din min. 41 cînd a intrat, „a închis” poarta, respingînd incredibil și vreo 4-5 mingi ale contra-atacului danez; excelența joc de apărare al lui Andronic (în fața tenacului Lundbye). Dar aș fi nedrept să nu subliniez că cel care a adus handbalul într-o partidă de luptă pentru calificare a fost Maricel Voinea. Plutirile sale l-au scos din minți pe Petersen (care-l marca om la om), iar suturile il buimăceau de fiecare dată pe bietul portar Rasmussen. Maricel a fost liantul de joc al unei echipe care l-a simțit tot timpul în priză. Lovit peste ochi, imbrîncit, agasat, sufocat pe tot terenul de un marcaj necruțător, Maricel Voinea a făcut dovada incontestabilei sale valori sportive. De fapt, nu valoarea i s-a contestat cînd și cînd, ci lipsa de continuitate în afirmarea acestei valori și neglijența cu care nu și-o con-

Maricel Voinea va străpunge încă o dată apărarea daneză.

Fotografie de AOȘAN PATRU ■

servă. La 29 de ani, Maricel Voinea este, fără îndoială, unul din cei mai buni jucători de handbal din lume — chiar dacă regresul echipei naționale a estompat și din strălucirea pe care el putea s-o aibă pe plan internațional. Pentru Baia Mare, Maricel Voinea este ce era odinioară Dobrin pentru Trivale. De mai bine de un deceniu se confundă cu echipa Minaur, contopirea fiind benefică pentru ambele părți. „Minaricel” este numele unei stări de spirit care exprimă cel mai bine această contopire. Căpitan de echipă și lider moral al unei întregi comunități sportive, Maricel Voinea este la vîrsta deplinei maturități sportive. Dar, după asta, urmează mai degrabă trecutul decît viitorul. De aici plusul de responsabilitate în care Maricel trebuie să-și privească statutul privilegiat pe care

și l-a cucerit cu muncă și talent și care tot numai prin astea poate fi păstrat.

În ciuda reticențelor cu care mai primim, uneori, izbînzile vecinului, Minaur a obținut o performanță strălucită: calificarea în semifinalele unei tari competiții continentale (un fel de Cupa U.E.F.A. a handbalului). Poate fi un pas mic pentru handbalul românesc, dar unul foarte mare pentru sportul maramureșan. Sau, cum scria Dorina Coman în niște „Însemnări la semicerc” din programul meciului, „arhiva noastră sentimentală înmagazinează toate întîmplările Minaurului, după legi și reguli doar de suflet cunoscute”. Băimărenii înving pentru că toți cei de-aici pun foarte mult suflet în tot ceea ce fac pentru handbal și pentru sport.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Doar cu Stîngă?

La București, în partida dintre campioana țării noastre, Steaua, și echipa vest-germană Tusem Essen, ceea ce dorea și aștepta o sală arhiplină s-a dovedit a nu fi un lucru realizabil și asta din mai multe motive. Sigur că lipsa lui Adrian Ghimșe și aceea a lui Dumitru Berbec, două piese importante, au slăbit forța angrenajului echipei noastre dar asta nu scuză cu nimic randamentul slab al înlocuitorilor lor și nici indecizia celorlalți demonstrați cu deosebire în cea de-a doua parte a întîlnirii. Fără a subestima valoarea echipei oaspete, un ansamblu bine pus la punct, cu jucători atletici și individualități remarcabile, rămîne inexplicabilă, totuși, teama care a făcut de nerecunoscut jucători cu experiență de la care se aștepta mult mai mult. Faptul că Drăgăniță a marcat o singură dată, și asta abia în minutul 56 al partidei, poate fi doar un exemplu în acest sens. Și cu atît mai regretabilă ni se pare acum această eliminare cu cît pe parcursul primei reprize Steaua a lăsat să se înțeleagă că poate să-și depășească adversara la un scor convenabil. În minutul 18 ea conducea deja cu 8-4. Două minute mai tîrziu era 9-5 și, cu mai multă fermitate în apărare, speranțele legate de pasul decisiv în refacerea diferenței înregistrate cu

o săptămînă în urmă ar fi putut fi concretizate. În minutul 24, la 10-7, Vasile Stîngă, după o excelentă interceptare realizată în terenul nostru, s-a lansat spre poarta adversă, s-a înălțat pe semicerc și, singur cu Hecker, face din nou remarcată intervenția inspiratului apărător al porții oaspeților. Fusesse, parcă, prefața la șirul marilor ratări din repriza secundă cînd nu mai puțin de cinci lovituri de la 7 m aveau să fie ratate. S-a așteptat totul de la Vasile Stîngă, mizîndu-se prea mult pe forța aruncărilor unui singur jucător, detașat oricum cu cele 15 goluri ale sale (în cea de-a doua parte n-a reușit să înscrie decît de patru ori și, totuși, mai mult decît al doilea pe lista finală a marcatorilor echipei noastre, Mirică — 3 goluri) față de ceilalți care au făcut prea puțin pentru ceea ce trebuia să fie calificare, ba chiar pentru victoria de palmares care avea pînă în final să le scape printre degete. Acest scor, 24-24 (13-11), dincolo de circumstanțe, readuce în atenția specialiștilor problema omogenizării valorice a jucătorilor echipei noastre ale căror singurătate flori nu vor putea aduce o nouă primăvară handbalului românesc.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

● Dictionar. Stroc. Termen ce desemnează ritmul de „lovituri” impus la caiac, canoe și canotaj, și, totodată, căpitanul echipei, cel (cea) care dă cadența, desigur, vă închipuiți, în probele fără cîrmaci. Prin extensie la alte discipline, se spune, de exemplu, „cutare a mărît (ridicat) strocul”, adică a accelerat ritmul acțiunilor de atac, referirea fiind folosită mai ales la fotbal și handbal. Cuvînt de circulație destul de răspîndit (adesea întrebîndu-se și în alte domenii), stroc nu este luat în seamă, spre exemplu, de recent apărutul „Dictionar general al limbii române” I. ● Odată cu încheierea Jocurilor Olimpice de iarnă de la Calgary a luat sfîrșit și cariera sportivă a cunoscutului patinatoare sovietice Natalia Be-

stemianova, campioană olimpică în proba de dansuri (alături de Andrei Bukin), de cinci ori campioană a Europei și de trei ori a lumii. La Calgary, Natalia (28 de ani) a anunțat că se va angaja la ansamblul de revistă, pe gheață condus de fostul campion european, în 1981, Igor Bobrin, nimeni altul decît sotel ei. ● O ofertă asemănătoare a primit cîștigătoarea medaliilor de aur în proba feminină, Katarina Witt (R.D. Germană), din partea celebrei trupe hollywoodiene „Ice Capades”, o companie specializată în videocasete ce prezintă reviste pe gheață. Convorbirile sînt în curs, dar, oricum, Katarina, ca și Natalia Bestemianova, de altfel, va fi prezentă la Campionatele mondiale de la Budapesta. ● Surpriza con-

cursului de patinaj s-a numit Midori Ito (Japonia), clasată în final la un singur pas de podium, pas pe care nu l-a putut face datorită... arbitrilor, foarte

Toată lumea face sport

generoși cu americanca (de culoare!) Debi Thomas, fostă campioană mondială, medaliată cu bronz acum. Progresul patinatoarelor din Asia a impresionat, Midori Ito (locul 3 la Campionatele mondiale de junioare) prezentînd în programul liber cel mai tehnic exercițiu, cu, în-

tre altele, un triplu Lutz, săritură exclusiv... masculină! ● Surprinzătoare, de asemenea, a fost și evoluția echipei de hochei pe gheață, a R.F. Germaniei, calificată în turneul final în dauna S.U.A., fostă campioană olimpică. La o privire mai atentă, însă, prezența R.F.G. în primele 6 formații din lume nu mai pare atît de neașteptată. Iată, vedeta echipei se numește Mats Kilstroom, iar prenumele unor hocheiști au rezonanțe nord-americane (Rom Fischer, de exemplu). Este vorba, v-ați dat seama, de jucători naturalizați, o „modă” care a răsturnat în ultimii ani ierarhiile tradiționale (vezi cazurile Olandei și Italiei, prezențe inedite în grupa A a Campionatului mondial). ● Figura cea mai pitorească a întrecerilor olimpi-

ce poate fi considerat Rogojava Najatekavaliona, schior de fond reprezentînd Insulele Fidji. „Pînă la 19 ani, cînd am plecat să studiez în Norvegia, nu văzusem zăpada, a declarat Rogojava. Apoi a început să-mi placă schiul și, în august 1987, am cerut Comitetului olimpic din țara mea să mă înscrie la Jocurile de la Calgary. Am ajuns aici cu ajutorul C.I.O. E-adevărat, n-am reușit să închei nici o cursă, dar totul este să participi, nu?” ● Anul viitor, în luna iunie, federația daneză de fotbal va aniversa un secol de existență, eveniment ce va fi sărbătorit prin organizarea unui turneu la care au fost invitate selecțiile R.F. Germania, Braziliei și Suediei.

LUCIAN OPREA ■

Meciurile candidaților

● **FESTIVALUL CANADIAN.** La Saint John s-a dat startul în paralel la mai multe competiții rezervate diferitelor categorii sportive și de vîrstă în șahul de mare performanță precum și în șahul activ. De cea mai mare atenție s-au bucurat, desigur, meciurile candidaților la titlul mondial de șah, care au reunit în optimele de finală următoarele dueluri: Short — Sax, Sokolov — Spraggett, Seirawan — Speelman, Hjartarsson — Korcinoi, Elvest — Iusupov, Vaganian — Portisch și Timman — Salov. Fiecare meci a fost de 6 partide, calificîndu-se pentru sferturile de finală din luna august jucătorul care ajungea primul la punctajul de 3,5. În cazuri de egalitate 3:3 regulamentul stabilea susținerea a două partide de baraj cu timp redus de gândire.

● **SHORT — SAX.** Englezul era considerat favorit, dar evoluția scorului a fost neașteptat de rapidă în defavoarea tenacului mare maestru maghiar. Nigel Short a condus cu 2:0, 3:1 și s-a adjudecat victoria înainte de termen cu 3,5:1,5. A impresionat calitatea jocului prestat de englez, care la 23 ani promite o replică serioasă „școlii sovietice” de șah. J. Speelman a apreciat rezultatul colegului său ca fiind „normal pentru că în ultimii opt ani N. Short a jucat aproximativ 300 partide!”

● **SEIRAWAN — SPEELMAN.** Campionul american a experimentat noi scheme în deschidere, ceea ce i-a răpît prea mult timp de gândire. Adversarul său, englezul Jonathan Speelman, declara după

meci: „Yasser a jucat neinspirat în criza de timp, ceea ce este un fapt neașteptat...”. Evoluția scorului a fost foarte dură 0,5:1,5 1:3, 1:4 în favoarea lui Speelman, primul calificat între cei șapte care, alături de Karpov, își vor disputa întîiletea de-a-1 întîlni pe campionul lumii.

● **TIMMAN — SALOV.** Evoluția scorului s-a menținut în limitele egalității pînă în ultima clipă 1:1, 2:2, 2,5:2,5. Jan Timman declara după meci că duelul a fost foarte greu, deși era pregătit pentru aceasta, deoarece Salov s-a dovedit un luptător puternic. Ultima partidă i-a adus campionului olandez calificarea în defavoarea jucătorului sovietic, care declarase că a fost prost inspirat să aplice împotriva jucătorului olandez deschiderea olandeză...

● **IUSUPOV — ELVEST.** Fostul finalist al meciurilor candidaților din ediția precedentă a C.M. a primit o slabă rezistență din partea tînarului mare maestru sovietic. A. Iusupov s-a calificat fără a mai aștepta jucarea ultimei partide, la scorul de 3,5:1,5.

● **VAGANIAN — PORTISCH.** Cei doi combatanți aveau șanse egale, dar experiența de două decenii în lupta pentru titlul suprem făcea ca balanța să atîrne în favoarea marelui maestru maghiar. În partidă a patra, Vaganian nu a cîntărit bine contrașansele adversarului și Portisch a preluat conducerea în meci, pe care a știut s-o păstreze prin remize active. Cu scorul de 3,5:2,5 Portisch continuă cursa.

● **FUMATUL INTERZIS.** Aceste două cuvinte au avut mai mare influență asupra lui Victor Korcinoi decît numele islandezului Johan Hjartarsson. Veteranul competiției (prezent încă din anul 1962 în lupta pentru titlul mondial) nu a mai avut replică în fața deciziei F.I.D.E. care a interzis fumatul în sălile de șah. Jocul lui Korcinoi nu a mai fost același ca la interzonal, unde-și depășise clar adversarii. În criza de timp „teribilul Victor” a clacat, ajungînd să fie condus cu 3:1! A redus handicapul restabilind egalitatea la 3:3 și intrînd în prelungiri. Cele două partide de baraj, ju-

cate în tempo de blitz, nu au excelat calitativ, dar au stabilit superioritatea islandezului, care la scorul 4,5:3,5 a fost declarat învingător al lui Korcinoi.

● **SOKOLOV — SPRAGGETT.** Discutabilă este participarea canadianului la meciuri. Dreptul de joc i-a fost acordat de F.I.D.E. și pe baza faptului că organizarea festivalului de la Saint John revenea Federației Canadiene. A. Sokolov era considerat favorit pe baza rezultatului anterior din C.M., cînd îl înfruntase pe A. Karpov pentru a deveni adversarul campionului lumii. Dar Spraggett s-a dovedit un adversar foarte incomed, care a reușit să egaleze scorul de cîte ori a fost condus. În prelungiri, Spraggett nu s-a folosit suficient de șansa pe care a avut-o, lăsîndu-i sovieticului calea de-a remiza. Să urmărim duelul sicilian din prima partidă a prelungirilor. Spraggett — Sokolov, 1. e4 c5 2. Cf3 e6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Ce3 d6 6. g4 h6 7. Tgl Ne7 8. Ne3 Ce6 9. Df3 a6 10. 000 De7 11. h4 Cd7 12. g5 Cde5 13. Dg3 h5 14. Ne2 g6 15. f4 Cg4 16. N:g4 h:g4 17. f5 Ce5 18. f:e6 f:e6 19. Rb1 Nd7 20. Cce2 Tc8 21. Cf4 b5 22. Cf:e6 N:e6 23. C:e6 D:e2 24. Ra1 D:e4? (În acest moment dramatic Seirawan a spus că opinia generală s-a schimbat...Sokolov este unul dintre cei mai buni tacticieni din lume...). 25. Nd4?! Cf3! 26. N:h8 C:g1 27. D:g1 D:e6 28. Te1 Df5 29. Nf6 Te7 30. De3! 31. Dc5 31. Nd4 Df5 32. a3 Rf7 33. Nc3 d5! 34. Tf1 De4 35. Df2 Df3 36. Del De4 37. Df2 Df5 38. Del De4 39. Dg3 Dc4 40. Te1 Dd7 41. Db8 Nf8 42. De8 Tf7 43. Te1 d4 44. Nb4 Tf1 45. D:g6 45. Ng7 46. De8 Nf8 47. Dg6 remiză. A doua partidă a prelungirilor, jucată tot în tempo de blitz, a revenit lui Spraggett. A. Sokolov a fost eliminat cu 3,5:4,5 de jucătorul canadian.

● **Participanții turneului candidaților la titlul mondial sînt:** N. SHORT, K. SPRAGGETT, J. SPEELMAN, J. HJARTARSSON, A. IUSUPOV, L. PORTISCH, J. TIMMAN și ANATOLI KARPOV.

MARGARETA MUREȘAN ■

Cursa pierdută

Miercuri, 17 februarie, echipa feminină de volei Universitatea Craiova, campioana României în ultimii doi ani, trebuia să plece într-un turneu în Republica Democrată Germană, la invitația fostei campioane a Europei, echipa Dinamo Berlin, cea care furnizează cele mai multe componente ale echipei naționale a R.D. Germane. Invitația a survenit în urma frumoasei impresii lăsate de echipa craioveană în dubla manșă din cadrul Cupei Campionilor Europeni cînd o diferență minimă a dat cîștig de cauză echipei berlineze. Pentru a răspunde acestei invitații onorante, un reprezentant al clubului craiovean a plecat la Berlin și în vederea pregătirii turneului. Numai că în ziua plecării, cînd echipa Universitatea Craiova se afla în gara din Bănie, un reprezentant al clubului a venit cu vestea că plecarea se amîna din cauza faptului că s-a complicat problema biletelor de drum. În ciuda tuturor aprobărilor, craiovenii s-au poticnit în mărurișuri și s-au complicat în alcătuirea delegației. Toate încercările de a rezolva problema biletelor în chiar ziua începerii turneului s-au soldat cu eșecuri. Și astfel echipa feminină de volei pierde o invitație onorantă, extrem de utilă în pregătirile pentru noul sezon și, grație faptului că Universitatea Craiova furnizează cele mai multe jucătoare echipei naționale, o posibilitate importantă de verificare a componentelor echipei reprezentative. Dacă ar fi vorba numai de acest

turneu, tot n-ar fi mare lucru. Nu se face gaură în cer, dar dacă ținem cont de faptul că situații de acest gen se cam tîrnă de campioana voleiului nostru, atunci ele sînt de natură să ne îngrijoreze. Să nu uităm faptul că virtuala cîștigătoare a titlului național și în acest an (Universitatea Craiova are un avans substanțial pentru a se considera ca și încoronată) nu are decît un rînd de tricouri în care joacă patru zile la rînd, spălîndu-le în fiecare seară și uscîndu-le cu fœenul. Mai mult, echipa craioveană, după ce a devenit campioană, spre surprinderea tuturor, în ediția cupelor europene din acel an nu a fost înscrisă pe motiv că nu ar avea valoare internațională, ca mai apoi, un an mai tîrziu, recîștigînd titlul național, să fie totuși înscrisă și să ajungă să joace pînă în runde de primăvară, obținînd cea mai frumoasă performanță a voleiului nostru la nivelul echipelor de club. În dubla manșă cu Dinamo Berlin, U. Craiova a susținut meciul în deplasare însoțită de antrenorul secund, iar pentru pregătirea jocului cu Avero Olimpus Sneek, trei persoane din conducerea clubului craiovean s-au deplasat la Viena pentru a filma la lucru echipa olandeză. De acolo s-au întors cu o casetă fără nici o importanță în pregătirea echipei.

ILIE TOMUȘ ■

Civilizația sportului

Vorbe și fapte

Recent, a avut loc, totuși, plenara Comitetului Federației Române de Fotbal. S-a analizat cu seriozitate ceea ce a fost bun și mai puțin bun în perioada care a trecut de la precedentă plenară. S-au spus multe adevăruri, s-a mai bătut și apa în piud. Imbucurătoare însă poziția conducerii C.N.E.F.S., care este hotărîtă să desfășoare o ofensivă neîntreruptă împotriva corupției, a violenței și a altor fenomene grave care nu trebuie să submineze în nici un fel fotbalul nostru la toate eșaloanele. În consecință, unul din materialele prezentate a analizat problemele referitoare la munca de educație și disciplină, apreciîndu-se că „progresele realizate în educarea sportivilor care ne-au reprezentat în întrecerile internaționale în spiritul dragostei față de patrie s-au reflectat prin obținerea unor rezultate pozitive, în fruntea cărora se situează detașat strălucita performanță a supercampioanei europene, echipa Steaua, prin care fotbalul românesc a contribuit la reabilitarea prestigiului fotbalului european, caracterizat în ultimii ani de numeroase fenomene negative, violență și antisportivitate, demonstrînd că marile performanțe pot fi obținute prin pregătire temeinică și luptă cinstită, exemplară, desfășurată cu dăruire patriotică la cel mai înalt nivel de sportivitate și corectitudine”.

Dar, din același material, am aflat (deși nu este o noutate), că la nivelul mării majorității a cluburilor, asociațiilor, secțiilor și echipelor de fotbal s-au menținut grave deficiențe în munca educativă. Săptămîna de săpămîna, telefoanele federației sînt asaltate cu intervenții, explicații sau

justificări pentru abaterile unor jucători, toate acestea ignorînd normele și regulamentele federației. Vom reveni asupra acestui aspect, pentru că el este prea important pentru a fi expedit în cîteva fraze.

Pînă atunci, dacă tot a venit vorba despre normele și regulamentele federației, cum trebuie să interpretăm următoarele? Un antrenor federal, să nu-i zicem numele, pentru a nu mai fi ulterior supus și unor influențe, mergînd de la rugămînti pînă la amenințări — un antrenor care a suferit un eșec usturător cu juniorii, a fost „sanționat” cu promovarea la tineret, unde a mai contribuit la o. înfrîngere și apoi „promovarea prin eșec” a continuat, respectivul fiind numit la olimpic, unde... 0—8! Credeam, doar de aceea se spune „oameni de bună credință”, că trei eșecuri sînt suficiente. Da? de unde! Recent, persoana a fost numită din nou în fruntea lotului național de juniori, care ne va reprezenta la turneul final din Spania, de unde va veni, probabil, „încărcat” cu... învîtămînte și justificări.

Ce să mai credem despre consecința în hotărîri a federației? Ce logică are re-re-chemarea unor antrenori destituiți de mai multe ori (mai discret sau cu tam-tam!) de la diferite loturi?

Un coleg scria mai demult: „Gîndiți-vă o clipă, prin paralelă, la absurdul total al unui director general care ar da de 3—4 ori afară un inginer șef pentru, să zicem, incompetență, ba ar expune și în fața muncitorilor unității respective această concluzie, pentru ca apoi să-l ângajeze tot de 3—4 ori pe același inginer șef, tot pe același post, motivîndu-i reangajarea prin... competență! Imposibil, nu? Fantezie! Este că așa ceva e de neînchipuit într-un cadru social serios?”

Și totuși, așa ceva s-a întîmplat, se întîmplă, amintindu-ne distractiva jucărie a copiilor „Hopa Mitică, în picioare se ridică!”.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Hai Rapid!

Salutăm, împreună cu sîrbătoritul din imagine, gestul clubului Rapid de a-i readuce în „potcoava” giuleșteană pe cîțiva dintre cei care au făcut cîndva glorie acestei grupări sportive: Ionică Bogdan, Andrei Rădulescu, Ion Costea, Dan Gavrilăscu, Gheorghe Georgescu, Remus Ghiurișan, Ion Lengheriu, Ion Mihăilescu, Ion Piepica, Mihai Sfetcovici.

Niste diplome și plachete omagiale au fost înminate fiecăruia din cei amintiți — dar nu asta contează: contează însuși gestul acestei aducerii aminte, acest semn de ne-uitare pentru care conducerea actuală a clubului Rapid (președinte, prof. Eugen Ignat) merită, repetăm, toate felicitările!

Ocazia — iară nu cauza — pentru această emoționantă reîntîlnire fu pauza dintre Rapid și A.S.A. din Cupa României. Cu alte cuvinte, sezonul oficial a debutat în Giulești mai mult decît frumos. Un sincer „bravo” celui care a avut ideea.

EUGEN NEGREA ■

Relativ frecvent roțile mașinilor mai mari sau mai mici, mai grele ori mai ușoare fac cunoștință cu diferite animale domestice sau sălbatice. Traversînd șoselele, cel mai des pisicile, care își calculează de regulă defectuos, timpul de trecere al drumurilor își întretaie traiectoriile „goanei lor cu cele ale sutelor de cai putere ascunși în motoarele automobilelor, spre paguba felișelor (bineînțelese). Alături de pisici, ze cîinii cad „răpuși” sub roțile zeului zădărnîc al căilor rutiere; nemanifestînd nici ei cine știe ce „preocupări” în stăpînirea relației între distanță-viteză, nereușind să stabilească întotdeauna timpul necesar traversării panglicilor asfaltate, consecințele fiind „suportate” tot de micile patrupele. Instinctul de conservare al animalelor sălbatice este superior celor domestice. Mai rar se văd pe șosele în postură de „victime” ale auto-

mobiliștilor „reprezentanți” ai animalelor care trăiesc în pădure. În pofida vitezei lor „amestecate” de deplasare, și iepurii se incurcă uneori printre roțile autovehiculelor. Cîte o vulpiță șireată, foarte rar nu reușește să evite pneurile rapidelor autovehicule.

Relatam nu de mult „cazul” unui mistreț care în drumul său spre niște știuleți aurii din mijlocul unui lan de porumb, de pe partea opusă a șoselei, s-a intersectat brusc cu un modern și elegant turism. Coliziunea i-a fost fatală patrupelelui de peste două sute de kilograme, dar și autovehiculului cu partea din față făcută praf... Cît despre șofer, acesta a fost „expedit” la spital, nu că ar fi fost rănit ci din cauza șocului provocat de neașteptata „întîlnire”.

Considerăm că merită să fie cunoscută de cititori „aventura” prin care a trecut recent, un

șofer profesionist atît pentru baza ei de „senzațional eșt și pentru caracterul ei instructiv. „Era ora două cînd din partea dreaptă a șoselei a apărut

Cronica șoselei

Un caz mai puțin obișnuit

un lup deosebit de frumos care s-a luat la întrecere cu Raba mea; Cam la o sută de metri mi-a tăiat calea. Am auzit apoi un zgomot puternic venînd din-

spre remorca mașinii, semn că una din roți a avut „onoarea” să calce nu o pisică sau un ciine oarecare ci un... lup. Am oprit imediat coborînd înarmat cu un prelungitor de eric... Cu o asemenea dihanie „nu-l lucru de joacă” mai ales dacă fiara e doar rînită. Precauția mea s-a dovedit mai mult decît întemeiată. La lumina — din păcate — slabă a lanternei, i-am zărit capul ridicat. M-am apropiat precaut, aplicîndu-i o puternică lovitură în dreapta urechii. Dar lupul cu o forță de nebănuit s-a aruncat în șanțul adînc al drumului. Incurajat de poziția cu burta în sus a animalului mi-am zis să-l „termin” cu o ultimă lovitură. De data aceasta fiara s-a ridicat pe picioarele din față gata să-mi prîndă mina dreaptă. Atunci, i-am mai „servit” un levier, pe care l-am prins în fâlcii aidoma unui ciine dresat. A hîrîit puternic, apoi a început să clăn-

țane „de supărare”, dispărînd în noaptea din șanțul cu iarbă uscată, printr-un salt magistral. Colegul meu, un șofer mai tînăr se retrăsese de mult în cabină strigîndu-mi să-l las în pace că mă... „rupe”...

În încheiere, protagonistul aventurii cu lupul se întreba cine incasase oare, premiul de o mie de lei prevăzut pentru un astfel de trofeu... că doar fiara nu avusese „șapte vieți”.

La sfatul util dat confratrilor săi de „eroul” acestei întîmplări adevărate în eventualitatea unei întîlniri asemănătoare:

„Precum purtați centura de siguranță, să aveți permanent o lanternă puternică!... am adăuga ca o morală:

„Cine aleargă după lupi cu levierul... pierde premiul cel mare...” sau „Nu tot ce se prinde de roata din spate a remorcii... se numește chilipir...”

VICTOR BEDA ■

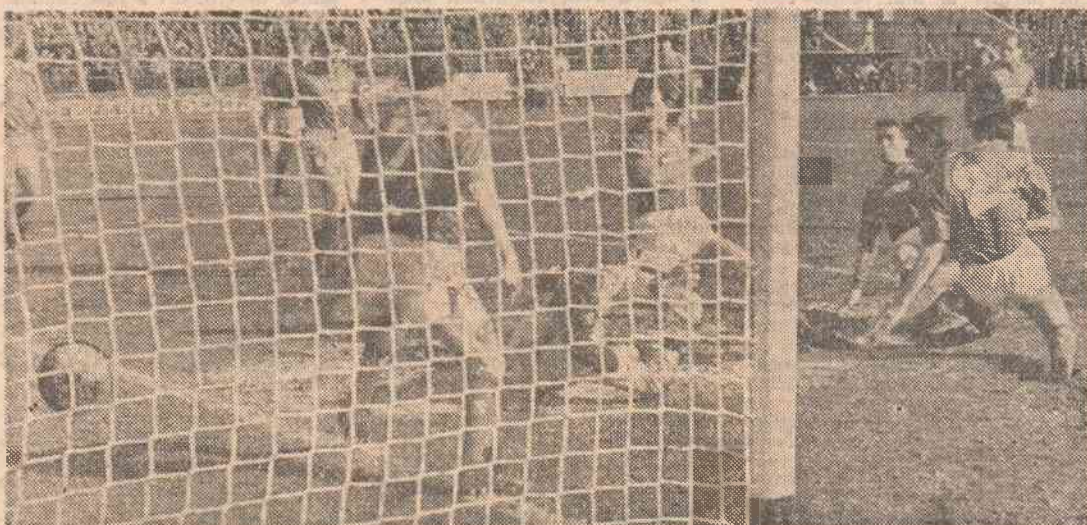
Fotbalul românesc intră în primăvara europeană cu o frumoasă victorie STEAUA — GLASGOW RANGERS 2-0

● Pițurcă (min. 3) și Iovan (min 67) — autorii celor două goluri ● Exemplara sportivitate a lui Adrian Bumbescu: n-a răspuns niciuneia din numeroasele brutalități cărora le-a fost țintă și n-a protestat la niciuna din flagrantele nedreptăți pe care i le-a făcut arbitrul Agnolin! ●

Calificarea e posibilă
cu o condiție:

**În Scoția
să fim
și mai buni!**

(Comentariul trimisului nostru în pagina 22)

Prima modificare pe tabela de marcat

Teatrul Nottara ; premiera „Livada cu vișini” de Cehov în regia lui Dominic Dombinski

Fotografie de ION MICLEA ■

Antologie

De sub teacurile Combinatului poligrafic „Casa Științei” a ieșit recent antologia de literatură patriotică **Tinăr în țara tinereții**, de Nicolae Stoian. Cartea a apărut sub prestigioasă egidă a Editurii Militare. Redactor — Mariana Avram; tehnoredactor — D. Andrei; coperta și ilustrațiile — Fl. Creangă. Cunoșcând antecedentele, s-ar putea ca **Tinăr în țara tinereții** să ofere o lectură în orice caz plină de învățăminte și de revelații.

E bună rece !

Pe cunoscuta Fabrică de bere din Solca, județul Suceava, s-a realizat prima sașă dintr-un nou produs. Este vorba de berea pasteurizată, tip export, care are un termen de garanție de aproape 50 de zile. O meto-

dă nouă de fermentare permite obținerea unui produs de calitate superioară în condițiile diminuării consumului de combustibil și de energie electrică.

Textile medicale

În colaborare cu cadre din domeniul sănătății, specialiștii Institutului de cercetări textile din București au realizat noi materiale textile medicale. Este vorba între altele, de gama variată de plase chirurgicale, protezele rinoplastice și arcade sinus, precum și ata chirurgicală. În prezent cercetările vizează realizarea unor întăritori de tendoane și ligamente care au și fost testați; cu bune rezultate. La Clinica de ortopedie a Spitalului municipal din București.

Stiri selectate de
OVIDIU MARIAN ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Pentru zona latitudinilor temperate, capriciile vremii de la începutul lunii martie sînt deja binecunoscute. La noi în țară, termenul popular consacrat pentru a caracteriza în ansamblu rapidele și uneori însemnatele modificări în aspectul vremii în această perioadă este acela de „babe”.

Un exemplu ilustrativ în ceea ce privește „puterea babelor” îl constituie însăși evoluția vremii la începutul acestei săptămîni în București. Astfel, marți, de ziua Mărtisorului, vremea a fost predominant frumoasă, cu un soare blînd și cu temperaturi la amiază de 14—15°C. Pentru nespecialiști este mai greu de înțeles cum de la această vreme plăcută, seara a început să plouă, pentru ca dimineața să se consemneze un autentic aspect de iarnă. Explicația nu este însă grea, în această perioadă regimul termic nocturn pentru Capitală se situează în medie în vecinătatea punctului de îngheț și este suficientă pătrunderea unui front rece care „trânșează” imediat transformarea ploilor în lapoviță și ninsoare. Cum însă regimul termic diurn se situează în mod normal în apropiere de +10°C este lesne de înțeles de ce stratul de zăpadă nu persistă prea mult timp.

O ilustrare semnificativă pentru capriciile vremii în prima decadă a lunii martie o oferă și intervalul 3—5 martie din 1987 cînd la peste 30% din stațiile meteorologice din rețeaua națională s-au înregistrat valori termice nocturne ce reprezintă minimele absolute ale lunii, adică cele mai scăzute temperaturi înregistrate în luna martie în localitățile respective în ultima sută de ani. Cum a fost posibilă această „performanță”? În condițiile în care un strat practic continuu de zăpadă acoperea aproape întregul teritoriu al țării — măsurînd pînă la 20 cm în zonele de cîmpie și depășind, pe alocuri, la munte 100 cm — au urmat cîteva nopți cu cerul mai mult senin, facilitîndu-se astfel o însemnată pierdere de căldură în spațiul extra-atmosferic. Vom nota că această pierdere radiativă nocturnă este cu atît mai eficientă cu cît stratul de zăpadă este mai proaspăt, respec-

tiv albul acestuia este mai pur. În nopțile din intervalul considerat, în cea mai mare parte a țării minimele nocturne s-au situat sub —15°C, dar notăm mai cu seamă —27,2°C la Bozovici, —27°C la Apa Neagră și —29,5°C la Virful Omul. Cu totul ieșite din comun au fost însă temperaturile maxime diurne — valori atît de coborîte nemiștinîndu-se în acest secol. Astfel, pe 3 martie 1987, la amiază, temperaturile au rămas sub —7,2°C la București-Băneasa, —8,0°C la Galați, —9,2°C la Sibiu, —8,5°C la Iași, —10,0°C la Rădăuți și —11,8°C la Dărăbani.

...Se pare însă că cele mai „năbădăioase Babe” au fost totuși în anul 1952 cînd chiar în intervalul 3—9 martie s-a înregistrat temperatura minimă absolută a lunii la nivelul întregii țării, —31,4°C la Întorsura Buzăului, pentru ca ulterior, în același an, să se consemneze și maxima absolută a lunii, respectiv 32,8°C la Odobesti.

mătoare apreciem că zilele începutului de martie capricioase întotdeauna nu se vor dezminți nici în acest an.

Începutul intervalului va fi mai rece decît regimul termic normal, cu deosebire în regiunile în care stratul de zăpadă s-a improspătat. Aici, temperatura aerului poate coborî noaptea pe alocuri și sub —10°C; iar ziua va avea valori doar cu 5—6°C peste limita de îngheț. În regiunile sudice se vor înregistra valori termice mai ridicate, ziua ajungînd pînă la 10—12°C.

Apoi, mase de aer mai calde, vor pătrunde pe o circulație sudică, mai întîi în sudul Crișanei, Banat și Oltenia, apoi și în celelalte zone. Nebulozitatea va fi mai accentuată și temporar vor cădea precipitații în-deosebi sub formă de ploaie.

În ultimele zile o nouă pătrundere de aer mai rece va afecta regiunile nordice ale țării, unde, pentru scurt timp, va reveni aspectul hibernal.

DATE CLIMATICE PENTRU ÎNTERVALUL 3—9 martie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	6 ± 1	-3 ± 1	6 ± 1	25.0	Drobeta Tr. Severin 1920	-22.5	Drobeta Tr. Severin 1929
Deal și padis	2 ± 9	-6 ± 1	7 ± 10	24.0	Iași 1920	-24.0	Virful Omului 1987
Depresiuni	3 ± 8	-8 ± 2	5 ± 7	17.9	Întorsura Buzăului 1952	-31.4	Întorsura Buzăului 1952
Vt. Omu	-7 ± 5	-14 ± 12	30	8.0	Virful Omului 1953	-29.5	Virful Omului 1987
Litoral	6 ± 7	0 ± 1	3 ± 5	22.0	Constanța 1922	-12.5	Constanța 1929

Revenind la „cum a fost” vremea în săptămîna precedentă, notăm însemnatele diferențieri ale regimului termic și pluviometric pentru regiunile sudice față de cele nordice. Astfel, în timp ce în sud s-au consemnat ploi importante din punct de vedere cantitativ, în celelalte regiuni iarna și-a făcut încă „datoria”. Fenomene spectaculoase s-au petrecut în ziua de 27 februarie cînd în Vrancea ningeau viscolit, iar în Dobrogea la numai 100—150 km distanță se semnalau descărcări electrice, averse de ploaie și chiar grindină.

Referindu-ne la perioada ur-

La munte, o vreme frumoasă în primele zile cînd cerul va fi degajat. Apoi, nebulozitatea va fi mai accentuată și va ninge slab. La cîteva stații meteorologice de munte, miercuri dimineața stratul de zăpadă măsura: Vlădeasa — 70 cm, Semenic — 128 cm, Cuntu — 118 cm, Parîng — 90 cm, Păltiniș — 66 cm, Voineasa — 39 cm, Bilela Lac — 165 cm, Sinaia 1500 — 85 cm, Babele — 67 cm, Predeal — 66 cm, Poiana Brașov — 11 cm, Lăcăuți — 46 cm, Ceahlău-Toaca — 115 cm. Așa cum se întîmplă de obicei „Babele” asigură amatorilor de schi condiții din cele mai bune.

Flacăra, Redacția : București, Piața Științei 1, casuta postală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățanești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Grivitei nr. 64—66.